Nr 197 Luty 2025 ISSN 1734-6657 Cena 4,00 zł

Zachodniopomorski magazyn ROLNICZY

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

Doskonale przystosowane rasy rodzime

Jak wspólne działania zmieniają oblicze polskiej wsi?

Rolnictwo węglowe – ważny element zrównoważonej produkcji rolniczej

Zaprawy – pierwsza linia obrony zbóż jarych

eprasa.pl e2ce703689

Cudze chwalicie, swoje poznajcie!

Rolniku!
Chcesz sprzedać swoje produkty?

Konsumencie!
Chcesz kupić polskie produkty najwyższej jakości?

wejdź na stronę **www.polskiebazarek.pl**

Na **polski ebazarek** zaprasza Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wraz z jednostkami doradztwa rolniczego

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie"

eprasa.pl e2ce703689

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

4/ Doskonale przystosowane rasy rodzime
7/ Wylęgarnia młodych talentów
10/ System QMP u bydła mięsnego? Tak, ale...
13/ Obcowanie z pszczołami jest bajeczne
16/ Odkryj wiejskie smaki
17/ Jak wspólne działania zmieniają oblicze polskiej wsi?
18/ Z oceną za pan brat – czyli kącik nowoczesnego hodowcy PFHBiPM
20/ Rolnictwo węglowe – ważny element zrównoważonej produkcji rolniczej
23/ Coraz więcej farm

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

26/ Wczesna wiosna – czas na ochronę i regulację wzrostu rzepaku ozimego
29/ Zaprawy – pierwsza linia obrony zbóż jarych
32/ Zalecenia

PORADNIK GOSPODYNI

35/ Słodki koniec karnawału
36/ Nie daj się zimowej aurze
37/ Kalendarz biodynamiczny

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

38/ Więcej upraw objętych dopłatami do składek ubezpieczenia
38/ Zwrot akcyzy za paliwo rolnicze
39/ Harmonogram naborów PROW w 2025 roku
43/ Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt
43/ Nowe zasady pomocy de minimis
44/ Fundusze Europejskie dla rybactwa – dwa nowe nabory
45/ Rusza Energia dla wsi
46/ Rodzaje i rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej oraz norm szacunkowych dochodu rocznego w 2025 roku
47/ Informacja handlowo-rynkowa
53/ Rynki rolne

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ
29 Zaprawy – pierwsza linia obrony zbóż jarych

35 PORADNIK GOSPODYNI
Słodki koniec karnawału

SYGNAŁY - INFORMACJE 7
Wylęgarnia młodych talentów

44 EKONOMIKA DLA ROLNIKA
Fundusze Europejskie dla rybactwa – dwa nowe nabory

DAWID ADAMSKI
Dyrektor

Drodzy czytelnicy!
Z nową energią i pomysłami wchodzimy w kolejny sezon rolniczy. Ten rok jest rokiem Prezydencji Polski w Unii Europejskiej. Początek roku przyniósł nowy harmonogram przyjmowania wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (str. 39). Od 28 lutego 2025 r. rusza nowy nabór wniosków o dofinansowania w ramach programu Funduszy Europejskich dla Rybactwa na lata 2021-2027 (str. 44).

Komisja Europejska pracuje nad wzmocnieniem pozycji rolników w łańcuchu dostaw żywności. Opublikowała dwa wnioski: „Projekt zmian obecnych ram prawnych" i „Projekt współpracy organów w łańcuchu dostaw". Zachęcam do zgłaszania uwag do projektów rozporządzeń i wzięcia udziału w konsultacjach publicznych.

Zgodnie z harmonogramem, w I połowie tego roku Polska ponownie sprawuje prezydencję w Radzie Unii Europejskiej. „Konkurencyjne i odporne rolnictwo" jest jednym z siedmiu filarów bezpieczeństwa prezydencji polskiej. Rada do Spraw Rolnictwa i Rybołówstwa podejmie działania mające na celu poprawę konkurencyjności sektora rolnictwa oraz zwiększenia jego odporności na kryzysy.

Warto przypomnieć Rolnikom, ubiegającym się o przyznanie płatności dobrostanowej, o obowiązku odbycia szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej. Szkolenie należy ukończyć do 14 marca 2025 r., zaś termin na przekazanie do ARiMR zaświadczenia upływa 21 marca 2025 r. Szkolenia organizują Centrum Doradztwa Rolniczego i wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego.

Nowy rok to nowe wyzwania, stawmy im czoła wspólnie i postawmy na rozwój!

POLAND25.EU

eprasa.pl e2ce703689

Klacz Schweres Warmblut

Leicoma

Doskonale przystosowane rasy rodzime

Zachowanie ras rodzimych należy do naszych obowiązków i powinniśmy dołożyć wszelkich starań, by zapobiec utracie cennych genów i zachować je na przyszłość.

MARTYNA KOŁODZIEJCZAK, ZODR w Barzkowicach

W każdym zawodzie osiąganie nowych umiejętności, zdobywanie wiedzy i poszerzanie horyzontów myślowych jest kluczowe dla jakości prowadzonej działalności. Możliwość korzystania z kursów, zwłaszcza takich łączących teorię z praktyką, jest wspaniałą okazją do doskonalenia. Dlatego też uczestnictwo w szkoleniu z wyjazdem studyjnym poza granicami kraju to bardzo cenne doświadczenie.

Na początku grudnia miałam okazję brać udział w pięciodniowym wyjeździe do Niemiec i Austrii pt. „Rasy rodzime zwierząt gospodarskich jako czynnik ochrony dziedzictwa wsi" zorganizowanym przez CDR Brwinów Oddział w Krakowie. Spotkanie to dało mi szansę obserwacji organizacji hodowli zwierząt ras rodzimych w innych krajach, wymianę doświadczeń oraz porównanie tych krajów i Polski pod kątem podejścia do omawianego zagadnienia. Organizatorzy zaplanowali różnorodne spotkania, mieliśmy więc okazję odwiedzić wiele gospodarstw utrzymujących różne gatunki zwierząt gospodarskich, a także wysłuchać wystąpień przedstawicieli organizacji i instytucji.

Stadnina Graditz Saksońskiego Ośrodka Hodowli Koni

Zaraz po przyjeździe do Niemiec pojawiliśmy się w stadninie Graditz Saksońskiego Ośrodka Hodowli Koni. Przepiękny obiekt, którego historia sięga 1686 roku, obejmujący zabytkowe budynki z XIX wieku i w sumie 260 ha ziemi, zajmuje się hodowlą, treningiem i sprzedażą koni sportowych. Posiada stację pobierania nasienia oraz przyjmuje konie do hotelu. Ciekawym aspektem działalności obiektu jest prowadzenie praktyk dla uczniów szkoły zawodowej, kształcących się do pracy z końmi.

Wśród utrzymywanych koni najwięcej było reprezentantów rasy niemiecki koń sportowy, ale mogliśmy podziwiać także przedstawicieli rasy saksońsko-turyńskiego ciężkiego konia gorącokrwistego (Sächsisch-Thüringisches Schweres Warmblut), zaś w sezonie rozpłodowym stacjonują tu także niemieckie ogiery zimnokrwiste.

Gospodarstwo produkuje siano na potrzeby swojej działalności, a ogromne pastwiska służą do wypasu koni przez większą część roku. W jednym z budynków urządzono niewielkie muzeum z wystawą poświęconą wieloletniej działalności stadniny. Można w nim poznać bogatą historię obiektu oraz zobaczyć eksponaty związane z użytkowaniem i hodowlą koni.

Hodowla świń rasy Leicoma w okolicy Lipska

Kolejnym przystankiem naszej wyprawy była hodowla świń rasy Leicoma w okolicy Lipska. Miejsce zrodzone z pasji właścicieli, którzy od wielu lat zajmują się hodowlą trzody chlewnej w Niemczech. Rasa Leicoma jest zagrożona, utrzymywana głównie w małych gospodarstwach. W 2012 r. była na skraju wyginięcia, ale dzięki zaangażowaniu naszych gospodarzy udało się w pewnym stopniu odtworzyć populację. W tej chwili w obiekcie znajduje się 250 prosiąt, a w pobliskiej tuczarni odchowywanych jest około 1000 tuczników. Zwierzęta są utrzymywane przy minimalnym wykorzystaniu antybiotyków, bez obcinania ogonków, ubijane dopiero w wieku 12 miesięcy, przy masie nawet 130 kg. Gospodarstwo sprze-

eprasa.pl e2ce703689

Owca coburger

Klacze Graditz

daje produkty pozyskane ze świń jako produkty regionalne, oprócz wędlin i mięsa można zakupić mydła i kremy zawierające tłuszcz ze świń.

Saksońska Agencja ds. Rolnictwa w Köllitsch

Następnego dnia przedstawiciele Saksońskiej Agencji ds. Rolnictwa (Landesamt für Umwelt, Landwirtschaft und Geologie) w Köllitsch wygłosili prezentację na temat swojej działalności i zadań, jakie mają do zrealizowania w zakresie ochrony ras rodzimych zwierząt gospodarskich. Duży nacisk kładziony jest na dobrostan zwierząt i doradztwo rolnikom w zakresie praktycznych, nowoczesnych rozwiązań możliwych do zastosowania w ich hodowlach. Posiadacze zwierząt mogą brać udział w programie hodowlanym dla ras zachowawczych. Prowadzony jest monitoring ras zagrożonych, selekcja oraz nadzór nad doborem zwierząt do kojarzeń, z uwzględnieniem reprezentowanej linii hodowlanej i stopnia pokrewieństwa. Kraj związkowy prowadzi także bank genów. Na krótko zawitaliśmy w owczarni, która utrzymuje owce czarnogłowe oraz merynosy.

Wioska Arche-Dorf Kleinwendern

Na na koniec drugiego dnia pojawiliśmy się w wiosce Arche-Dorf Kleinwendern, która stała się pierwszą taką miejscowością w Bawarii. Mieszkańcy realizują projekt hodowli starych, niemieckich ras zwierząt w celu ich zachowania. Mogliśmy zobaczyć oborę z górskim bydłem czerwonym, owcę Coburger oraz króliki (Rheinische Schecke, Hermelin Kaninchen). Oprócz tych zwierząt hodowane są kozy, kury, gęsi i kaczki. Miejsce to pełni także rolę edukacyjną, organizując zajęcia i pokazy dla miłośników zwierząt. Gospodarze są bardzo otwarci i chętnie dzielą się swoimi doświadczeniami z każdym, kto chce dowidzieć się więcej o ich działalności i zwierzętach.

Instytut Rolnictwa Ekologicznego i Różnorodności Biologicznej Zwierząt Hodowlanych

Reszta naszych wizyt to już terytorium Austrii. Pierwszym punktem była wizyta w Instytucie Rolnictwa Ekologicznego i Różnorodności Biologicznej Zwierząt Hodowlanych oraz spotkanie z przedstawicielem ÖNGENE, czyli Austriackiego Krajowego Stowarzyszenia Rezerw Genowych. W ramach działalności Instytutu prowadzone są badania z zakresu ekologicznego chowu trzody chlewnej z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, prowadzona jest działalność informacyjna dla rolników, a także wykonywane są laboratoryjne testy krwi w celach naukowych. W banku genów jest przechowywane nasienie buhajów, kozłów i tryków, najstarsze porcje nasienia buhajów pochodzą z lat 60. XX wieku.

Ośrodek hodowli koni Stadl Paura

Następnie gościliśmy w ośrodku hodowli koni Stadl Paura, gdzie wysłuchaliśmy prezentacji przedstawiciela Stowarzyszenia Hodowców Koni Dolnej Austrii oraz odwiedziliśmy stajnie. Stowarzyszenie opiekuje się 13 rasami koni i jedną rasą osłów, w tym rasami zachowawczymi są: noriker, austriacki koń gorącokrwisty, lipicańska, huculska, haflinger, araby shagya oraz austro-węgierskie białe osły barokowe. Do zadań tej instytucji należy monitoring tych ras, opracowywanie programów hodowlanych, ocena koni hodowlanych, w tym selekcja ogierów.

Ośrodek Stadl Paura dysponuje potężnym zapleczem infrastrukturalnym, które pozwala na organizowanie przez cały rok imprez hodowlanych oraz sportowych we w wszystkich dyscyplinach jeździeckich, kursów związanych z hodowlą i jeździectwem, a także prób dzielności dla ogierów różnych ras.

W czasie naszej wizyty odbywał się 30-dniowy test dla ogierów rasy noriker, które są sprawdzane pod siodłem oraz w zaprzęgu, a po uzyskaniu pozytywnej oceny mogą być wykorzystane do rozrodu.

Promowane jest wykorzystywanie koni do prac polowych w gospodarstwach ekologicznych, agroturystyce, rekreacji i sporcie amatorskim.

eprasa.pl e2ce703689

Hala aukcyjna dla bydła

Owce Zackelschaf

Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Rzadkich Ras Zwierząt Gospodarskich

Przedostatni dzień wyjazdu to odwiedziny w dwóch gospodarstwach zrzeszonych w ARCHE Austria – Stowarzyszeniu na Rzecz Ochrony Rzadkich Ras Zwierząt Gospodarskich, które obecnie otacza opieką 40 ras zwierząt w celu zachowania liczebności ich populacji, przy jednoczesnym utrzymaniu jakości.

Charakterystyczną cechą rolnictwa w Austrii jest duże rozdrobnienie produkcji i istnienie wielu małych gospodarstw. Aktualnie 78 gospodarstw należy do Arche, każde z nich musi utrzymywać minimum 3 rasy zwierząt.

Jedno z wizytowanych gospodarstw jest skupione na hodowli świń rasy mangaliza, ale utrzymuje także bydło mięsne, owce, konie, indyki oraz kury, posiada własną rzeźnię i prowadzi przetwórstwo mięsa. Wyroby własne sprzedaje bezpośrednio w gospodarstwie, a nowo wybudowany budynek umożliwia właścicielom organizowanie imprez.

Młody tryk owcy kraińskiej

Kolejne miejsce to niewielka nieruchomość, której właściciele skupili się na hodowli owiec i możliwości wykorzystania zarówno wełny, jaki i mleka oraz mięsa. Większość owiec reprezentuje rasę kraińską. W ramach działalności przerabiają część pozyskanej wełny i sprzedają wyroby na terenie gospodarstwa. Znaleźli także miejsce dla dwóch koni rasy norika, dwóch osłów i pary świnek wietnamskich. Właścicielka posiada również psa border collie, szkolonego do pracy przy stadzie owiec.

Stowarzyszenie Hodowców Bydła Dolnej Austrii Noegenetik

Na koniec tego intensywnego szkolenia odwiedziliśmy Stowarzyszenie Hodowców Bydła Dolnej Austrii Noegenetik i spotkaliśmy się z przedstawicielem firmy Genostar. Stowarzyszenie prowadzi księgę hodowlaną dla bydła oraz realizuje programy hodowlane, zrzeszając 2700 hodowców na terenie Austrii. Do ważnych zadań instytucji należy organizacja aukcji krów oraz cieląt we własnym obiekcie w Holzingerberg, a także ocena bydła bezpośrednio u hodowców. Rolnicy mogą liczyć na wsparcie w selekcji i doborze par do kojarzeń.

Genostar to przedsiębiorstwo utrzymujące buhaje różnych ras, głównie simentalskiej, brown swiss i holsztyńskiej w celu pozyskiwania i sprzedaży nasienia. Buhaje są poddawane ostrej selekcji i tylko najlepsze osobniki są wykorzystywane w rozrodzie.

Po ukończeniu tego długiego, interesującego szkolenia nasuwa się wiele wniosków. Intensywna produkcja zwierzęca, faworyzująca wysokowydajne rasy zwierząt gospodarskich doprowadziła do zmniejszenia populacji, a nawet zaniku niektórych ras rodzimych, powodując zubożenie różnorodności biologicznej. Problem ten dotyczy nie tylko Polski, ale wszystkich krajów europejskich, w tym wizytowanych Niemiec i Austrii.

Od wielu lat prowadzone są działania mające na celu przywrócenie bioróżnorodności, zachowanie zmienności genetycznej i zwiększenie liczebności ras od lat hodowanych na określonych terenach. Zabiegi te przynoszą efekt. Zwierzęta ras rodzimych są promowane jako doskonale przystosowane do lokalnych warunków środowiskowych i klimatycznych, dobrze wykorzystują paszę, cechują się dobrymi cechami matecznymi, bardzo dobrym zdrowiem i długowiecznością, a produkty z nich pozyskiwane są wysokiej jakości. Wszystkie te cechy czynią je idealnymi zwierzętami do chowu ekstensywnego, w gospodarstwach ekologicznych i niewielkich hodowlach.

Zachowanie ras rodzimych należy do naszych obowiązków i powinniśmy dołożyć wszelkich starań, by zapobiec utracie cennych genów i zachować je na przyszłość. ■

eprasa.pl e2ce703689

Cecylia Wojnik

Wylęgarnia młodych talentów

Rozmowa z **MAJĄ POLIKOWSKĄ,** właścicielką gospodarstwa agroturystycznego „Stajnia Brzózki" w Brzózkach, gmina Nowe Warpno

Co roku przybywa fanów jeździectwa. Ten sport w naszym kraju staje się coraz bardziej popularny nie tylko wśród dorosłych, ale także, a może przede wszystkim, wśród dzieci i młodzieży. Nie inaczej jest w Stajni Brzózki, gdzie całe wakacje to wakacje w siodle dla dzieci już od piątego roku życia, a co drugi weekend pozawakacyjny to weekend z koniem. Tu najmłodsi – ale nie tylko, bo Stajnia zaprasza również osoby dorosłe – nauczą się jak osiodłać konia, jak na niego wsiąść i co zrobić, by te piękne zwierzę ruszyło z miejsca i robiło to, co jeździec chciałby, by robiło. A jak się już nauczą, to będą doskonalić swoje umiejętności pod okiem wykwalifikowanej kadry.

Stajnia Brzózki to wylęgarnia młodych talentów, bo młodzież stąd bierze udział w krajowych i międzynarodowych zawodach jeździeckich. Na swoim koncie Stajnia ma już wiele wygranych i zamierza sięgnąć po następne. O tym szlachetnym sporcie opowiada pomysłodawczyni, trenerka i zawodniczka w jednej osobie – Maja Polikowska.

Czym dokładnie zajmuje się Pani gospodarstwo?

Moje gospodarstwo zajmuje się prowadzeniem działalności agroturystycznej wraz z nauką jazdy konnej dla początkujących i zaawansowanych, pod okiem wykwalifikowanych instruktorów. Prowadzę także hotel dla koni, organizuję profesjonalne zawody jeździeckie i imprezy integracyjne dla firm. Ponadto organizujemy pobyty weekendowe powiązane ze zwiedzaniem gospodarstwa, przejażdżki konne, przejażdżki bryczką i wizyty w mini zoo, bo takowe znajduje się na terenie mojego gospodarstwa. Organizujemy też wczasy w siodle, obozy jeździeckie dla dzieci i młodzieży, obozy survivalowe dla młodzieży, dorosłych indywidualnych oraz firm. Specjalizujemy się także w organizacji zielonych szkół, podczas których odbywają się warsztaty jeździeckie, kulinarne, ekologiczne, survivalowe, warsztaty z rękodzielnictwa, komunikacji i zawodoznawstwa, a także warsztaty promujące aktywność fizyczną i zdrowe odżywianie.

Skąd wzięła się idea stworzenia Stajni?

Pomysł działalności powstał na bazie mojego hobby. Sama od zawsze jeździłam konno. Z końmi wychowały się moje dzieci, więc siłą rzeczy nie wyobrażałam sobie utrzymania innych zwierząt, jak właśnie konie. Początkowo gospodarstwo miało powstać dla własnych potrzeb, jednak z czasem stało się ono sposobem na życie. W działalność gospodarstwa zaangażowana jest cała moja rodzina. Osoby pracujące w gospodarstwie są to zazwyczaj osoby związane z przedsięwzięciem od samego jego powstania i stanowią lokalną społeczność. Pracownicy są przyjaciółmi i osobami bar-

eprasa.pl e2ce703689

dzo zaangażowanymi w działalność gospodarstwa. Bez nich nie wyobrażam sobie codziennego funkcjonowania Stajni.

Na terenie gospodarstwa powstało mini zoo, jest tu także wiele koni gorącokrwistych, ale to nie wszystko. Jakie zwierzęta możemy tu zobaczyć i co przyświecało idei utworzenia podobnego miejsca?

Gospodarstwo stanowi bazę dla własnych koni oraz jest obiektem hotelowym dla koni gości. Obecnie na terenie „Stajni" znajduje się ponad 60 koni rekreacyjnych i sportowych. Są to konie gorącokrwiste, ale i mamy u siebie rasy pierwotne. Moje mini zoo to tak naprawdę dodatkowa atrakcja dla najmłodszych gości. Znaleźć tu można kozy, owce, osła i kuca. Do niedawna ozdobą mini zoo były alpaki i, mam nadzieję, że wkrótce do nas znowu powrócą. Nasze zwierzęta – nie tylko te z mini zoo, mogą być i są karmione przez naszych gości, każdą marchewkę czy jabłko przyjmują z dużą dozą radości, więc korzyści są obopólne.

Co wyróżnia Pani gospodarstwo na tle innych gospodarstw agroturystycznych zajmujących się hodowlą koni?

Stajnia Brzózki wyspecjalizowała się w obsłudze młodego klienta. Nasi trenerzy to wysokiej klasy eksperci, pedagodzy potrafiący i, co najważniejsze, lubiący pracę z małymi dziećmi. Nasza oferta jest skierowana do młodego jeźdźca, który chciałby przeżywać przygody z koniem. Dopasowujemy konie do umiejętności i charakteru dziecka, staramy się małego rajtera zapoznać nie tylko z jazdą konną, ale i z obsługą zwierzęcia. Dziecko siodła i rozsiodłuje konia, potrafi dobrać odpowiedni osprzęt, a także pielęgnuje swojego czterokopytnego przyjaciela. Zauważyłam, że mój pomysł na tego typu działalność jest w województwie zachodniopomorskim innowacyjny – nie spotyka się gospodarstw, w których można uczęszczać na naukę jazdy konnej, przechodzić kolejne stopnie zaawansowania tejże nauki, by w końcu uczestniczyć w zawodach jeździeckich różnej rangi. Jesteśmy także bazą edukacyjną dla szkół podstawowych, ponadpodstawowych oraz uczel-

eprasa.pl e2ce703689

ni. Na terenie gospodarstwa cyklicznie odbywają się wykłady dla studentów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie. Tu także, parę razy w roku, Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach organizuje szkolenia dla rolników nie tylko z terenu naszego kraju, ale i z zagranicy, ponieważ współpracujemy ze Związkiem Rolników Uecker-Randow w Pasewalku w Niemczech. Na taką skalę oraz w takiej formie nie posiadamy konkurencji w województwie.

Oprócz współpracy z Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie, Związkiem Rolników Uecker-Randow i Zachodniopomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach gospodarstwo od lat ściśle współpracuje z fundacją „Razem z nami". Na czym polega ta współpraca, jaka jest jej idea?

Fundacja „Razem z nami" jest organizacją, która ułatwia dostęp do sportów hipicznych dzieciom z rodzin patologicznych, ubogich, a także mieszkającym w okolicznych wioskach. Fundacja realizuje swoje wszystkie cele na terenie mojego gospodarstwa. Stajnia Brzózki, oprócz udostępniania miejsca oraz zwierząt, jest także sponsorem imprez i wydarzeń organizowanych przez Fundację „Razem z nami". Współpracuję także z innymi fundacjami na rzecz pomocy dzieciom niepełnosprawnym. Jestem współorganizatorem i sponsorem realizacji idei tych fundacji.

Jednak działalność agroturystyczna związana z jeździectwem to nie wszystko, czym zajmuje się gospodarstwo. Od lat Stajnia Brzózki aktywnie pozyskuje środki z Unii Europejskiej.

Zgadza się. Rokrocznie aplikujemy o przyznanie płatności obszarowych, a także od wielu już lat realizujemy Program rolno-środowiskowo-klimatyczny. Nie można także pominąć faktu, że od lat uczestniczymy w unijnym systemie zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, czyli w tak zwanym Polskim FADN. Braliśmy także udział w dwóch edycjach Krajowych Usług Doradczych i obecnie w Interwencji I.14.1, czyli Doskonaleniu zawodowym rolników w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023- 2027.

W gospodarstwie odbywają się profesjonalne zawody jeździeckie. Co jest gwarantem tej profesjonalności?

Stajnia Brzózki jest certyfikowanym ośrodkiem jeździeckim, posiadającym Certyfikat Polskiego Związku Jeździeckiego, który potwierdza kwalifikacje do prowadzenia działalności polegającej na nauce jazdy konnej, organizacji zawodów oraz egzaminów na odznaki jeździeckie. Jest to certyfikat odnawiany co dwa lata. Pierwszy raz certyfikat ten moje gospodarstwo zdobyło w 2007 roku, tak więc od wielu już lat jesteśmy profesjonalistami.

Na bazie tej właśnie profesjonalności Stajnia Brzózki była laureatem wielu konkursów.

W roku 2023 Stajnia Brzózki zdobyła zaszczytny tytuł Mistrza Agroligi na etapie wojewódzkim konkursu. Była to dla nas ogromna nobilitacja i honor. Poza tym zostaliśmy laureatami w ogólnopolskim konkursie „Sposób na Sukces". W ostatnim czasie wzięliśmy udział w konkursie „Kwatery z pasją" pod patronatem Ministerstwa Sportu i Turystyki. To wszystko ogromna zasługa naszego doradcy, z którym współpracujemy już od wielu lat. Pani Cecylia Wojnik z Powiatowego Zespołu Doradztwa w Szczecinie włącza nas aktywnie do tego typu konkursów i to dzięki niej Stajnia Brzózki pozyskuje aktywnie środki z Unii Europejskiej oraz nawiązała kontakty z instytucjami, o których tu była już mowa.

Co w najbliższej przyszłości?

Stajnia Brzózki, mimo szerokiej oferty związanej z pobytem gości i jeździectwem, posiada szerokie możliwości dalszego rozwoju. Powstają tu nowe produkty w wielu dziedzinach. Stajnia dąży do rozwinięcia działalności skierowanej do najmłodszych dzieci i młodzieży szkolnej w zakresie edukacji ekologicznej oraz związanej z samym rolnictwem. Z każdym rokiem przybywają do nas nowe zwierzęta, nasza infrastruktura jest rozwijana, stawiamy na nowe formy wypoczynku. Stajnia ciągle się rozwija, zapraszając każdego, kto kocha konie, w swoje gościnne progi.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl e2ce703689

Cecylia Wojnik

System QMP u bydła mięsnego? Tak, ale...

Rozmowa z **DARIUSZEM SMAGOWSKIM,** hodowcą bydła mięsnego z okolic Białogardu

O tym, jak ważny jest dobór odpowiedniej rasy zwierząt do hodowli nie trzeba przekonywać nikogo. Dobranie zwierząt do powierzchni gospodarstwa, dostępnej bazy paszowej to podstawa hodowli opłacalnej ekonomicznie. Równie ważny jest dobór odpowiedniego rozpłodnika do krycia naszych krów i jałówek. A co z systemem QMP?

Od jak dawna zajmuje się Pan hodowlą bydła mięsnego?

Przygodę z hodowlą bydła mięsnego zacząłem w 2011 roku i zaczynałem od siedmiu sztuk rasy Limousine. Po 3 latach dokupiłem kolejne 13 sztuk tych zwierząt, bo już wiedziałem, że ta hodowla ma dobre perspektywy. Te dodatkowe sztuki już były pod oceną Związku Hodowców Bydła Mięsnego. To pozwoliło mi przystąpić do oceny prowadzonej właśnie przez Polski Związek Hodowców Bydła Mięsnego i do tej pory moje stado jest pod tą oceną.

Jakie zwierzęta sprzedaje Pan ze swojego gospodarstwa?

Sprzedaję byki rozpłodniki oraz jałówki na założenie nowych stad oraz remont stad. Moją dodatkową działalność związałem ze sztukami, które nie nadają się do rozpłodu ani do remontu stad. Te zwierzęta sprzedaję na mięso dla klientów indywidualnych. Nie narzekam na brak klientów na buhajki, a raczej brakuje mi tych sztuk, aby zaspokoić potrzeby rynku..

Skąd wziął się pomysł, aby iść w kierunku bydła mięsnego?

Pochodzę z rodziny rolniczej, jednak przed rokiem 2011 pracowałem 5 lat za granicą. Sentyment ogromny ciągnął mnie do ziemi i pracy na niej. Przed samym powrotem do Polski planowałem co będę hodował, bo nie wyobrażałem sobie gospodarstwa bez zwierząt. Jako małe dziecko hodowałem króliki, przeszedłem przez epizod z pszczołami, ale ani króliki ani pszczoły nie ciągnęły mnie już do siebie. Planowałem hodowlę owiec, ale podczas jednych z Barzkowickich Targów Rolnych AGRO POMERANIA zaczerpnąłem języka z Polskim Związkiem Hodowców Owiec, który mi odradził taką hodowlę w naszych warunkach. Ten kierunek produkcji nie był zbyt opłacalny. Bydło mięsne to był dobry strzał, ponieważ są to zwierzęta mniej narażone na ataki wilków, których w ostatnim czasie pojawia się u nas coraz więcej.

Ile sztuk liczy Pana stado?

Posiadam około 140 sztuk bydła, z czego 61 sztuk to krowy mamki, 15 jałówek zacielonych, 12 jałówek młodych, czekających na zacielenie oraz ponad 50 cieląt.

eprasa.pl e2ce703689

Jakim areałem gospodarstwa Pan dysponuje?

Posiadam około 150 hektarów, z czego większa część to trawy na gruntach ornych, których jest 40 hektarów. Posiadam także uprawy zbożowe na 30 hektarach, a pozostały teren stanowią trwałe użytki zielone. Moje zwierzęta korzystają także z wypasu na łąkach sąsiedzkich, na terenach gdzie niegdyś także wypasały się zwierzęta.

Czy korzysta Pan z działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich?

Tak, oczywiście. Siedem lat temu połowa mojego gospodarstwa weszła w program ekologiczny, a od dwóch lat jest w tym programie w całości. Poza tym korzystam z dopłat dobrostanowych do krów mamek z uwzględnieniem powiększenia 50% powierzchni bytowej, czyli w tym najwyższym standardzie. Do tego moje gospodarstwo uczestniczy w systemie QMP.

A dlaczego akurat rasa Limousine?

Limousine jest najpopularniejszą rasa w Polsce. To przede wszystkim. To warunkuje fakt, że najłatwiej jest sprzedać rozpłodniki tej rasy. Ta rasa krów ma także smaczne mięso. Europejski konsument poszukuje mięsa nieotłuszczonego, w przeciwnieństwie do Amerykanów, którzy lubią steki z dużą ilością tłuszczu. Ten fakt potwierdza też moja sprzedaż. Czasem pozostawiam w swoim stadzie jałówki, które w swoim mięsie posiadają nieco więcej tłuszczu, który przecież warunkuje jego smakowitość, ale przeciętny konsument odbiera takie mięso jako zwyczajnie tłuste. Klient jest moim panem, więc wyspecjalizowałem się w produkcji mięsa chudego, a takie mi dostarczają byczki rasy Limousine.

A jak ocenia Pan wybojowość u tej rasy?

Te zwierzęta są o bardzo wysokiej wartości wybojowości, bo nawet do 96%. Pewnie są razy, które mają tą wybojowość większą, ale ja jestem wierny czystej rasie Limousine.

Czy ma Pan doświadczenie z innymi rasami krów mięsnych?

Tak, jakiś czas temu próbowałem mieszankę rasy Limousine z Blonde d`Aquitaine. Zauważyłem, że takie mięso jest bardzo chude i jest dużo jaśniejsze do tego stopnia, że niektórzy klienci nie mogli uwierzyć, że jest to wołowina. Polski klient jest przyzwyczajony do zakupu wołowiny w sklepie, a w sklepach mamy najczęściej wołowinę pozyskaną ze sztuk wybrakowanych, najczęściej ze starszych krów mlecznych. Lepsze, takie jak polędwica, antrykot czy rozbef wycina się z tuszy, a reszta tej tuszy jest przeznaczana na hamburgery.

Skąd taki stan rzeczy? Co się dzieje z mięsem krów mięsnych w naszym kraju?

Bydło mięsne wyhodowane w Polsce jest przeznaczane na eksport z tego względu, że 80% polskiej wołowiny jest eksportowane, a 50% wołowiny pochodzi od sztuk mięsnych. Nie zapominajmy o tym, że również najlepsze młode mleczne bydło także jest przeznaczane na eksport, tak więc w naszym kraju pozostają jedynie stare sztuki. Ja natomiast oferuję Klientowi dobrej jakości wołowinę.

A jak ocenia pan rozrodczość rasy Limousine? Czy te krowy nie mają kłopotów z zacieleniami, wycieleniami oraz przeżywalnością cieląt?

Z zacieleniami krów rasy Limousine nie ma absolutnie żadnych kłopotów. Tak samo zresztą z wycieleniami, ale musimy pamiętać o tym, że bardzo ważny jest wybór odpowiedniego buhaja. Przede wszystkim ważny jest ten wybór w stosunku do pierwszego wycielenia. Zwracamy uwagę na to, aby był to buhaj z linii, gdzie występowały łatwe porody.

W jaki sposób dokonuje Pan selekcji swoich zwierząt?

Prowadząc hodowlę ważę cielaki do drugiego dnia po ich urodzeniu. Cie-

eprasa.pl e2ce703689

lak po urodzeniu czyści się ze smółki, a jednocześnie odpaja się już mlekiem. Ta wiedza na temat ich wagi pokazuje nam, które rozpłodniki są tymi odpowiednimi do inseminacji. To pozwala mi podpowiedzieć innym hodowcom, korzystającym z moich rozpłodników, wybór najlepszego buhaja. Jeśli cielaki są małe, wówczas ich ojciec nadaje się w do rozrodu w kierunku otrzymania jałówek i dobrych krów. Natomiast buhaj, od którego otrzymamy duże cielęta jest przeznaczany na opasy, ponieważ tu otrzymamy większe przyrosty. Jednak kluczowym zagadnieniem jest to, aby cielak po prostu przeżył, ponieważ w hodowli bydła mięsnego liczy się to, aby każda krowa urodziła cielaka i go odchowała.

Pańskie gospodarstwo uczestniczy w systemie QMP. Czy ciężko było uzyskać ten standard?

Nie, ponieważ bydło, które utrzymywałem, już spełniało ten standard, więc nie było problemu ze spełnieniem wymogów QMP. Jedynym problemem jest sprzedaż sztuk objętych tym systemem, aby uzyskać za takie zwierzęta dodatkową płatność. Jedynym bonusem wynikającym z utrzymania zwierząt w systemie QMP jest otrzymywanie 250 złotych do sztuki z płatności obszarowych.

Jakie są Pana plany na najbliższą przyszłość?

Z pewnością chciałbym jeszcze powiększyć hodowlę krów mięsnych tak, aby cały areał przeznaczyć pod trawy z małą częścią dla zbóż, aby móc robić zmianowanie, ponieważ niektóre łąki należy odnowić. Chciałbym docelowo osiągnąć liczbę 70-80 sztuk krów mamek.

Dziękuję za rozmowę.

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach zaprasza na szkolenia i kursy:

- **DORADZTWO DOTYCZĄCE ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN**

Szkolenie podstawowe, trzydniowe (24 godz.)
Szkolenie uzupełniające (7 godz.)

- **INTEGROWANA PRODUKCJA ROŚLIN**

Szkolenie podstawowe, dwudniowe (16 godz.)
Szkolenie uzupełniające (7 godz.)

- **STOSOWANIE ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN SPRZĘTEM NAZIEMNYM, Z WYŁĄCZENIEM SPRZĘTU MONTOWANEGO NA POJAZDACH SZYNOWYCH ORAZ INNEGO SPRZĘTU STOSOWANEGO W KOLEJNICTWIE**

Szkolenie podstawowe, dwudniowe (14 godz.)
Szkolenie uzupełniające (7 godz.)

- **STOSOWANIE ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN METODĄ FUMIGACJI**

Szkolenie podstawowe, dwudniowe (16 godz.)

- **KURS W ZAKRESIE OBSŁUGI KOMBAJNÓW ZBOŻOWYCH**

Kurs czterodniowy (31 godz.)

Każdy uczestnik szkolenia po zdaniu egzaminu otrzyma zaświadczenie o ukończeniu szkolenia (ważne 5 lat)

WIĘCEJ INFORMACJI ORAZ ZAPISY:

- ZODR Barzkowice - tel. 91 479 40 60, 91 479 40 17
- ZODR Barzkowice, Oddział w Koszalinie - tel. 94 341 87 32

eprasa.pl e2ce703689

Cecylia Wojnik

Obcowanie z pszczołami jest bajeczne

Rozmowa z **JANEM KOŁOSOWSKIM,** Miody Puszczy Barlineckiej

Jaka jest historia Miodów Puszczy Barlineckiej?

Na początku to była zabawa w pszczelarstwo, to było hobby i był to rok 1983, czyli po moim ślubie z małżonką. Żony wujek przyjechał do nas na działkę i patrząc na naszą plantację truskawek i porzeczki czerwonej i czarnej powiedział, że czegoś tu brakuje. Mieliśmy w tym czasie piękny, zadbany ogród z ogromną ilością kwiatów, więc wniosek sam się nasuwał. W tym czasie zajmowaliśmy się z żoną pracą zawodową, bo małżonka pracowała w szkole, a ja byłem kierowcą. Od wspomnianego wujka dostałem rój pszczół, który własnoręcznie złapał, a ja zacząłem się uczyć, doszkalać, czytać dużo o pszczołach, ponieważ wcześniej nie miałem o nich żadnego pojęcia. W rodzinie mojej żony tradycją było posiadanie pszczół. Mieszkając jeszcze w bloku zacząłem sam robić ule. Wymiary i budowle brałem z książek, przy pomocy piłki ręcznej ciąłem drewno na kolanie i tak powstały moje ule. Zrobiłem trzy potężne ule dadanowskie, które służą mi jeszcze do dzisiaj.

Czy tak książkowa wiedza wystarczyła, aby zacząć przygodę z pszczelarstwem?

No, niestety nie. Pierwszej zimy karmiłem moje pszczoły cukrem rozrobionym z wodą, a po jakimś czasie okazało się, że pszczoły tego karmienia nie przeżyły. Trudno było się przyznać wujkowi, ale na pociechę dostałem od niego kolejny rój. Połknąłem bakcyla pszczelarstwa, kupowałem po kolei drobne narzędzia – a to zmiotkę, a to poddymiacz. W kolejnym roku posiadałem już 15 rodzin pszczelich. Kupiłem sporo tych rodzin od praktyka, pana Świca, który wprowadził mnie w ten świat. Sama teoria nie wystarczy, aby w pełni zająć się pasieką, więc tym bardziej jestem wdzięczny mojemu wspomnianemu już Nauczycielowi.

Jaką cenną lekcję zapamiętał Pan na zawsze?

Przede wszystkim taką, że życie pszczół trzeba poznać. Każda rodzina jest inna, indywidualna, każda wymaga czegoś innego. Aby poznać tę wiedzę, to naprawdę trzeba pszczoły pokochać. Bez tej miłości nikomu nie radzę się za pszczelarstwo zabierać.

A co się działo następnie z Pańską pasieką?

Następnym naszym krokiem był zakup pawilonu w 1986 roku, dzięki czemu w jednym miejscu mogłem mieć 50 rodzin pszczelich. To było fantastyczne, bo wszystkie były pod ręką, ale minusem było, niestety, to, że przy wysokich temperaturach nie można było z tymi pszczołami pracować. Pawilon ten służy mi do tej pory.

eprasa.pl e2ce703689

A ile rodzin pszczelich posiada Pan obecnie w swojej pasiece?

W tej chwili mam 80 rodzin, a mój syn posiada ich około 200.

Więc syn naturalną koleją rzeczy przejął zainteresowania rodzinne i zajął się pszczelarstwem?

Owszem, mój syn po powrocie z pracy z Wielkiej Brytanii stwierdził, że nie chce pracować dla kogoś, a przede wszystkim nie widzi siebie w pracy za biurkiem. Naturalnie pierwszą myślą był zakup dodatkowych rodzin pszczelich dla syna. Następca objawił się wtedy, kiedy ja już miałem zamiar zrezygnować z pszczelarstwa, ze względów zdrowotnych, bo nie ukrywajmy, że pszczelarstwo jest ciężką pracą. Przekazałem cały fach synowi, który także zajął się hodowlą matek. Pojawiła się konkurencja w dobrym tego słowa znaczeniu, motywacja do pracy. Młodzi ludzie myślą inaczej, bardziej nowocześniej, dzięki temu nauczyłam się dużo rzeczy od syna, ale i syn ode mnie również. Wzajemnie sobie pomagamy, chociaż każdy z nas ma swoją pasiekę.

A gdzie znajdują się Państwa pożytki?

Nasze pszczoły są rozstawione w siedmiu miejscach. Otóż przez te lata, przez jakie pracuję przy pszczołach, ustawiałem tak pszczoły, aby był pożytek zmianowy. Ta uprawa, która obecnie kwitnie, ta jest przeze mnie obsadzana. Staram się pszczół nie transportować, chociaż mamy pasiekę wędrowno-stacjonarną, ale w większości staram się oszczędzić sobie wysiłku dźwigania uli.

Jakiego rodzaju są to ule?

Nabyliśmy ule poliuretanowe, które służą nam do przewożenia tylko na wrzos. To oznacza, że wywozimy nasze pszczoły na wrzosowisko, na poligon wojskowy 100 kilometrów od Barlinka. Rok 2024 był tym rokiem, w którym nasze pszczoły zebrały z wrzosu wyjątkowo dużo miodu.

Ale zajmuje się Pan nie tylko pozyskiwaniem miodu, lecz także innymi pokrewnymi tematami związanymi z pszczelarstwem?

Tak, zacząłem hodować matki pszczele, zmieniając ich charakter, aby nie żądliły, bo pszczoły mają nosić miód a nie żądlić ludzi. Małymi kroczkami

zmieniałem swoje pszczoły. Moja żona została Mistrzem Pszczelarstwa w roku 2006. Nasza pasieka nie jest pasieką przemysłową a wciąż hobbystyczną. Dla nas obcowanie z pszczołami to bajka. Całą swoją wiedzę o hodowli matek przekazałem mojemu synowi, który już od ponad 10 lat zajmuje się pszczołami.

Jakie miody produkują Państwa pszczoły?

Począwszy od miodów wczesnowiosennych, miodów z terenów leśnych, czyli wielokwiatowych, na które składa się akacja, malina, suchokrzew. Jest to doprawdy czysto leśny miód. Wydzierżawiamy teren od nadleśnictwa, ule są ustawiane w samym lesie, w kilku miejscach. Kiedy syn przejął hodowlę matek i zaczął sprowadzać matki zza granicy, zaczęliśmy produkować także inne rodzaje miodów, to znaczy miód rzepakowy, akacjowy, faceliowy, lipowy, spadziowy, wrzosowy.

Czy oprócz miodów produkujecie Państwo coś jeszcze?

Tak, pozyskujemy pyłek kwiatowy w pełnym tego słowa znaczeniu. Pozyskujemy także propolis. Nie pozyskujemy mleczka pszczelego, nie w związku ze skomplikowaną technologią jego produkcji, a w związku z odpowiednimi warunkami, jakie trzeba zachować. Syn próbuje robić miody pitne. Za te miody zdobyłem w ostatnim czasie Perłę podczas targów POLAGRA w Poznaniu.

A czy za miody także uzyskali Państwo jakieś nagrody?

Tak, otrzymaliśmy również na Targach POLAGRA Perłę za miód lipowy, za miód gryczany Perłę w 2024 roku, a w roku 2017 zostaliśmy Pszczelarzami Roku, czyli byliśmy najlepsi w kraju. Te nagrody napawają nas dumą i motywują do dalszej pracy.

W jaki sposób można wpłynąć na charakter pszczoły?

Otóż na matki pszczele wybiera się pszczoły łagodne, jak najmniej agresywne. Linii i ras pszczelich jest bardzo dużo i trudno jest trafić na pszczoły łagodne. Kiedy syn zaczął psczelarzyć zorganizowaliśmy sobie własne trutowisko, czyli miejsce, gdzie matki będą unasienniane. Pokazano mi miejsce do stacjonowania w lesie, w Puszczy Barlineckiej, gdzie otaczają mnie potężne buki i dęby. Poprzez krzyżowanie linii ze sobą szukamy pszczół mało lub wcale agresywnych. Gen złośliwości przekazują trutnie, więc je także musiałem wyselekcjonować. W ten sposób doszliśmy do takiego momentu, kiedy to dzieci mogą bawić się

eprasa.pl e2ce703689

w piłkę w pobliżu naszych uli, a my pracujemy wyłącznie w krótkich spodenkach, nie obawiając się o użądlenia.

Czy brak genu agresywności wpływa także na ilość pozyskiwanego miodu?

Ależ oczywiście! Pszczoły nieagresywne nie zajmują się walką, tylko pozyskiwaniem miodu.

A gdzie można Państwa produkty kupić?

Nasze produkty można zamówić poprzez stronę internetową wpisując Miody Puszczy Barlineckiej. Jesteśmy także obecni na wszelkiego rodzaju jarmarkach, zapraszamy do naszego gospodarstwa w Barlinku, a także w samym Barlinku na ulicy Żabiej, w sklepie zielarskim, znajdą państwo nasze produkty.

Czy w przyszłości planuje Pan jeszcze powiększyć swoją pasiekę?

Na chwilę obecną ta ilość rodzin pszczelich jest dla mnie wystarczająca. Poza swoją pasieką jestem także prezesem Koła Pszczelarzy, więc nie narzekam na brak zajęć.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl e2ce703689

Odkryj wiejskie smaki

Turystyka kulinarna to dynamicznie rozwijający się segment rynku turystycznego, który zyskuje coraz więcej zwolenników. W województwie zachodniopomorskim, znanym z malowniczych krajobrazów i bogatej kultury wiejskiej, można odnaleźć prawdziwe kulinarne perełki. Wiejskie gospodarstwa, gospodarstwa agroturystyczne oraz regionalne festiwale oferują nie tylko smaczne, naturalne jedzenie, ale także niezapomniane doświadczenia i szansę na poznanie lokalnych tradycji.

EWELINA PAWŁOWICZ, ZODR w Barzkowicach

Smak regionu w sercu wsi

W Zachodniopomorskiem odnaleźć można liczne gospodarstwa agroturystyczne, które łączą tradycyjne metody uprawy i hodowli z pasją do gotowania. Turyści odwiedzający te miejsca mogą skosztować m.in. domowego chleba na zakwasie, wiejskich wędlin, serów czy miodów. Szczególną popularnością cieszą się lokalne potrawy, takie jak zupa rybna z łososiem bałtyckim, kartacze czy kiszone warzywa przygotowywane według starych receptur.

Wydarzenia kulinarne w regionie

Województwo zachodniopomorskie obfituje w wydarzenia promujące kulinarne dziedzictwo regionu. Warto wspomnieć o *Festiwalu Tradycyjnych Potraw Wigilijnych*, który odbywa się w Barzkowicach czy *Święcie produktu tradycyjnego i regionalnego* w Lipianach. Podczas takich wydarzeń odwiedzający mogą nie tylko degustować specjały, ale również uczestniczyć w warsztatach kulinarnych, poznawać sekrety tradycyjnej kuchni oraz dowiadywać się o historii powstawania lokalnych przysmaków.

Dziedzictwo kulinarne regionu to także pasjonująca podróż, odkrywająca polskie smaki w ramach organizowanego konkursu *„Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”*.

Kulinarne szlaki turystyczne

Zachodniopomorskie oferuje również szlaki tematyczne dla miłośników jedzenia. *Szlak Miodowy* prowadzi przez najważniejsze pasieki regionu, gdzie turyści mogą degustować i kupować różne rodzaje miodu, a także zobaczyć proces jego produkcji. Z kolei *Szlak Rybny* obejmuje miejscowości nadmorskie, gdzie można spróbować świeżo wędzonych ryb prosto z kutra.

Bogactwo kultur na talerzu

Zachodniopomorskie to region o złożonej historii, co wpływa na różnorodność kulinarną. W potrawach spotykają się wpływy niemieckie, kaszubskie i kresowe, co sprawia, że lokalna kuchnia zaskakuje różnorodnością i bogactwem smaku. Warto skosztować pierogów z gęsiną, śledzia po pomorsku czy paprykarza szczecińskiego, które stanowią prawdziwą ucztę dla podniebienia.

Turystyka kulinarna jako szansa dla wsi

Wzrost zainteresowania turystyką kulinarną to ogromna szansa dla gospodarstw rolnych i agroturystycznych. Dzięki promocji lokalnych produktów rolnicy mogą poszerzyć swoją ofertę i przyciągnąć więcej turystów. Dodatkowo takie inicjatywy wspierają rozwój lokalnej gospodarki, promują ekologiczną produkcję oraz integrują społeczność wiejską.

Smakuj na Pomorzu Zachodnim

Zachodniopomorskie to region, który zachwyca nie tylko pięknem przyrody, ale i bogactwem smaków. Turystyka kulinarna to doskonały sposób na poznanie lokalnej kultury i wsparcie rodzimych producentów. Odkryjcie państwo smaki tego regionu od wędzonych ryb po tradycyjne potrawy świąteczne i poczujcie prawdziwe piękno zachodniopomorskiej wsi. ■

Źródło: Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, materiały promocyjne; Polska Organizacja Turystyczna: „Turystyka kulinarna w Polsce”
Fot. Zalewajka z Rogowa, Ogórek kołobrzeski.

eprasa.pl e2ce703689

Jak wspólne działania zmieniają oblicze polskiej wsi?

Obszary wiejskie w Polsce odgrywają ważną rolę w gospodarce kraju, a współpraca mieszkańców coraz częściej staje się kluczowym elementem ich rozwoju. Zintegrowane działania społeczności lokalnych przynoszą korzyści nie tylko gospodarcze, ale również społeczne i kulturalne, podnosząc jakość życia na wsi.

WERONIKA RYBIJ, ZODR w Barzkowicach

Polska wieś ma ogromny potencjał, który można rozwijać dzięki wspólnej pracy i zaangażowaniu. Współpraca na poziomie lokalnym to klucz do sukcesu, który pozwala łączyć tradycje z nowoczesnością i tworzy wieś atrakcyjną dla jej mieszkańców oraz odwiedzających.

Lokalne Grupy Działania jako narzędzie sukcesu

Lokalne Grupy Działania (LGD) to organizacje zrzeszające przedstawicieli sektora publicznego, prywatnego i społecznego. Dzięki wsparciu z funduszy unijnych realizują projekty, które są odpowiedzią na potrzeby danego regionu. Przykładowo, LGD w całej Polsce wdrażają inicjatywy takie jak odnowa świetlic wiejskich, organizacja lokalnych festiwali czy tworzenie nowych miejsc pracy. Tego rodzaju działania są przykładem jak wspólna praca może przynieść realne efekty.

Rola sołtysów i ich organizacji

Sołtysi od lat pełnią ważną funkcję w wiejskiej społeczności. W niektórych regionach działają w stowarzyszeniach, gdzie wymieniają się doświadczeniami i wspierają nawzajem. Organizują szkolenia, doradzają w sprawach administracyjnych i inicjują lokalne przedsięwzięcia, takie jak budowa placów zabaw czy modernizacja infrastruktury.

Budowanie więzi międzypokoleniowych

Projekty angażujące młodszych i starszych mieszkańców przynoszą wiele korzyści. Międzypokoleniowe warsztaty kulinarne, wspólne słuchanie historii starszych mieszkańców czy nauka tradycyjnych rzemiosł to nie tylko sposób na integrację, ale również na pielęgnowanie lokalnych tradycji.

Inteligentne wsie przyszłości

Koncepcja Smart Villages, czyli inteligentnych wsi, zakłada wykorzystanie nowoczesnych technologii do poprawy jakości życia na wsi. Przykładem jest gmina, która wprowadziła systemy zarządzania odpadami, oświetlenie energooszczędne i aplikacje umożliwiające mieszkańcom zgłaszanie problemów. To pokazuje, że wieś może być nowoczesna, jednocześnie zachowując swoje tradycyjne walory.

Korzyści ze współpracy

Wspólna praca na rzecz lokalnej społeczności przynosi wiele korzyści.

- **Wzmocnienie więzi społecznych** – wspólne działania budują zaufanie i poczucie wspólnoty.
- **Rozwój lokalnej gospodarki** – organizacja targów czy warsztatów wspiera lokalnych producentów.
- **Lepsza infrastruktura** – ścieżki rowerowe, świetlice czy place zabaw – to tylko niektóre przykłady.

Wyzwania

Pomimo sukcesów, wiejska współpraca napotyka na trudności, takie jak brak funduszy czy dostępu do internetu. Ważne jest, by edukować mieszkańców w zakresie nowoczesnych technologii i zarządzania projektami, aby mogli skutecznie odpowiadać na potrzeby swoich miejscowości. ■

Źródło: www.ksow.pl ,www.witrynawiejska.org.pl; Zeszyty Naukowe SGGW.
Fot. www.unsplash.com

eprasa.pl e2ce703689

Z oceną za pan brat – czyli kącik nowoczesnego hodowcy PFHBiPM

Korzenie Oceny Wartości Użytkowej Bydła sięgają początków XX wieku, choć już u schyłku wieku XIX lokalne kółka pasjonatów bydła inicjowały prowadzenie rejestrów dotyczących hodowanych zwierząt. Już wówczas zdawano sobie sprawę, że dzięki skrupulatnemu rejestrowaniu danych, obserwacji trendów i przemyślanemu rozrodowi z biegiem czasu uzyska się pożądane cechy u hodowanych krów, czyli m.in. wyższą wydajność. Jak Ocena wygląda dzisiaj?

Od roku 2006, decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, realizacja zadań z zakresu Oceny Wartości Użytkowej Bydła została przekazana na ręce Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka. Federacja została stworzona przez Hodowców dla Hodowców.

PFHBiPM jest organizacją niezależną, dobrowolną i samorządną, zrzeszającą Okręgowe, Wojewódzkie i Rasowe Związki Hodowców Bydła. Szczyci się 100% polskim kapitałem, transparentnością w każdym obszarze działania oraz wysoką renomą wśród pokrewnych organizacji na świecie. W Polsce Oceną Wartości Użytkowej Bydła objętych jest obecnie blisko 780 tys. krów w 16 tysiącach gospodarstw.

Obecnie analiza użytkowości mlecznej jest dokładnie tym, czego potrzebują nowocześni hodowcy. W dobie tak szybkiego postępu technologicznego, rozwój gospodarstw wymusza równoległy postęp w ocenie bydła mlecznego. Wzbogacamy sukcesywnie ofertę metod oceny, spośród których sam hodowca może wybrać najbardziej dla niego optymalną. Gdy pojawiły się roboty udojowe – wprowadziliśmy metodę AR. Nowoczesne hale udojowe posiadające własne mierniki korzystają z metody AZ. Najnowszą w naszej ofercie jest metoda B – gdzie sam hodowca przeprowadza próbny udój i rejestruje zdarzenia w stadzie, co pozwala obniżyć koszty oceny nawet o 30 procent. Aktualnie w ofercie mamy aż 17 metod oceny, z których każda spełnia wszelkie wymogi prawne, normatywne oraz akredytacyjne organizacji nadzorujących prowadzenie Oceny Wartości Użytkowej Bydła w Polsce i na świecie – KCHZ (Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt), PCA (Polskie Centrum Akredytacji), ICAR – (Międzynarodowy Komitet ds. Rejestracji Zwierząt), ISAG (Międzynarodowy Komitet ds. Genetyki Bydła).

Dzisiejsza Ocena jest niezależna. Nie korzystamy z usług firm zewnętrznych. Posiadamy cztery własne laboratoria Badania Mleka spełniające najwyższe wymogi światowe. Trzy Laboratoria Badania Pasz i jedno Laboratorium Genetyki Bydła. To tam trafiają próbki pobierane z gospodarstw i tam badane są przez naszą wykwalifikowaną kadrę. Laboratoria Badania Mleka oznaczają tłuszcz, białko, laktozę, suchą masę, komórki somatyczne, kazeinę i mocznik. Dodatkowo w każdej próbce oznaczane są także ciała ketonowe, które przy jednoczesnym spełnieniu kilku dodatkowych warunków są wyznacznikiem podklinicznej ketozy. Jako jedyna organizacja w Europie w ramach opłaty za ocenę oznaczamy w Raportach Wynikowych krowy zagrożone ketozą. Od 2018 r. nasze Laboratoria oznaczają również cielność (PAG) w oparciu o standardowe próbki mleka z próbnego udoju. Usługowo, badanie to wykonujemy także dla klientów zewnętrznych, nie będących pod oceną.

W Laboratorium Badania Pasz oznaczamy skład pasz objętościowych (kiszonki z traw, motylkowych, lucerny, kukurydzy, w tym także TMR), nasion i śrut (zbóż, kukurydzy, rzepaku, soi, strączków, słonecznika, mieszanek nasion i śrut) oraz suchej masy w zielonkach.

eprasa.pl e2ce703689

Laboratorium Genetyki Bydła w Parzniewie jest jedynym, będącym własnością hodowców wykonującym usługi genotypowania bydła w celu szacowania genomowej wartości hodowlanej, kontroli pochodzenia, oznaczania cech genetycznych użytkowych oraz defektów genetycznych.

Dzisiejsza Ocena to nie tylko udój i wynik. Wsparcie Hodowcy odbywa się na wielu płaszczyznach. Proponujemy niezależne Doradztwo Żywieniowe, połączone z badaniem pasz w naszym Laboratorium i ustalaniem indywidualnych dawek żywieniowych dla każdej z grup w stadzie. Nasi doradcy w pierwszej kolejności skupiają się na wykorzystaniu zasobów paszowych gospodarstwa, aby jak najbardziej ograniczyć koszty.

Doradcy Ogólni realizują audyty gospodarstw, aby wskazać obszary generujące straty i proponują możliwe rozwiązania podnoszące opłacalność produkcji. Największym zainteresowaniem cieszy się doradztwo somatyczne i dobrostanowe.

Pion Doradztwa Hodowlanego pomaga tym, którzy poza produkcją mleka chcą podnosić wartość hodowlaną swojego stada. W oparciu o nasz autorski program DO-KO pomagają w doborze buhajów do kojarzeń, aby krok po kroku realizować plany hodowlane w danym stadzie.

Nowoczesny Hodowca to przede wszystkim mądry Hodowca, korzystający z nowych technologii i fachowej wiedzy. Wspieramy rozwój zawodowy członków Federacji poprzez organizowanie licznych warsztatów tematycznych, szkoleń i konferencji. W ubiegłym roku zorganizowaliśmy kilkaset spotkań poruszających tematykę zdrowego doju, robotów udojowych, rozrodu, odchowu cieląt, zdrowia racic, najlepszego TMR, produkcji i konserwowania zielonek i kukurydzy oraz wykorzystania Raportów Wynikowych do zarządzania stadem. Jako prelegentów, poza naszymi pracownikami, zapraszamy autorytety naukowe i praktyków z kraju i z zagranicy.

Współczesna hodowla krów mlecznych to strategiczna żonglerka mnóstwem piłek jednocześnie, gdzie piłki to kontrola stada, zasuszenia, zdrowie, decyzje, terminy, zgłoszenia i biurokracja. Stworzyliśmy, z myślą o Hodowcach, bezpłatną aplikację SOL – Stado OnLine, gdzie za kilkoma dotknięciami mamy pozbierane wszystkie sprawy dotyczące całego stada i każdej sztuki, w tym także Raporty Wynikowe, dane rodowodowe, pokrycia, wartości hodowlane, wyniki analiz mleka, zdarzenia oraz realizacja zgłoszeń do ARiMR. To bardzo ułatwia codzienną pracę Hodowcom.

Dzisiejsza Ocena wychodzi naprzeciw oczekiwaniom współczesnych Hodowców. Przyświeca nam wspólny cel – rozwijanie, propagowanie i dbanie o rodzimą, polską hodowlę krów mlecznych przy jednoczesnym budowaniu jak najwyższej rentowności tej trudnej gałęzi rolnictwa.

Ocenę tworzą ludzie. My dbamy o to, aby hodowcy otrzymywali jak najbardziej rzetelne i użyteczne informacje, a hodowcy kierowali Federacją wyznaczając jej dalsze kierunki rozwoju. ■

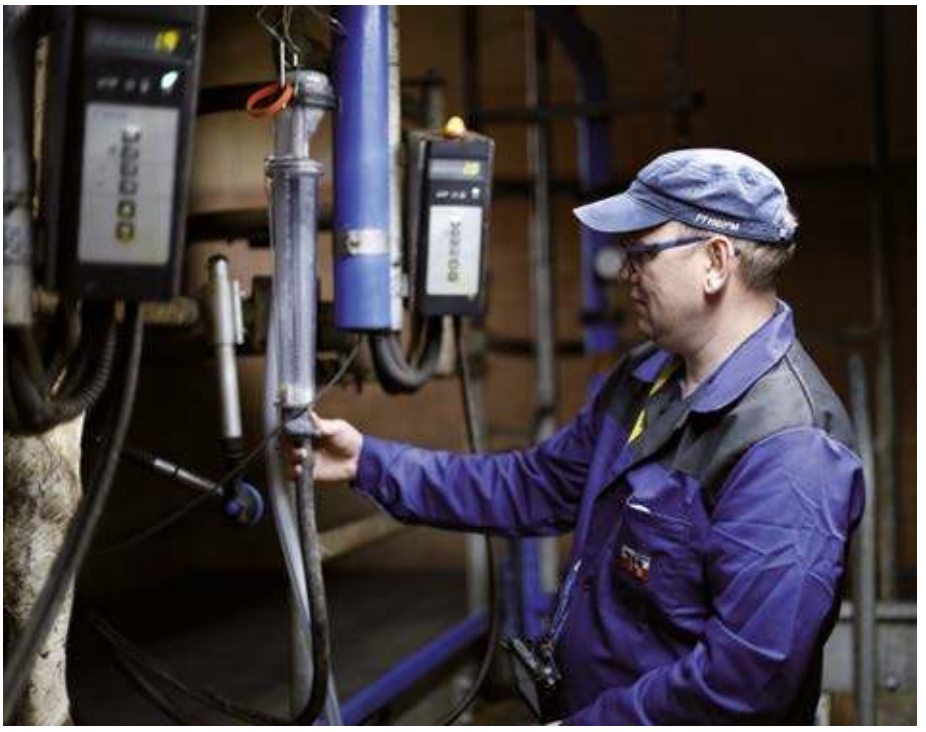

eprasa.pl e2ce703689

Fot. 1. Słoma wprowadzona do gleby jest cennym źródłem węgla organicznego i składników odżywczych (fot. M. Holka)

Rolnictwo węglowe – ważny element zrównoważonej produkcji rolniczej

Współczesne rolnictwo funkcjonuje w warunkach zmieniającego się klimatu, który wpływa na wszystkie jego aspekty. W związku z tym konieczne stają się zmiany w produkcji rolniczej oraz odpowiednia reakcja na pojawiające się zagrożenia. Rolnicy powinni podejmować możliwe działania ukierunkowane na przystosowanie się do zmian klimatu (adaptacja), przy jednoczesnym dążeniu do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych dla minimalizowania efektu cieplarnianego. Jednym ze sposobów realizacji tych celów jest rolnictwo węglowe, które polega na stosowaniu praktyk sprzyjających sekwestracji węgla organicznego w glebie oraz zmniejszeniu śladu węglowego w rolnictwie.

dr inż. MAŁGORZATA HOLKA
prof. dr hab. JOLANTA KOWALSKA
Instytut Ochrony Roślin – PIB
Zakład Rolnictwa Ekologicznego i Ochrony Środowiska

Raporty Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu wyraźnie wskazują na to, że granica naturalnej zmienności klimatu została przekroczona. Działalność człowieka, w tym także związana z rolnictwem, powoduje ciągły wzrost atmosferycznego stężenia gazów cieplarnianych, co intensyfikuje efekt cieplarniany i w efekcie przyspiesza proces globalnego ocieplenia. Średnia temperatura powierzchni Ziemi wzrosła o ponad 1°C w porównaniu do jej poziomu z okresu 1850-1900, przyjętego za referencyjny dla czasów przedprzemysłowych, a w najcieplejszym roku w historii pomiarów, tj. 2023 nawet o 1,35°C. Globalna temperatura wzrasta od 1850 roku średnio o 0,06°C na dziesięć lat, a od roku 1982 tempo wzrostu temperatury jest trzykrotnie wyższe – 0,2°C na dekadę (IPCC 2024).

Globalne ocieplenie uwidacznia się poprzez występowanie globalnych dodatnich anomalii termicznych. Średnie temperatury w kolejnych latach przewyższają poziom z wielolecia (rys. 1). Na skutek ocieplenia atmosfery dochodzi do zmian w cyrkulacji atmosferycznej, co wpływa na przebieg pogody. Obserwuje się wzrost temperatur, zmiany w wielkości i rozkładzie opadów atmosferycznych, a także częstsze występowanie ekstremalnych zjawisk, takich jak susze, fale upałów, intensywne deszcze czy gradobicia. Rolnicy dotkliwie odczuwają skutki tych zmian, ponosząc szkody w produkcji roślinnej.

Z rolniczego punktu widzenia istotna jest także kwestia degradacji gleby, między innymi przez erozję i spadek zawartości materii organicznej. Pogorszenie stanu gleby wynika przede wszystkim z uproszczenia płodozmianu i zaniedbania zasad dobrej praktyki rolniczej, a dodatkowo jest potęgowane przez niekorzystne warunki klimatyczne. Gleba i klimat są ze sobą nierozerwalnie związane, od ich warunków zależy produkcyjność rolnictwa, a także funkcjonowanie całego społeczeństwa.

Obszary działań rolnictwa węglowego

Rolnictwo węglowe jest związane z koncepcją rolnictwa regeneratywnego, które w oparciu o zasady agroekologii oraz zrównoważone praktyki rolnicze dąży do odbudowy i ochrony

eprasa.pl e2ce703689

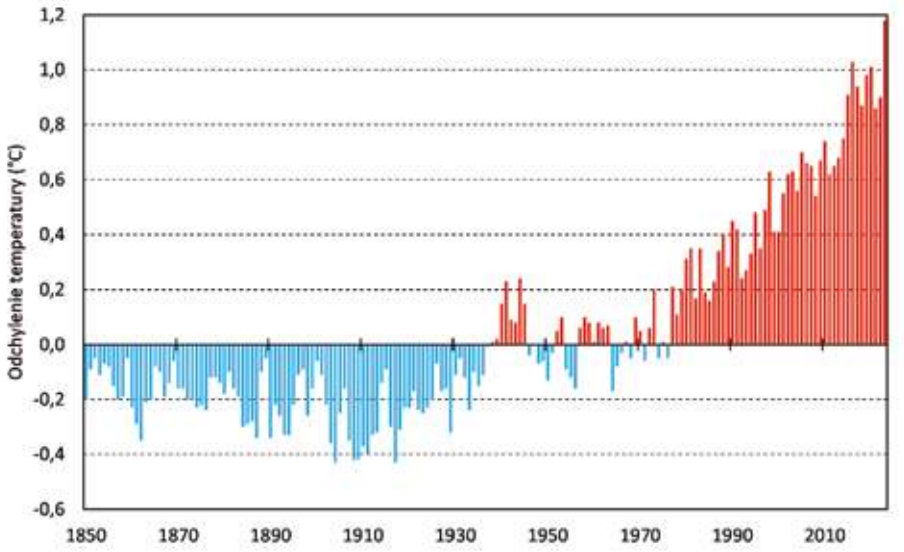

Rys. 1. Globalne anomalie temperatury (nad lądami i oceanami) w latach 1850–2023 względem średniej z wielolecia (1901–2000). Niebieskie słupki: lata chłodniejsze niż okres referencyjny, czerwone słupki: lata cieplejsze. Źródło danych: https://www.ncei.noaa.gov/

naturalnych zasobów, w tym szczególnie gleby. Rolnictwo węglowe koncentruje się na poprawie jakości gleby, zwiększaniu zawartości materii organicznej oraz wykorzystaniu zdolności gleby do magazynowania węgla pochłanianego z atmosfery. Jego głównym celem jest przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu poprzez stosowanie praktyk zwiększających sekwestrację węgla organicznego w glebie oraz działania ograniczające emisje gazów cieplarnianych do atmosfery.

Wyróżnia się pięć obszarów działań rolnictwa węglowego:
1) gospodarowanie glebami pochodzenia organicznego,
2) agroleśnictwo,
3) utrzymywanie i wzbogacanie gleb w węgiel organiczny,
4) produkcja zwierzęca i gospodarowanie nawozami organicznymi,
5) gospodarowanie składnikami odżywczymi na gruntach ornych i trwałych użytkach zielonych (McDonald i wsp. 2021).

Ekoschemat „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi"

Ze względu na znaczenie rolnictwa węglowego w kontekście wyzwań środowiskowych i klimatycznych zostało ono uwzględnione w Planie Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, jako jeden z ekoschematów obszarowych. Ekoschemat „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi" jest programem finansowego wsparcia dla rolników, którzy dobrowolnie zobowiązują się do realizacji praktyk, do których zalicza się:

1. ekstensywne użytkowanie trwałych użytków zielonych z obsadą zwierząt,
2. międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe,
3. opracowanie i przestrzeganie planu nawożenia, wariant podstawowy i wariant z wapnowaniem,
4. zróżnicowana struktura upraw,
5. wymieszanie obornika na gruntach ornych w ciągu 12 godzin od jego aplikacji,
6. stosowanie nawozów naturalnych płynnych innymi metodami niż rozbryzgowo,
7. uproszczone systemy uprawy,
8. wymieszanie słomy z glebą.

Węgiel w glebie

Gleba, będąca kluczowym zasobem dla każdego rolnika, magazynuje duże ilości węgla związanego w glebowej materii organicznej. Źródłem węgla w glebie jest wprowadzona do niej substancja organiczna w postaci masy roślin oraz nawozów naturalnych. W procesie humifikacji substancji organicznej powstaje próchnica, która stanowi 80-90% glebowej materii organicznej. Przyjmuje się, że w 1 tonie próchnicy znajduje się 0,58 tony węgla organicznego.

Wysoki poziom glebowej materii organicznej, a tym samym zawartości węgla organicznego w glebie, stabilizuje jej strukturę, zmniejsza podatność na zagęszczenie oraz erozję wodną i wietrzną, zwiększa zdolność do zatrzymywania wody i składników pokarmowych, a także pozytywnie wpływa na aktywność biologiczną gleby, co przyczynia się do jej zdrowia i żyzności. Odpowiednie gospodarowanie materią organiczną jest konieczne dla utrzymania zdolności produkcyjnych gleby i ma znaczenie dla ochrony klimatu. Naturalny proces sekwestracji węgla umożliwia magazynowanie tego pierwiastka w glebowej materii organicznej, przez co pozostaje on na dłuższy czas wyłączony z globalnego obiegu. Przyczynia się to do zmniejszenia ilości dwutlenku węgla w atmosferze, ograniczając tym samym efekt cieplarniany. Konsekwencją spadku zasobów materii organicznej w glebie jest natomiast pogorszenie jakości rolniczej gleby i zwiększenie emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Uważa się, że rolnictwo posiada niewykorzystany potencjał sekwestracji węgla, który może odegrać istotną rolę w łagodzeniu skutków zmian klimatycznych (FAO 2022). Wzrost produkcyjności gleby i jednocześnie zawartości węgla w glebie można osiągnąć poprzez wdrożenie praktyk rolnictwa węglowego sprzyjających sekwestracji węgla. Budowa materii organicznej w glebie to proces długotrwały, dlatego efekty takich praktyk mogą być widoczne dopiero po kilku latach ich stosowania.

Ograniczenie strat węgla organicznego w glebie

Zasoby węgla organicznego w glebach użytkowanych rolniczo wykazują tendencję do zmniejszania się, co wynika przede wszystkim z intensywnej uprawy roli oraz gospodarki prowadzącej do ujemnego bilansu glebowej materii organicznej. Skutecznym sposobem ograniczania strat węgla organicznego w glebach pól uprawnych jest zmniejszenie liczby zabiegów uprawowych oraz ich intensywności. Zastąpienie orki płytką uprawą bez odwracania skiby zmniejsza napowietrzenie gleby i ogranicza mineralizację glebowej materii organicznej, która prowadzi do uwalniania dwutlenku węgla do atmosfery. Zwiększenie przy tym dopływu substancji organicznej do gleby, np. poprzez wprowadzenie do gleby dużej ilości resztek roślinnych lub nawozu na-

eprasa.pl e2ce703689

turalnego, przyczynia się do powstawania dodatniego salda węgla w glebie.

Na zawartość węgla organicznego w glebie korzystnie oddziałuje uprawa konserwująca, polegająca na uprawie bezorkowej z pozostawieniem na powierzchni gleby resztek pożniwnych lub międzyplonów w formie mulczu. Taki sposób uprawy roli zapobiega utracie węgla z gleby, gdyż chroni jej strukturę i zmniejsza erozję. Stwarza też dobre warunki do retencjonowania węgla, dzięki temu, że prowadzi do akumulacji dużej ilości resztek roślinnych, zwiększenia aktywności biologicznej i bioróżnorodności w glebie. Wymaga jednak stałego monitorowania zdrowotności upraw oraz starannego doboru gatunków i odmian roślin do uprawy, aby w dłuższym okresie czasu nie doprowadzić do nadmiernego występowania szkodliwych organizmów.

Bardzo ważnym czynnikiem w gospodarce materią organiczną jest płodozmian. Przy doborze gatunków roślin do uprawy należy mieć na uwadze ich różny wpływ na bilans materii organicznej. Dodatni wpływ na bilans glebowej materii organicznej mają rośliny głęboko korzeniące się i zakrywające glebę, takie jak bobowate drobnonasienne, ich mieszanki z trawami oraz trawy w uprawie polowej. Pozytywny efekt przynoszą też międzyplony przyorywane jako zielony nawóz oraz rośliny bobowate grubonasienne. Rośliny te dostarczają glebie składniki odżywcze, poprawiają jej strukturę i stymulują rozwój mikroorganizmów, co przyczynia się do poprawy jakości gleby. Rośliny bobowate grubonasienne najkorzystniej wpływają na glebę i pośrednio zwiększają plony roślin następczych.

Do roślin zubożających zasoby glebowej materii organicznej należą rośliny okopowe, kukurydza oraz w mniejszym stopniu zboża i rośliny oleiste. Kukurydza, która w ostatnich latach należy do najczęściej uprawianych roślin, wytwarza dużą ilość biomasy nadziemnej, co wiąże się z jej wysokim zapotrzebowaniem na składniki pokarmowe. Gdy roślina ta jest zbierana na zielonkę, z pola usuwa się znacznie więcej biomasy niż przy uprawie na ziarno, co sprawia, że do gleby wprowadza się dużo mniejszą ilość resztek roślinnych. Po zbiorze kukurydzy uprawianej na ziarno na polu pozostaje więcej resztek, które wzbogacają glebę w materię organiczną. Dokładne rozdrobnienie resztek roślinnych na polu przyspiesza ich rozkład i zmniejsza ryzyko rozwoju chorób.

Dopływ materii organicznej do gleb uprawnych w postaci masy roślinnej i nawozów naturalnych jest niezbędny dla przeciwdziałania procesom degradacji glebowej materii organicznej i tym samym zapobiegania stratom węgla w postaci emisji dwutlenku węgla do atmosfery. Regularne stosowanie obornika w zmianowaniu sprzyja budowaniu glebowej materii organicznej. W gospodarstwach bezinwentarzowych brak nawożenia naturalnego można częściowo zrekompensować przez wprowadzanie masy roślinnej do gleby. Dobrym rozwiązaniem jest pozostawienie rozdrobnionej słomy (całego plonu ubocznego) na polu i płytkie wymieszanie jej z glebą, najlepiej z dodatkiem nawozu azotowego lub wapna (fot. 1). Oprócz systematycznego dostarczania do gleby substancji organicznej, konieczna jest dbałość o prawidłowy odczyn gleby, który ma bardzo duży wpływ na wzrost i rozwój roślin uprawnych, aktywność mikroorganizmów glebowych oraz procesy rozkładu resztek roślinnych.

Dla łagodzenia (mitygacji) zmian klimatu, poza zwiększaniem zasobów glebowej materii organicznej, ważna jest też redukcja emisji gazów cieplarnianych. W Polsce rolnictwo odpowiada za około 80% całkowitej emisji podtlenku azotu i 39% emisji metanu. Trzeba zaznaczyć, że wpływ tych dwóch gazów na ocieplanie atmosfery jest większy w porównaniu do dwutlenku węgla. Wskazuje na to wysoki wskaźnik potencjału globalnego ocieplenia, który dla podtlenku azotu i metanu wynosi odpowiednio 298 i 25, podczas gdy dla dwutlenku węgla przyjmuje się wartość wskaźnika równą 1. Oznacza to, że w oddziaływaniu na efekt cieplarniany emisja 1 miliona ton podtlenku azotu jest równoważna emisji 298 milionów ton dwutlenku węgla, a emisja 1 miliona ton metanu odpowiada emisji 25 milionów ton dwutlenku węgla.

W rolnictwie głównym źródłem emisji podtlenku azotu są gleby rolnicze, w wyniku stosowania nawozów azotowych (84%), a następnie gospodarka odchodami zwierzęcymi (16%). Emisja metanu pochodzi przede wszystkim z fermentacji jelitowej przeżuwaczy (90%) i w mniejszej części z gospodarki odchodami zwierzęcymi (9%).

W redukcji emisji podtlenku azotu w rolnictwie największe znaczenie ma racjonalne nawożenie, które ułatwia sporządzony plan nawożenia. Stosowanie nawozów powinno być dostosowane do zasobności gleby i potrzeb pokarmowych roślin uprawnych. Istotna jest odpowiednia technika i termin aplikacji nawozów. Dotyczy to również nawozów naturalnych. Im szybsze wymieszanie nawozu z glebą, tym mniejsze emisje związków azotu i nawóz zostanie lepiej „wykorzystany" przez rośliny. Płynne nawozy naturalne najlepiej stosować doglebowo. Ograniczanie emisji z nawożenia przekłada się na mniejsze zanieczyszczenie powietrza i wody oraz większą efektywność nawożenia.

Zrównoważone praktyki rolnicze, takie jak wielogatunkowy płodozmian i zbilansowane nawożenie zmniejszają zapotrzebowanie na drogie nawozy i środki ochrony roślin. Pozytywny efekt płodozmianu, stosowania nawozów naturalnych i organicznych na jakość gleby oraz plonowanie roślin, przy niezmienionym poziomie nakładów, został udowodniony.

Rolnictwo węglowe stanowi niezbędne rozwiązanie wobec współczesnych wyzwań, odpowiadając na pilną potrzebę ochrony klimatu i środowiska oraz adaptacji produkcji rolnej do zmian klimatycznych i ich skutków. Dzięki praktykom odbudowującym i chroniącym jakość gleby, wspierana jest żyzność gleby i różnorodność biologiczna, co stanowi fundament zrównoważonego rolnictwa oraz bezpieczeństwa żywnościowego. ■

Źródła:
FAO 2022. Global Soil Organic Carbon Sequestration Potential Map – GSOCseq v.1.1. Technical report. Rome, Italy. https://doi.org/10.4060/cb9002en
IPCC 2024. https://www.ipcc.ch/reports/
McDonald H., Frelih-Larsen A., Lóránt A., Duin L., Pyndt Andersen S., Costa G., Bradley H. 2021. Carbon farming. Making agriculture fit for 2030. Study for the committee on Environment, Public Health and Food Safety (ENVI), Policy Department for Economic, Scientific and Quality of Life Policies, European Parliament, Luxembourg. https://data.europa.eu/doi/10.2861/099822

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2024, na realizację zadania 3.1. pn. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS" finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Artykuł został udostępniony do opublikowania wszystkim czasopismom wydawanym przez wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego.

eprasa.pl e2ce703689

Coraz więcej farm

W obliczu globalnych wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi, poszukiwanie efektywnych źródeł energii odnawialnej staje się priorytetem dla wielu krajów na całym świecie. Wśród różnych technologii szczególną popularność zyskały farmy fotowoltaiczne.

IZABELA HOJSAK, PZDR w Świdwinie

Technologia fotowoltaiczna nieustannie się rozwija. Nowe materiały, takie jak ogniwa perowskitowe, oferują obiecujące rozwiązania, które mogą zwiększyć efektywność konwersji energii słonecznej. W ciągu ostatnich kilku lat zauważalny jest również rozwój technologii magazynowania energii, co pozwala na lepsze zarządzanie produkcją energii z farm fotowoltaicznych. Dzięki akumulatorom, energia wytworzona w ciągu dnia może być przechowywana i wykorzystywana w nocy lub w czasie szczytowego zapotrzebowania.

Ekonomiczne aspekty farm

Przemiany na rynku energii odnawialnej przynoszą korzyści ekonomiczne. Koszty instalacji paneli słonecznych znacznie spadły w ostatnich latach, co czyni je bardziej dostępnymi zarówno dla inwestorów, jak i dla gospodarstw domowych. Farmy fotowoltaiczne stają się coraz bardziej opłacalne, a wiele krajów wprowadza systemy wsparcia, takie jak dotacje czy ulgi podatkowe, aby przyspieszyć ich rozwój. Warto też zauważyć, że inwestycje w energię odnawialną przyczyniają się do tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze zielonej energii.

Korzyści środowiskowe

Jednym z największych atutów farm fotowoltaicznych jest ich wpływ na środowisko. W przeciwieństwie do tradycyjnych źródeł energii, takich jak węgiel czy gaz, energia słoneczna jest czysta i nie emituje szkodliwych substancji do atmosfery. Rozwój farm fotowoltaicznych przyczynia się do redukcji emisji dwutlenku węgla, co jest kluczowe w walce ze zmianami klimatycznymi. Ponadto wiele farm fotowoltaicznych jest projektowanych w sposób, który pozwala na współistnienie z lokalnym ekosystemem, co może przynieść dodatkowe korzyści dla bioróżnorodności.

Wyzwania

Mimo licznych zalet, farmy fotowoltaiczne stają przed pewnymi wyzwaniami. Kluczowym z nich jest potrzeba dużych powierzchni gruntów, co może prowadzić do konfliktów z innymi formami użytkowania ziemi, takimi jak rolnictwo czy rozwój urbanistyczny. Wyzwaniem technologicznym i ekonomicznym wciąż pozostaje magazynowanie energii, co ogranicza pełne wykorzystanie potencjału energii słonecznej.

Przyszłość

Patrząc w przyszłość można zauważyć, że farmy fotowoltaiczne będą odgrywać coraz większą rolę w globalnym systemie energetycznym. Wzrost świadomości ekologicznej społeczeństw oraz zmiany w polityce energetycznej wielu krajów sprzyjają inwestycjom w energię odnawialną. W miarę jak technologia będzie się rozwijać, a koszty eksploatacji będą maleć, farmy mogą stać się jednym z głównych źródeł energii, wspierając transformację ku zrównoważonej gospodarce.

Farmy fotowoltaiczne mają ogromny potencjał w kontekście zrównoważonego rozwoju energetyki. Ich przyszłość wydaje się obiecująca, jednak aby w pełni wykorzystać możliwości, jakie oferują, konieczne jest podejście zintegrowane, uwzględniające zarówno aspekty technologiczne, ekonomiczne, jak i środowiskowe. Wspieranie innowacji, edukacja społeczeństwa oraz współpraca międzynarodowa będą kluczowe dla dalszego rozwoju sektora energii słonecznej w nadchodzących latach. ■

Fot. pexels.com

eprasa.pl e2ce703689

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2025

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNO- ŁĄKOWA PRZEZNACZONA NA SIANO I KISZONKĘ DLA BYDŁA I KONI

Mieszanka dająca wysoki plon zielonej masy. Przeznaczona jest do sporządzania siana, kiszonki lub wypasania. Po koszeniu następują szybkie odrosty. Można zastosować dodatek koniczyny czerwonej, białej lub lucerny.

Na gleby lekkie GL – 1 Przykładowy skład mieszanki
Życica trwała Maja-15% Kupkówka pospolita Berta-30% Kostrzewa czerwona Reda-20% Kostrzewa trzcinowa Escalante-15% Życica trwała Naki-10% Kostrzewa łąkowa Gerda-10%

OPAKOWANIA 10kg

Na gleby ciężkie GC – 1 Przykładowy skład mieszanki
Kostrzewa łąkowa Gerda-25% Tymotka łąkowa Kaba/Karta-10% Życica wielokwiatowa Turtetra-10% życica trwała Maja-25% Życica trwała Naki-20% Kupkówka pospolita Berta-5% Kostrzewa czerwona Reda-5%

OPAKOWANIA 10kg

KOŚNO-ŁĄKOWA O PODWYŻSZONEJ ZAWARTOŚCI BIAŁKA

Mieszanka przeznaczona na siano i kiszonkę o podwyższonej zawartości białka.

Przykładowy skład mieszanki
Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta-20% Kostrzewa łąkowa Gerda-35% Kostrzewa czerwona Areta-10% Życica trwała Maja-15% Kostrzewa czerwona Reda-10% Życica trwała Grasslands Nui-10%

OPAKOWANIA 10kg

PASTWISKOWA

Mieszanka traw z dodatkiem koniczyny białej i lucerny. Zapewnia możliwość wypasania zwierząt oraz zbilansowaną ilość białka. Nadaje się również do wytwarzania siana, kiszonki oraz zielonej paszy. Charakteryzuje się również dużą smakowitością.

Przykładowy skład mieszanki
Lucerna siewna-6,25% Lucerna mieszańcowa Radius-8,75% Kostrzewa łąkowa Gerda-30% Kupkówka pospolita Berta-10% Życica trwała Maja-25% Tymotka łąkowa Kaba/Karta-5% Kostrzewa czerwona Reda-15%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW NA TORFY

Mieszanka przeznaczona głównie na ziemie torfowe oraz ciężkie, podmokłe wolno obsychające i tereny okresowo zalewowe. Mieszanka ta ma dużą tolerancję na zmienne warunki klimatyczne, a w szczególności na niskie temperatury. Pełną użytkowość uzyskuje się po 2 latach. Charakteryzuje się wysoką smakowitością. Jest chętnie zjadana przez bydło w formie siana oraz kiszonki.

Przykładowy skład mieszanki
Kostrzewa czerwona Reda-15% Wiechlina łąkowa Balboa-10% Życica wielokwiatowa Turtetra-10% Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta-10% Mietlica biała Kita-10% Kostrzewa łąkowa Gerda-25% Życica trwała Maja-20%

OPAKOWANIA 10kg

eprasa.pl e2ce703689

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2025

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNA

Mieszanka w swoim składzie zawiera trawy o bardzo dużym przyroście zielonej masy i wysokiej smakowitości. Po skoszeniu następuje szybki odrost co przełoży się na częste koszenie. W związku z tym, że w mieszance tej użyte składniki są mniej trwałe, łąki zakłada się na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Przykładowy skład mieszanki
Życica wielokwiatowa Turtetra-40% Życica trwała Naki-35% Życica trwała Maja-25%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW DLA BYDŁA

Przeznaczona jest ona dla krów mlecznych oraz bydła rzeźnego. Charakteryzuje się dużą zawartością zielonej masy oraz smakowitością. Zawiera w swoim składzie koniczynę czerwoną.

Przykładowy skład mieszanki
Życica wielokwiatowa Turtetra-40% Życica trwała Maja-20% Życica trwała Naki-30% Lucerna siewna-10%

OPAKOWANIA 10kg

Oferta na nasiona strączkowe i poplonowe

Nazwa
Koniczyna biała
Koniczyna czerwona
Lucerna siewna
Facelia błękitna
Gorczyca konsumpcyjna
Gorczyca biała
Seradela

UWAGA!
NA ŻYCZENIE KLIENTA WYKONUJEMY MIESZANKI O UZGODNIONYM SKŁADZIE
- Większe ilości dowozimy własnym transportem
- Wszystkie nasiona są kwalifikowane z aktualnym certyfikatem WIORIN
- Skład mieszanek może ulec zmianie

ORAZ INNE NASIONA TAKIE JAK – WYKA SIEWNA (JARA), WYKA KOSMATA (OZIMA), GROCH SIEWNY (PELUCHA), SERADELA, ŁUBIN WĄSKOLISTNY, ŁUBIN PASZOWY, RZEPIK ORAZ MIESZANKI POPLONOWE OZIMA I JARA.

W ofercie także usługa profesjonalnego czyszczenia nasion!

Zachodniopomorska Firma Nasienna
Wojciech Roens
ul. Sikorek 9, 72-123 Kliniska Wielkie

tel. 91 431 28 11
e-mail: biuro@roens-nasiona.pl
www.roens-nasiona.pl

ROENS NASIONA

eprasa.pl e2ce703689

Wczesna wiosna – czas na ochronę i regulację wzrostu rzepaku ozimego

Wczesna wiosna jest jednym z tych okresów w uprawie rzepaku, kiedy trzeba podejmować ważne decyzje, istotne dla dalszego rozwoju i plonowania uprawy. Z jednej strony należy chronić rzepak przed sprawcami chorób, a z drugiej nie można zapominać o regulacji wzrostu roślin.

dr inż. AGNIESZKA MĄCZYŃSKA
Instytut Ochrony Roślin – PIB Oddział Sośnicowice

W celu podjęcia właściwych decyzji należy regularnie lustrować plantacje, aby określić stan roślin po zimie. Sprawdzamy czy rzepak nie został uszkodzony przez mróz, wiatr lub zalegającą okrywę śnieżną. Określamy zdrowotność plantacji, a także stopień uszkodzenia roślin związany z żerowaniem szkodników. Trzeba pamiętać, że różnego rodzaju uszkodzenia sprzyjają infekcjom przez grzyby patogeniczne. Przeprowadzając wczesnowiosenną lustrację należy zwrócić uwagę przede wszystkim na takie choroby, jak sucha zgnilizna kapustnych i czerń krzyżowych (fot. 1-4). Symptomy tej pierwszej obserwujemy najczęściej już jesienią. Wywołują ją dwa gatunki grzybów: *Leptosphaeria maculans* – bardziej patogeniczny i *Leptosphaeria biglobosa* – mniej patogeniczny w stosunku do roślin rzepaku.

Pierwotnym źródłem infekcji są zarodniki workowe, które uwalniają się jesienią z owocników obecnych na porażonych resztkach pożniwnych. Proces infekcji jest w dużym stopniu zależny od wilgotności. Minimalny czas zwilżenia powierzchni liści potrzebny do infekcji to 8 godzin. Czas od infekcji do pojawienia się pierwszych objawów chorobowych jest krótszy w przypadku *L. maculans* i dłuższy w przypadku *L. biglobosa*, który dominuje w Polsce. Grzyb przerasta tkankę liściową, a następnie ogonek liściowy, by w końcu dostać się do pędu rzepaku. Na rozwój choroby ma również wpływ wielkość roślin w momencie infekcji. Większa roślina to większy liść i dłuższy ogonek liściowy, a więc dłuższy czas potrzebny do przebycia drogi od liścia do pędu. Trzeba pamiętać, że im później pojawiają się objawy chorobowe, tym skutki infekcji są mniej szkodliwe dla roślin.

Wiosną w piknidiach obecnych na liściach powstają zarodniki konidialne odpowiedzialne za infekcje wtórne. Grzyb przez tkanki i nerwy blaszek liściowych przerasta do podstawy pędu. Jeżeli wczesną wiosną nie wykona się zabiegu fungicydowego, choroba szybko się rozwinie, przerośnie do pędu, nastąpi przerwanie wiązek przewodzących, co może doprowadzić do zamierania całych roślin.

Fot. 1. Sucha zgnilizna kapustnych – objawy porażenia na młodych roślinach rzepaku (fot. A. Mączyńska)

Fot. 2. Silne objawy suchej zgnilizny kapustnych na szyjkach korzeniowych rzepaku (fot. A. Mączyńska)

eprasa.pl e2ce703689

Fot. 3. Symptomy czerni krzyżowych na liściach rzepaku (fot. A. Mączyńska)

Fot. 4. Czerń krzyżowych na łuszczynach rzepaku (fot. A. Mączyńska)

W okresie wiosennym należy również zadbać o zahamowanie rozwoju czerni krzyżowych, której sprawcą są grzyby rodzaju *Alternaria*. Charakterystyczne koncentryczne plamy pojawiają się na liściach już w okresie jesiennej wegetacji.

Wiosną, po ruszeniu wegetacji, należy ograniczyć do minimum infekcje liści, które stanowią źródło porażenia łuszczyn. To właśnie symptomy czerni krzyżowych na tych organach są najbardziej szkodliwe dla uprawy rzepaku, powodując przedwczesne ich zasychanie, pękanie i osypywanie się nasion.

Nie można zapominać również o szarej pleśni, która doskonale rozwija się na przedwiośniu i wiosną w warunkach chłodnej i wilgotnej pogody, a jej rozwojowi sprzyjają uszkodzenia roślin, zarówno te mechaniczne, jak i powodowane przez mróz. Szara pleśń w sprzyjających warunkach w szybkim tempie niszczy blaszki liściowe i pędy, powodując zamieranie roślin (fot. 5).

Ochrona fungicydowa

Ochronę fungicydową rzepaku rozpoczynamy jesienią i kontynuujemy w okresie wiosennym, po ruszeniu wegetacji. Zabieg zapewni ochronę przed rozwojem objawów chorobowych powodowanych przez patogeny, które wystąpiły na rzepaku już jesienią oraz przed infekcjami pierwotnymi, mogącymi się pojawić. Termin wykonania zabiegu zwalczania chorób jest podyktowany biologią patogenów oraz stadium rozwoju i wzrostu rzepaku. Umiejętna ocena porażenia roślin rzepaku w połączeniu z obserwacją warunków pogodowych umożliwi zastosowanie środków ochrony roślin w najodpowiedniejszym terminie.

W warunkach ciepłej i wilgotnej pogody grzyby chorobotwórcze stanowią duże zagrożenie i mogą powodować wysokie straty w plonie nasion. Objawy suchej zgnilizny kapustnych mogą mieć początkowo charakter utajony, należy więc, oprócz regularnych lustracji pól, analizować ryzyko wystąpienia tej choroby. Wykonanie zabiegu wiosną, po ruszeniu wegetacji, gwarantuje roślinom rzepaku dalszy prawidłowy rozwój i jest niezbędne dla utrzymania wysokiej jakości plonów. Zabieg wczesnowiosenny jest ważny również w przypadku uprawy odmian rzepaku odpornych na tę chorobę, czyli posiadających odporność pionową (gen Rlm7, Rlm3 czy Rlms). Należy pamiętać, że sprawcą suchej zgnilizny kapustnych są dwa grzyby, a odporność dotyczy wyłącznie grzyba *L. maculans*.

W ochronie rzepaku ozimego wiosną, po ruszeniu wegetacji, stosuje się trzy klasy fungicydów: inhibitory biosyntezy steroli, strobiluryny i inhibitory dehydrogenazy bursztynianowej (SDHI).

Inhibitory biosyntezy steroli

Do inhibitorów biosyntezy steroli należą triazole, które powszechnie stosuje się w ochronie rzepaku ozimego. Triazole, dzięki układowemu działaniu połączonemu z szybkim pobieraniem i przemieszczaniem wewnątrz rośliny znajdują zastosowanie zarówno w zabiegach zapobiegawczych, interwencyjnych i wyniszczających. Do najczęściej stosowanych triazoli w rzepaku należą: tebukonazol, metkonazol, difenokonazol, protiokonazol i mefentriflukonazol.

Strobiluryny

Kolejną grupą fungicydów stosowanych wczesną wiosną w uprawie rzepaku są strobiluryny, czyli zewnętrzne inhibitory procesów oddechowych za-

eprasa.pl e2ce703689

chodzących w mitochondriach (QoI). Substancje czynne z tej grupy działają zapobiegawczo i interwencyjnie. Nie są stosowane samodzielnie tylko w połączeniu z substancją czynną należącą do innej grupy, np. azoksystrobina + difenokonazol, boskalid + piraklostrobina lub dimoksystrobina + boskalid.

Inhibitory dehydrogenazy bursztynianowej

Na plantacjach rzepaku aplikowane są również nowoczesne inhibitory dehydrogenazy bursztynianowej (SDHI). Zaletą tych substancji czynnych jest ich szerokie spektrum działania. Są one szybko pobierane i transportowane przez roślinę. Odznaczają się dobrą skutecznością już w niewielkich dawkach. Do wczesnowiosennych aplikacji w rzepaku ozimym stosuje się boskalid. Jest on również proponowany w mieszaninie z azoksystrobiną, piraklostrobiną lub dimoksystorbiną, co zwiększa jego zakres działania, jednocześnie chroniąc przed zagrożeniami występowania zjawiska odporności.

Obecnie oferowane w sprzedaży fungicydy do ochrony rzepaku mają szerokie spektrum działania. Jeden środek zazwyczaj ogranicza występowanie zarówno suchej zgnilizny kapustnych, jak i czerni krzyżowych oraz szarej pleśni. Fungicydy triazolowe są powszechnie stosowane do ochrony rzepaku przed tymi chorobami. Niektóre z nich mają dodatkowe właściwości regulatorów wzrostu roślin, które wynikają z ich podwójnego działania na rośliny, tj. hamowania biosyntezy giberelin w roślinie (właściwości opóźniające) i hamowania biosyntezy steroli (właściwości grzybobójcze). Substancje o tym podwójnym działaniu to metkonazol i tebukonazol. Do triazoli należy również paklobutrazol, który działa głównie jako regulator wzrostu i jest jednym ze składników fungicydów stosowanych wczesną wiosną do ochrony i regulacji wzrostu rzepaku ozimego. Właściwość skracania posiada również chlorek mepikwatu, który jest głównie komponentem preparatów dwuskładnikowych stosowanych w ochronie rzepaku.

Stosując środki ochrony roślin, które jednocześnie chronią roślinę i regulują jej pokrój, unikamy dwóch oddzielnych przejazdów, co jest korzystne zarówno pod względem ekonomicznym, jak i agronomicznym. Wiosenna regulacja wzrostu i rozwoju rzepaku staje się jednym z podstawowych zabiegów w uprawie tego gatunku. Tylko ten termin aplikacji wpływa na skrócenie roślin rzepaku utrzymujące się do końca wegetacji, a tym samym na niższe straty wody w wyniku transpiracji – szczególnie w okresie upałów. Po okresie zimowym możliwa jest szybka regeneracja systemu korzeniowego, poprzez wytworzenie dużej ilości korzeni włośnikowych, co sprawia, że w czasie niedoborów wody rośliny będą mogły pobrać więcej wody i składników pokarmowych, a tym samym ograniczyć stres spowodowany suszą.

Fot. 5. Szara pleśń na liściach rzepaku – nekrozy pokryte szarobrunatnym nalotem trzonków konidialnych z zarodnikami (fot. A. Mączyńska)

Stosując wiosną, na początku wydłużania pędu głównego (BBCH 31-35), fungicydy o działaniu regulatora wzrostu ograniczamy dominację wierzchołkową pędu głównego na rzecz równomiernego rozwoju pędów bocznych. Taki pokrój łanu powoduje, że światło dociera do najniższych partii roślin, procesy fotosyntezy są efektywniejsze, a kwitnienie wyrównane. Rośliny mogą zawiązać maksymalną liczbę łuszczyn, co przekłada się na wyższe plonowanie.

Wybierając fungicyd z grupy triazoli do wczesnowiosennej ochrony rzepaku należy pamiętać, że aby zabieg był w pełni skuteczny, preparaty te powinny być zastosowane w temperaturze co najmniej 10-12°C. W sezonie wegetacyjnym, kiedy jesienią wystąpiło wysokie porażenie, lub jeśli zima była łagodna, lub kiedy powinno dokonać się regulacji wysokości łanu rzepaku, nie należy wiosną zwlekać z przeprowadzeniem aplikacji. Natomiast w przypadku, kiedy jesienią zaobserwowaliśmy niski poziom porażenia, a wiosną nie odnotowujemy symptomów chorobowych i nie regulujemy pokroju rzepaku aplikację można nieco opóźnić.

Mając na względzie fakt, iż rolników w Unii Europejskiej obowiązują zasady integrowanej ochrony roślin z jednej strony, a z drugiej pamiętając o ochronie bioróżnorodności, nie powinniśmy przy opracowywaniu strategii ochrony rzepaku zapominać o środkach biologicznych. Asortyment ten jednak jest bardzo ubogi. Obecnie dla terminu wczesnowiosennego w uprawie rzepaku ozimego zarejestrowany jest jeden fungicyd mikrobiologiczny Polygreen Fungicide WP, który służy do ochrony przed suchą zgnilizną kapustnych. ■

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2024, na realizację zadania 3.1. pn. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS" finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Artykuł został udostępniony do opublikowania wszystkim czasopismom wydawanym przez wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego.

eprasa.pl e2ce703689

Zaprawy – pierwsza linia obrony zbóż jarych

Wybór odpowiednich metod i technik agrotechnicznych może powodować ograniczenie w rozwoju chorób lub może też być przyczyną ich znacznego rozprzestrzeniania się. Pierwszym etapem tej ochrony jest zaprawianie materiału siewnego.

mgr inż. BARBARA KRZYZIŃSKA
Instytut Ochrony Roślin – PIB Oddział Sośnicowice

Najważniejszą grupą roślin uprawianych w Polsce są zboża. Choroby są przyczyną znacznych strat w ich plonowaniu. Ochrona zbóż oraz ich uprawa, aby była efektywna, musi mieć charakter całościowy i zintegrowany. Zwalczanie sprawców chorób rozpoczyna się już przy wyborze materiału siewnego, który może okazać się bardziej lub mniej odporny na niektórych sprawców chorób. Duże możliwości osiągania wysokich plonów daje też potencjał plonotwórczy uprawianych odmian.

Poważnym zagrożeniem dla zbóż są także choroby przenoszone przez materiał siewny i glebę. Bardziej narażone są na nie odmiany ozime zbóż, ale w warunkach stosowanych nagminnie w praktyce dużych uproszczeń w płodozmianach, dość spore niebezpieczeństwo w tym zakresie dotyczy także form jarych. Wybór odpowiednich metod i technik agrotechnicznych może powodować ograniczenie w rozwoju chorób lub może też być przyczyną ich znacznego rozprzestrzeniania się. Po zapewnieniu optymalnych warunków, trzeba pomyśleć o kompleksowej metodzie ochrony zbóż.

Pierwszym etapem tej ochrony jest zaprawianie materiału siewnego. W przypadku niektórych patogenów, takich jak śnieć cuchnąca i gładka, pasiastość liści jęczmienia oraz głownia pyląca i zwarta, poza zaprawianiem ziarna nie ma innych możliwości ich zwalczania. Przy wyborze zaprawy nasiennej należy dobrze zapoznać się z możliwością wystąpienia zagrożeń, poznać cechy diagnostyczne chorób, warunki infekcji oraz sposoby ich zwalczania.

Zgorzel siewek

Sprawcą może być jeden lub kilka grzybów jednocześnie. Pierwotnym źródłem infekcji są zarodniki grzybów lub grzybnia zimująca na resztkach pożniwnych w glebie lub przerastająca okrywę owocowo-nasienną ziarniaków lub zarodek. Rozrastająca się grzybnia łatwo wrasta do tkanek młodych wschodzących roślin zbóż. Czynniki sprzyjające długim wschodom, czyli niskie temperatury w trakcie wschodów i głęboki siew są przyczyną wzrostu porażenia siewek przez grzyby powodujące zgorzel.

Pierwszym objawem porażenia jest zbrunatnienie i zamieranie pochewki liściowej i korzeniowej, które następnie obejmuje korzenie, kiełki oraz pierwsze listki. Zniszczenie pochewki liściowej powoduje charakterystyczne skręcanie podstawy kiełków na kształt korkociągu. Wschodzące siewki obumierają, mówimy wówczas o zgorzeli powschodowej. Przy silnym porażeniu materiału siewnego zamieranie siewek może nastąpić jeszcze pod powierzchnią gleby, mówimy wówczas o zgorzeli przedwschodowej.

Porażeniu zbóż przez rizoktoniozę sprzyja uprawa zbóż po kukurydzy oraz uprawa na glebach lekkich i kwaśnych. Rizoktonioza poraża rośliny przy temperaturach chłodniejszych i wilgotnej pogodzie. Grzyb może atakować zboża w stadium siewek, powodując brązowienie młodszych korzeni i powstawanie nekroz na starszych roślinach. Typowe objawy są widoczne na pochwach liściowych i źdźble. W przypadku młodych roślin występuje brązowienie podstawy źdźbła. Na starszych roślinach plamy na źdźble mają kształt podłużnych „oczek" o ostrych zakończeniach, a ich brzegi są wyraźniej zarysowane niż w przypadku łamliwości źdźbła. Zmiany chorobowe są najczęściej powierzchowne. Choroba powoduje straty o znaczeniu ekonomicznym we wczesnych fazach rozwojowych roślin (fot. 1, 2).

Zwalczanie: odpowiedni płodozmian i rotacja w uprawie zbóż. Prawidłowa agrotechnika i głęboka orka umożliwiająca rozkład resztek pożniwnych przed siewem zbóż. Do siewu należy wykorzystywać kwalifikowany materiał siewny lub przeznaczyć nasiona o dobrej zdrowotności. Materiał siewny należy zaprawić przed siewem.

Fot. 1. Objawy zgorzeli siewek (fot. B. Krzyzińska)

eprasa.pl e2ce703689

Fot. 2. Młode rośliny jęczmienia ozimego z objawami ryzoktoniozy zbóż (fot. B. Krzyzińska)

Głownia pyląca

Jedynym źródłem infekcji jest porażony materiał siewny. Zakażenie następuje w warunkach sprzyjających rozchylaniu plewek, czyli przy częstych opadach deszczu, wysokiej wilgotności powietrza i w temperaturze 16-22°C. W roku zakażenia brak widocznych objawów choroby, pomimo że patogen przedostaje się pod i do tarczki oraz zarodka ziarniaków, gdzie pozostaje w stanie uśpienia do przyszłego sezonu wegetacyjnego. Zakażone ziarno nie różni się wizualnie od zdrowego. Wzrost grzybni rozpoczyna się wraz z kiełkowaniem zbóż. Grzybnia z zarodka przerasta do kiełków, a następnie do siewek, rozwijając się międzykomórkowo i podążając za szybko rosnącym źdźbłem i przedostaje się do kłosa opanowując i niszcząc jego tkanki.

Objawy porażenia widoczne są dopiero w fazie kłoszenia. Kłosy wypełniają się w charakterystyczny sposób oliwkowoczarną masą zarodników – teliospor. Kłosy porażonych roślin wyłaniają się z pochew liściowych nieco wcześniej niż u zdrowych roślin. Często zniszczeniu ulegają również ości. Odsłonięte skupienia teliospor wysychają i roznoszone są przez wiatr, a po kilku dniach ze zniszczonego kłosa pozostaje tylko osadka kłosowa, w załamaniach której można dostrzec resztki ciemnego pyłu (fot. 3).

Zwalczanie: wysiewanie wolnego od porażenia materiału siewnego. Zaprawianie materiału siewnego.

Głownia zwarta

Jedynym źródłem infekcji są zasiedlone zewnętrznie przez zarodniki grzyba ziarniaki. W trakcie wschodów kiełkująca z zarodników grzybnia wrasta przez kiełki do wnętrza rośliny, przerasta przez źdźbło do kłosa i uniemożliwia rozwój ziarna.

Źdźbła i kłosy porażonych roślin są nieco krótsze od zdrowych. Porażone kłosy często całe pozostają w pochwach liściowych lub wyłaniają się tylko częściowo. Kłoski zachowują swój kształt, lecz wypełnione są brunatnoczarną masą zarodników, początkowo miękką i nieco mazistą, później twardniejącą i rozpadającą się na grudki. Znajdują się w nich mniej lub bardziej zniekształcone ości, na których niekiedy można dostrzec drobne skupienia zarodników. U dołu kłoski okryte są cienką, błyszczącą, srebrzystą błonką, utworzoną z resztek tkanek plew i plewek. W odróżnieniu od głowni pylącej, błonka okrywająca jest dość trwała i skupienia zarodników pozostają zwykle nienaruszone, dopóki plon nie osiągnie dojrzałości. Zarodniki ulegają rozproszeniu dopiero podczas zbioru i omłotu zboża, wówczas też osiadają na zdrowym ziarnie, a zakażenie następuje przez kiełki (fot. 4).

Zwalczanie: stosowanie doczyszczonego, zdrowego i prawidłowo zaprawionego materiału siewnego.

Pasiastość liści jęczmienia

Okrywa owocowo-nasienna przerośnięta grzybnią jest źródłem infekcji. Zakażenie roślin następuje w czasie kwitnienia i ma podobny przebieg jak

Fot. 3. Kłosy pszenicy porażone przez głownię pylącą (fot. B. Krzyzińska)

Fot. 4. Objawy porażenia kłosów jęczmienia przez głownię zwartą (fot. B. Krzyzińska)

eprasa.pl e2ce703689

zakażenie głownią pyląca. Patogen przedostaje się pod plewki i do powierzchniowych warstw okrywy nasiennej, a czasem w okolice zarodka, gdzie grzybnia zimuje w stanie uśpienia. Porażone ziarno nie różni się wyglądem od zdrowego. Po wysiewie ziarna grzyb rośnie wewnątrz organów roślinnych powodując początkowo powstawanie żółtawych, później brunatniejących pasów na blaszkach liściowych. Następnie porażona tkanka wysycha i rozpada się wzdłuż nerwów. Na powierzchni plam widoczny jest brunatny nalot zarodników konidialnych.

Zwalczanie: wysiewanie wolnego od porażenia materiału siewnego. Zaprawianie materiału siewnego.

Śnieć cuchnąca i gładka

Ziarniaki porażone przez zarodniki grzyba są źródłem pierwotnego zakażenia śniecią cuchnącą i gładką. Długie wschody (temp. 5-10°C i wilgotność gleby 40%) sprzyjają porażeniu roślin przez tego patogena. Wyraźne objawy choroby występują dopiero po wykłoszeniu. Dojrzewające porażone rośliny mają charakterystyczne, sinozielone zabarwienie, zwykle obficiej się krzewią, a ich źdźbła są przeciętnie krótsze od zdrowych.

Chore rośliny dłużej niż normalnie pozostają zielone. Ich kłosy są rozpierzchłe i ustawione pionowo. Plewy i plewki są rozwarte, a między nimi tkwią krótkie, pękate, pozbawione bruzdki, matowe, brunatne ziarna (tzw. torebki śnieciowe). Są one wypełnione brunatnoczarną, początkowo mazistą, później pylistą masą zarodników grzyba (teliospor) o charakterystycznym, silnym zapachu śledzi.

U niektórych odmian osadka kłosowa nieco się wydłuża. W porażonych kłosach zwykle rozwija się więcej ziaren niż w zdrowych. Przeważnie wszystkie ziarna w obrębie chorego kłosa są wypełnione zarodnikami (teliosporami), ale zdarza się także, że porażenie jest częściowe i obejmuje tylko ziarniaki skupione w dolnej części kłosa lub z jednej jego strony. Wszystkie tkanki porażonego ziarna są zniszczone i pozostaje tylko zewnętrzna warstwa okrywy nasiennej, która jest krucha i łatwo pęka, rozpylając zarodniki. Część z nich rozsiewa się podczas dojrzewania, reszta w czasie zbioru i omłotu pszenicy. Zarodniki osiadają na ziarnie, a infekcja następuje przez kiełki. Objawy chorobowe na pszenicy powodowane przez śnieć gładką są prawie takie same jak wywoływane przez śnieć cuchnącą, a jedyna różnica polega na słabszym krzewieniu się roślin porażonych śniecią gładką (fot. 5).

Zwalczanie: zaprawianie materiału siewnego. Uprawa odmian odpornych.

Fot. 5. Objawy śnieci cuchnącej pszenicy (fot. B. Krzyzińska)

Najczęstsze wczesne choroby zbóż

Duża masa roślin stwarza dogodne warunki do wczesnych infekcji liści, które wzrastając w warunkach odpowiedniej wilgotności i temperatury są silnie porażane i stanowią źródło zakażenia dla całej rośliny. Najczęstszymi wczesnymi chorobami zbóż są: mączniak prawdziwy zbóż i traw, rynchosporioza zbóż, plamistość siatkowa i rdza.

Mączniak prawdziwy pojawia się przy sprzyjającej pogodzie, gdzie naprzemiennie występują wyższe temperatury i wilgotność oraz wiatr przenoszący zarodniki patogenu. Głównym źródłem infekcji są samosiewy i chwasty jednoliścienne.

Rynchosporioza zbóż może uszkadzać jęczmień w bardzo wczesnej fazie rozwojowej. Chorobę można rozpoznać po pokrywających liście rozlanych plamach z ciemną obwódką.

Plamistość siatkowa jęczmienia jest chorobą przenoszoną przez ziarno oraz resztki pożniwne. Objawem tej choroby są porażone siewki jęczmienia z charakterystycznymi brązowymi, siatkowatymi, często rozległymi plamami.

Ciepła i wilgotna pogoda to idealne warunki do rozwoju **rdzy jęczmienia**, która znacznie ogranicza powierzchnię asymilacyjną młodych liści. Rośliny jęczmienia opanowane przez choroby są w słabszej kondycji.

Zaprawianie – pierwszy zabieg ochronny

Zaprawianie nasion to pierwszy zabieg ochronny, który stosuje się w celu zniszczenia czynników chorobotwórczych znajdujących się na ich powierzchni lub wewnątrz nich. Służy do ochrony wschodów przed chorobami i szkodnikami mogącymi w znacznym stopniu decydować o wielkości i jakości uzyskanego plonu. Specyfika tego zabiegu polega między innymi na tym, że efektywne zwalczanie patogenów jest możliwe przy zastosowaniu bardzo małych ilości substancji grzybobójczych. Dzięki ograniczeniu występowania chorób pochodzenia odglebowego oraz przenoszonych z ziarnem, zaprawy nasienne wpływają korzystnie na wzrost zdolności kiełkowania ziaren i wschody roślin, poprawiają ich krzewienie oraz liczbę źdźbeł kłosonośnych. Dodatkową zaletą stosowania zapraw jest ich oddziaływanie na procesy fizjologiczne roślin, na poprawę wigoru, dynamiczny i silny rozwój systemu korzeniowego, co gwarantuje stabilne ukorzenianie się roślin, a tym samym efektywniejsze pobieranie wody i składników pokarmowych, zwiększenie obsady roślin oraz ich zimotrwałość. Rośliny o dobrze rozwiniętym systemie korzeniowym pozytywnie reagują na warunki stresowe, takie jak susza, nadmierne opady czy duże wahania temperatur. ■

Artykuł opracowano w ramach dotacji celowej Instytutu Ochrony Roślin – PIB na rok 2024, na realizację zadania 3.1. pn. „Prowadzenie działalności upowszechnieniowej, prowadzenie współpracy i wymiana wiedzy z praktyką w ramach systemu AKIS" finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Artykuł został udostępniony do opublikowania wszystkim czasopismom wydawanym przez wojewódzkie jednostki doradztwa rolniczego.

eprasa.pl e2ce703689

STANISŁAW ZARZYCKI, MARTYNA KOŁODZIEJCZAK
ZODR w Barzkowicach

Luty to czas na prace organizacyjno-remontowe w gospodarstwie, aby – jak tylko warunki na to pozwolą – wejść w pole sprawnym sprzętem i mieć zabezpieczone środki do produkcji. Zacznijmy od sprzętu. Większość prac powinniśmy i możemy wykonać we własnym zakresie. Przede wszystkim przegląd sprzętu: musimy stwierdzić czy wszystkie elementy robocze są sprawne i nadają się do dalszej eksploatacji. Czy nie są wypracowane lemiesze, dłuta, redlice, głowice i rozpylacze w opryskiwaczu oraz elementy ruchome: sworznie, tuleje, łożyska. Większość tych wypracowanych elementów w rozsiewaczach nawozowych, opryskiwaczach, agregatach uprawowo-siewnych czy kombajnach możemy zakupić lub zamówić i wymienić. Jeżeli jest to bardziej skomplikowane, wymagające specjalistycznego oprzyrządowania lub sprzęt jest na gwarancji, powinniśmy skorzystać z autoryzowanego serwisu maszyn, które to w związku z nieco mniejszym zapotrzebowaniem na usługi zachęcają do korzystania z napraw przedsezonowych, oferując atrakcyjne ceny usług. W razie konieczności kupna trudno dostępnych części mamy możliwość sprowadzenia ich z magazynu centralnego, bez konieczności dopłacania za szybki czas realizacji zamówienia.

Pomimo iż ziemia nie jest głęboko zamarznięta i nie wszędzie wjedziemy ciężkim sprzętem, musimy też zadbać o urządzenia melioracyjne na gruntach ornych i użytkach zielonych. Jest to warunek niezbędny, aby nadmiar wody, jaki w tym momencie obserwujemy, mógł swobodnie spłynąć. Należy więc usunąć wszelkie zanieczyszczenia i zatory z rowów i studzienek rewizyjnych. Pozornie prosta czynność, o której nie można zapominać, powinna być wykonywana regularnie, ponieważ tylko właściwa konserwacja urządzeń melioracyjnych pozwoli nam uniknąć podtopień i wymoknięć ozimin, a także da możliwość wcześniejszego rozpoczęcia prac polowych.

W dalszym ciągu większość gleb w województwie zachodniopomorskim wymaga wapnowania, a przeszło 40% to gleby bardzo kwaśne i kwaśne. Należy sprawdzić czy w naszym gospodarstwie nie ma takich gleb, których pH jest poniżej 6,0. Jeżeli chcemy osiągnąć odpowiedni plon z ha, to wymagane jest wapnowanie. Jeśli istnieją warunki na wjechanie w pole to możemy wykonać ten zabieg. W oparciu o aktualną zasobność i ustaloną dla danej gleby klasę potrzeb wapnowania, wynikającą z pH, jaką to informację uzyskamy po zbadaniu gleby w autoryzowanej Stacji Chemiczno-Rolniczej, możemy także skorzystać z usługi określenia zalecanej dawki wapna (CaO) wyrażonej w megagramach (Mg) (dawniej tonach – t) na hektar. Przeciętne dawki nawozów wapniowych wynoszą 2,5-3,5 Mg/ha. Nie należy przekraczać ilości jednorazowych dawek nawozów wynoszących 2 Mg/ha wapna nawozowego w formie węglanowej na gleby lekkie i na użytki zielone, natomiast na gleby średnie i ciężkie 3-5 Mg/ha wapna nawozowego w formie tlenkowej. Zabieg wapnowania gleb użytków zielonych powinien być wykonany poza okresem wegetacji roślin, najlepiej wczesną wiosną lub późną jesienią.

Jeżeli planujemy obsianie części pól kwalifikowanym materiałem siewnym, a jeszcze go nie zakupiliśmy to czas najwyższy zamówić taki kwalifikat. Natomiast jeśli siew zbóż jarych dokonywany będzie z własnych nasion to powinniśmy wykonać ocenę wartości własnego materiału siewnego. W tym celu należy go doczyścić, a następnie nastawić próby na ocenę siły kiełkowania. W tym celu odliczamy 100 nasion, układamy na talerzu wyłożonym watą lub ligniną i zwilżamy systematycznie wodą. Liczba nasion, które skiełkują, oznacza siłę kiełkowania w procentach. W przypadku złych wyników musimy zaplanować zakup kwalifikowanego materiału siewnego. Przed wysianiem nasiona powinny być doczyszczone i zaprawione dostępnymi na rynku zaprawami – zgodnie z etykietami ich stosowania.

Powinniśmy też zadbać o prawidłowy płodozmian, aby uniknąć namnażania się chorób na polach. Oprócz zbóż, rzepaku, kukurydzy w płodozmianie nie może zabraknąć grubonasiennych roślin strączkowych. Ich udział w strukturze zasiewów gwarantuje poprawę struktury gleby i jej właściwości fitosanitarnych. Nie bez znaczenia jest również ochrona środowiska, a więc zmniejszenie nawożenia mineralnego, a równocześnie wzbogacenie gleby w azot symbiotyczny. Możliwości wyboru gatunków do uprawy roślin strączkowych są duże, w zależności od rodzaju gleb występujących w gospodarstwie. Na najsłabsze wysiewamy łubiny żółte, na nieco lepsze łubiny wąskolistne, na średnie i dobre łubiny białe i mieszanki strączkowo-zbożowe, a na gleby dobre i bardzo dobre grochy.

Jaki wpływ będzie miała tegoroczna zima będziemy mogli określić, kiedy się bardziej ociepli i ruszy wegetacja. Rzepak jest rośliną, którą zajmujemy się jako pierwszą, co wynika z konieczności najwcześniejszego zasilenia azotem tej właśnie rośliny. Aby jednak nawożenie to było w pełni zasadne, należy sprawdzić czy mimo wszystko po zimie nie wystąpiły jakieś ubytki na polu. W tym celu trzeba wybrać losowo kilka miejsc o powierzchni 1 metra kwadratowego. Jeśli stwierdzimy, że średnia ilość roślin żywych i zdrowych wynosi:

✓ 50 na 1 m² – oznacza to bardzo dobre przezimowanie,

✓ 40 na 1 m² – oznacza dobre przezimowanie,

✓ 25-35 na 1 m² roślin żywych i są one uszkodzone – można nie likwidować plantacji pod warunkiem, że rośliny są dobrze rozrośnięte i równomiernie rozmieszczone na polu; z takiego pola należy się jednak spodziewać niższych plonów,

✓ do 20 roślin żywych na 1 m², a na polu są łysiny spowodowane nasileniem, chorób lub szkodników (wymarznięcia raczej nie występują) – plantacja nadaje się do zaorania.

Rzepak wymaga bardzo wysokiego nawożenia – minimum 47 kg N, łącznie z azotem zawartym w glebie na każdą tonę spodziewanego plonu.

Wiosenne nawożenie azotem rzepaku zaleca się stosować w dwóch dawkach:

✓ pierwsza – w momencie ruszania wegetacji (2/3 pełnej dawki), w formie saletry amonowej lub innej saletry, np.

eprasa.pl e2ce703689

wapniowej (mocznik nie nadaje się do pierwszego nawożenia),

✓ druga dawka azotu stosowana być powinna w 10-14 dni po pierwszej – przed początkiem pąkowania (1/3 pełnego nawożenia) w formie saletry, ewentualnie mocznika z inhibitorem ureazy.

Przy ustalaniu wiosennej dawki azotu warto wiedzieć, ile tego pierwiastka znajduje się już w glebie. W precyzyjnym określeniu dostępnej ilość azotu mineralnego w glebie pomocne nam będą wyniki badania gleby, o których wcześniej wspominałem. Jeżeli nie mamy takiego badania to należy jednak skorzystać z usług najbliższej Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej. Reprezentatywne próbki gleby należy pobrać z pola i jak najszybciej – najlepiej tego samego dnia – dostarczyć w celu oznaczenia w glebie form amonowych i azotanowych. Próbki powinny zostać pobrane z warstw 0-30 cm, 30-60 cm, 60-90 cm. Znajomości zawartości azotu mineralnego w warstwie 0-90 cm pozwoli nam skorygować nawożenie azotowe wiosną i precyzyjnie wyliczyć dawkę nawozu.

W lutym powinniśmy też złożyć wniosek o zwrot akcyzy za paliwo rolnicze do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w zależności od miejsca położenia gruntów rolnych wraz z fakturami VAT (lub ich kopiami), stanowiącymi dowód zakupu oleju napędowego w okresie od 1 sierpnia 2024 r. do 31 stycznia 2025 r.

Plantatorzy wczesnych ziemniaków pod koniec lutego powinni zacząć podkiełkowywanie, aby po 4-6 tygodniach mieć gotowy materiał sadzeniakowy na plantacje.

Ubój świń w gospodarstwie na użytek własny należy zgłosić do Powiatowego Lekarza Weterynarii w ciągu 24 godzin przed ubojem.

W przypadku dokonania uboju zwierząt kopytnych z konieczności poza rzeźnią rolnik zobowiązany jest wykonać to przy pomocy osoby z uprawnieniami jak najszybciej, aby zaoszczędzić zwierzęciu niepotrzebnego bólu, niepokoju i cierpienia. Ubój z konieczności poza rzeźnią zwierząt kopytnych dotyczy sytuacji, gdy zdrowe zwierzę, np. świnia, owca, koza, krowa czy koń ulegnie wypadkowi, np. złamie kończynę czy kręgosłup, i nie można go przetransportować do rzeźni.

Podejrzenie wystąpienia choroby zakaźnej u zwierząt gospodarskich należy zgłaszać do odpowiednich instytucji (powiatowego lekarza weterynarii lub lekarzy weterynarii prowadzących prywatną praktykę lub wójta/ burmistrza/ prezydenta miasta).

Należy pamiętać o zabezpieczeniu instalacji wodociągowych w obiektach inwentarskich w czasie zimy, gdyż może dojść do zamarzania wody.

Należy zadbać o prawidłowe funkcjonowanie wentylacji w oborach, chlewniach kurnikach i stajniach. Zatykając przed mrozem wszelkie otwory utrzymujemy wprawdzie odpowiednią temperaturę, ale powoduje to zwiększenie stężenia amoniaku i innych szkodliwych gazów w obiektach inwentarskich. Może to doprowadzić do chorób zwierząt, skraplania się wody na stropach, ścianach i przegrodach, co pogarsza warunki mikroklimatyczne w obiektach inwentarskich.

Szczególną uwagę w okresie zimowym należy poświęcić rodzącym się prosiętom, cielętom, jagniętom i koźlętom, np. cielętom nowo narodzonym do 6 godzin po urodzeniu – podać siarę.

Miejsce do leżenia dla cieląt do 2. tygodnia życia i prosiąt musi być czyste i suche oraz wyłożone ściółką (słoma, trociny, maty).

Przy otwartym systemie utrzymania zwierząt gospodarskich należy kontrolować ich przebywanie na powietrzu tak często, jak jest to możliwe, oraz zapewnić im schronienie przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi i drapieżnikami. Szczególnie bydłu mięsnemu powinniśmy zapewnić paszę, osłonę przez zamieciami i wiatrem, np. wiaty, baloty ze słomy, oraz wodę w niezamarzających poidłach.

Należy codziennie dokonywać przeglądu stad zwierząt gospodarskich w celu wychwycenia wszelkich zmian, które mogłyby być sygnałem rozpoczynających się procesów chorobotwórczych.

Zwierzęta podejrzane o chorobę, chore, cierpiące należy otoczyć natychmiastową opieką, izolować zwierzęta chore, jeśli wymaga tego ich stan zdrowia oraz zapewnić im suche, czyste i wygodne miejsca do leżenia.

Zwierzęta gospodarskie powinny mieć dostęp do wody pitnej.

Należy sprawdzać stan magazynowanych pasz, szczególnie zbóż.

Aby nie narazić się na obniżenie dopłat bezpośrednich należy prowadzić dokumentację dotyczącą wymogów wzajemnej zgodności, która dotyczy rejestracji i identyfikacji zwierząt, ochrony środowiska, zdrowotności roślin, zdrowia ludzi i zwierząt oraz dobrostanu zwierząt.

ASF

W Polsce ciągle notuje się przypadki ASF u dzików. W celu ograniczenia ryzyka zakażenia świń wirusem ASF w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie powinny być wdrożone wszystkie podstawowe zasady zabezpieczenia miejsc utrzymywania zwierząt przed przypadkowym przeniesieniem czynników zakaźnych w sposób mechaniczny, hodowcy powinni:

- nie kupować świń nieoznakowanych i bez świadectwa weterynaryjnego,
- nie skarmiać zwierząt paszą niewiadomego pochodzenia ani produktami (w tym resztkami, zlewkami) pochodzenia zwierzęcego,
- unikać kontaktu z padłymi świniami (lub dzikami) – w przypadku kontaktu z padłą świnią lub dzikiem należy jak najszybciej umyć ręce lub zdezynfekować środkiem na bazie alkoholu oraz oczyścić i zdezynfekować obuwie,
- wdrożyć program monitorowania i zwalczania gryzoni,
- zabezpieczyć gospodarstwo w maty dezynfekcyjne,
- prowadzić okresowe zabiegi dezynfekcji w obiektach inwentarskich,
- zabezpieczyć budynki, w których utrzymywane są świnie, przed dostępem zwierząt domowych,
- utrzymywać świnie w zamkniętych pomieszczeniach, z wyjątkiem świń utrzymywanych w systemie otwartym (gdyby w gospodarstwie były utrzymywane w systemie otwartym – należy zabezpieczyć teren podwójnym ogrodzeniem, o co najmniej 1,5 m wysoko-

eprasa.pl e2ce703689

ści, na podmurówce lub z wkopanym krawężnikiem),
• zapewnić, aby osoby mające kontakt ze świniami w własnym gospodarstwie nie zajmowały się dodatkową obsługą świń w innych gospodarstwach,
• przestrzegać zasady, aby do obiektów, w których utrzymywane są świnie nie wchodziły osoby postronne,
• osoby przebywające w budynkach inwentarskich powinny używać odzieży i obuwia ochronnego,
• zrezygnować z udziału w polowaniach,
• nie wnosić do gospodarstw części dzików,
• stosować podstawowe zasady higieny poprzez:
- mycie i odkażanie rąk i obuwia,
- stosowanie odzieży ochronnej i narzędzi pozostawianych w budynku inwentarskim po zakończeniu prac,
- okresowe odkażanie odzieży ochronnej i narzędzi;
• uniemożliwić osobom postronnym (nie zajmującym się zawodowo zwierzętami lub leczeniem zwierząt w danym gospodarstwie) wchodzenia – zwłaszcza po kontakcie z padłą świnią lub dzikiem – do budynków inwentarskich w gospodarstwach, w których utrzymywane są świnie.

Wszystkie padłe dziki, w tym z wypadków komunikacyjnych, podlegają obowiązkowemu badaniu w kierunku stwierdzenia Afrykańskiego Pomoru Świń (ASF).

Ponadto należy ściśle stosować się do zaleceń służb weterynaryjnych na danym terenie.

CHOROBA NIEBIESKIEGO JĘZYKA

Na terenie województwa zachodniopomorskiego odnotowano dwa ogniska choroby niebieskiego języka (Bluetongue) u bydła w grudniu 2024 roku. Obecnie całe województwo jest obszarem, który nie jest wolny od zakażenia BTV ani nie jest objęty programem likwidacji zakażenia BTV. Zgodnie z zaleceniami GIW w celu ochrony zwierząt przed chorobą należy:
• wystrzegać się zakupu zwierząt pochodzących z niewiadomego źródła, bez świadectwa zdrowia,
• zapewnić okresowe wizyty lekarza weterynarii w gospodarstwie,
• zwalczać owady w pomieszczeniach inwentarskich, w których przebywają zwierzęta,
• w przypadku zauważenia objawów nasuwających podejrzenie choroby zakaźnej niezwłocznie zgłosić ten fakt powiatowemu lekarzowi weterynarii bezpośrednio lub za pośrednictwem lekarza weterynarii opiekującego się gospodarstwem albo wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Zgłoszenie podejrzenia wystąpienia choroby niebieskiego języka, zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 roku o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt jest obowiązkiem, którego niedopełnienie stanowi wykroczenie.

Choroba niebieskiego języka (Bluetongue) jest zakaźną chorobą przeżuwaczy, zarówno domowych, jak i dzikich (chorują na nią bydło, owce i kozy, ale także sarny, jelenie, łosie, afrykańskie antylopy, wielbłądy, słonie), wywoływaną przez wirus z rodzaju *Orbivirus (Reoviridae)*. Zwierzęta nie zarażają się bezpośrednio od siebie, a jedynie poprzez owady kłująco-ssące z rzędu muchówek, rodzaju kuczmany (*Culicoides*) oraz poprzez krew lub nasienie.

W związku z wejściem w życie Prawa o zdrowiu zwierząt należy przyjąć, że postępowanie Inspekcji Weterynaryjnej przy zwalczaniu choroby niebieskiego języka zostało określone w rozporządzeniu Komisji UE 2020/689 z dnia 17 grudnia 2019 r. uzupełniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 w odniesieniu do zasad dotyczących nadzoru, programów likwidacji choroby oraz statusu obszaru wolnego od choroby w przypadku niektórych chorób umieszczonych w wykazie i niektórych nowo występujących chorób. W przypadku zakażenia BTV nie ma podstaw prawnych do wydawania nakazu zabicia lub poddania ubojowi wszystkich zwierząt wrażliwych w zakładzie będącym ogniskiem choroby.

Ważne!

Beneficjenci ekoschematu dobrostan zwierząt

Rolnicy ubiegający się o przyznanie płatności dobrostanowej zobowiązani są do jednorazowego odbycia **szkolenia z zakresu metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej**. Termin odbycia tego szkolenia przez rolników, którzy ubiegają się o płatność za 2024 r. **upływa 14 marca 2025 r.**, a zaświadczenia rolnicy przekazują do ARiMR do dnia 21 marca 2025 r.

Nieukończenie szkolenia skutkuje nałożeniem na rolnika kary w wysokości 30% płatności dobrostanowej, jaka przysługiwałaby mu za realizację zobowiązań w ramach ekoschematu Dobrostan zwierząt.

Szkolenia na temat metod ograniczających stosowanie antybiotyków w produkcji zwierzęcej organizują Centrum Doradztwa Rolniczego i wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Dostępne są różne formy kształcenia dla ubiegających się o przyznanie wsparcia dobrostanowego:
• kurs internetowy: https://szkoleniadlarolnika.pl/;
• webinaria prowadzone przez przeszkolonych doradców rolnych;
• stacjonarne wykłady organizowane przez ODR-y.

eprasa.pl e2ce703689

Słodki koniec karnawału

Tradycja nakazuje, by w Tłusty Czwartek oddać się przyjemności jedzenia, zwłaszcza słodkości. Ma to symboliczne znaczenie – nasycenie się przed okresem postu. A, co wiedzą nawet dzieci, najpopularniejszymi smakołykami są pączki i faworki.

ANETTA ZOŃ, ZODR Oddział w Koszalinie

Warto pamiętać, że zarówno pączki, jak i faworki są dość kaloryczne. Jeden pączek waży ok. 80 gramów i ma 340 kcal, natomiast jeden faworek ma około 90 kcal. Dzienne zapotrzebowanie dorosłego mężczyzny, w zależności od wieku i poziomu aktywności fizycznej, to od 2000 do 3000 kcal, a kobiety od 1600 do 2400 kcal. Wystarczy zatem od 6 do 9 pączków, żeby zaspokoić dzienne zapotrzebowanie na kalorie mężczyzny i analogicznie od 5 do 7 w przypadku kobiet.

FAWORKI

1,5 szklanki mąki, 4 żółtka, 1 łyżka octu/spirytusu, 3-4 łyżki gęstej śmietany, 1 cukier wanilinowy, cukier puder, tłuszcz do smażenia

Mąkę przesiać na stolnicę, w środku zrobić wgłębienie. Do mąki dodać żółtka, cukier wanilinowy, ocet oraz śmietanę. Wszystko porządnie zagnieść na jednolitą masę. Po wyrobieniu zawinąć w folię spożywczą i kilkakrotnie pozbijać wałkiem. Odstawić do schłodzenia na około godzinę. Po schłodzeniu odcinać po kawałku, lekko podsypywać mąką. Rozwałkowywać jak najcieniej, pociąć w paski. W środku każdego paska zrobić nacięcie i przeciągnąć przez niego jeden koniec. W garnku rozgrzać tłuszcz. Gdy wrzucony kawałek ciasta wypływa i niezbyt gwałtownie się rumieni tłuszcz ma właściwą temperaturę. Smażyć po kilka faworków jednocześnie. Wyjmować i kłaść na papier kuchenny, aby odsączyć nadmiar tłuszczu. Odsączone, ale jeszcze ciepłe, posypać cukrem pudrem

PĄCZKI

1 kg mąki, 100 g drożdży, 1 jajko, 6-8 żółtek, 100 g masła, 100 g cukru, 0,5 l mleka, cukier wanilinowy, łyżeczka spirytusu/octu, dżem różany/marmolada, cukier puder/lukier, tłuszcz do smażenia/smalec, sól lub ziemniak (do tłuszczu)

Przygotować rozczyn: 100 ml mleka ogrzać do temperatury około 37 st. C, okruszyć do niego drożdże, dodać 20 g cukru oraz tyle mąki, by powstała konsystencja gęstej śmietany. Odstawić do wyrośnięcia

Ciasto: mleko ogrzać do temperatury około 30 st. C. Masło rozpuścić. Żółtka utrzeć z cukrem i cukrem wanilinowym. Z mąki, mleka, rozczynu drożdżowego, masy jajko-cukrowej, jajka oraz spirytusu wyrobić ciasto, pod koniec dodać upłynnione masło. Wyrobić dokładnie. Zostawić do wyrośnięcia – ciasto musi podwoić swoją objętość. Po wyrośnięciu odważyć porcję ciasta, około 700 g, którą podzielić na 10 porcji. W każdej porcji umieścić łyżeczkę marmolady, uformować pączki i pozostawić do wyrośnięcia. Smażyć w płaskim naczyniu, na rozgrzanym głębokim tłuszczu, tak aby pączki mogły swobodnie pływać. Przed wyjęciem sprawdzić za pomocą patyczka czy pączki się już upiekły. Upieczone posypać cukrem pudrem lub oblać lukrem. Zamiast marmolady czy tradycyjnego dżemu różanego można użyć innego nadzienia, np. czekolady, budyniu czy prażonych jabłek. W takiej sytuacji nadziewamy już upieczone pączki za pomocą szprycy.

Źródło: smaker.pl

prasa.pl e2ce703689

Nie daj się zimowej aurze

Mamy okres zimy. To piękny czas białej aury, ale także czas przeziębień i gorszego samopoczucia w związku z szybko zapadającym zmrokiem. Mamy na to jednak sprawdzone od lat sposoby.

KATARZYNA KOZOROWSKA, ZODR w Barzkowicach

Dawniej, przed pojawieniem się lekarstw, ludzie stosowali naturalne metody leczenia przeziębienia czy poprawy samopoczucia, korzystając z ziół i roślin leczniczych. Mogli je wyhodować w swoich ogródkach bądź nazbierać w pobliskim lesie.

Dbanie o zdrowie to nie tylko unikanie chorób, ale także podejmowane codziennych działań, które wspierają naszą kondycję fizyczną i psychiczną. Regularna aktywność fizyczna, zdrowa dieta i odpowiednia ilość snu stanowi fundament dobrego samopoczucia, jednakże nie zawsze unikniemy walki naszego organizmu z bakteriami i wirusami, a wtedy warto sięgnąć po dary natury, które przechowujemy w swojej kuchni, spiżarni bądź piwnicy.

✓ W naszym przydomowym ogródku, a nawet w doniczce, możemy posadzić miętę. Mięta pieprzowa pomaga w łagodzeniu dolegliwości trawiennych, takich jak niestrawność czy bóle brzucha. Herbatka z mięty ma także działanie uspokajające i może pomóc w redukcji bólu głowy.

✓ Rumianek jest powszechnie znany ze swoich właściwości łagodzących i wyciszających. Pijąc napar z tego zioła pomożemy sobie w problemach z zasypianiem.

✓ Z kolei nagietek ma właściwości przeciwzapalne i gojące. Jego stosowanie zewnętrzne pomaga w leczeniu ran, oparzeń i owrzodzeń.

✓ Coraz bardziej popularniejsza i pięknie wyglądająca w przydomowym ogrodzie lawenda ma działanie uspokajające, antydepresyjne i przeciwlękowe. Jest to nasz sprzymierzeniec w walce ze stresem i bólem głowy.

✓ Zastosowanie szałwii pomoże w leczeniu bólu gardła czy zapaleniu dziąseł.

✓ Posiadając w swojej spiżarni kurkumę możemy sobie pomóc w leczeniu stanów zapalnych, ponieważ kurkuma ma silne działanie przeciwzapalne i antyoksydacyjne.

✓ We wsparciu organizmu w walce z infekcją pomoże także Skarb Natury, czyli miód. Możemy go dodawać do herbaty lub spożywać bezpośrednio ze słoiczka. Systematyczne przyjmowanie miodu wzmacnia organizm i chroni układ oddechowy przed przeziębieniem. Zawarte w nim witaminy, głównie z grupy C i B, biotyna, kwas foliowy sprawiają, że ma on właściwości oczyszczające, przeciwzapalne i przeciwbakteryjne. Warto jednak pamiętać, że miód traci swoje właściwości w temperaturze powyżej 45-50 stopni i nie należy go dodawać do wrzątku, jeżeli chcemy skorzystać z jego uzdrawiającej mocy.

✓ Na ratunek naszemu zdrowiu przyjdzie z pomocą także herbata z dziką różą czy napój z kurkumą, mlekiem i miodem.

✓ Nasze prozdrowotne mikstury warto wzbogacać cytryną czy syropem z malin.

✓ W naszym kraju tanim i bardzo popularnym, od zarania dziejów, sposobem na powrót do zdrowia jest syrop z cebuli. Kto z nas nie ma w pamięci biegającej babci z łyżeczką tego specyfiku podczas naszego przeziębienia w dzieciństwie? Ten niezbyt lubiany przez dzieci syrop przyczynia się do łagodzenia objawów infekcji i wspierania organizmu w walce chorobą.

✓ Warto podczas wrześniowego spaceru nazbierać owoców czarnego bzu i zasilić nim naszą domową apteczkę. Sok z czarnego bzu jest znany od pokoleń ze swoich prozdrowotnych właściwości. Składniki zawarte w owocach czarnego bzu pomagają podczas walki organizmu z wirusem grypy. Należy pamiętać, że działanie lecznicze czarny bez wykazuje dopiero po obróbce termicznej, a surowe owoce zawierają substancje trujące. ■

Źródło: swiatzdrowia.pl
Fot.pexels.com, pixabay.pl

eprasa.pl e2ce703689

KALENDARZ BIODYNAMICZNY

Luty 2025

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
					1 WO Od 22.00	2 WO/OG 00-02 02-24 Do 10.00 ☼ 7.14-16.26
3 OG	4 OG/ZI 00-05 05-24	5 ZI I Kwadra	6 ZI/PO 00-08 08-24	7 PO	8 PO/WO 00-11 11-24	9 WO ☼ 7.02-16.39
10 WO/OG 00-18 18-24	11 OG	12 OG PEŁNIA	13 OG/ZI 00-02 02-24	14 ZI	15 ZI/PO 00-13 13-24 Od 2.00 do 14.00	16 PO ☼ 6.49-16.52
17 PO Od 20.00	18 PO/WO 00-01 01-24 Do 8.00	19 WO	20 WO/OG 00-14 14-24 III Kwadra	21 OG	22 OG/ZI 00-23 23-24	23 ZI ☼ 6.34-17.05
24 ZI/PO	25 PO 00-07 05-24	26 PO	27 PO/WO 00-10 10-24	28 WO NÓW		

Marzec 2025

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
					1 WO/OG 00-11 11-24 Od 1.00 do 13.00 Od 16.00	2 OG Do 4.00 ☼ 6.19-17.18
3 OG/ZI 00-12 12-24	4 ZI	5 ZI/PO 00-13 13-24	6 PO I Kwadra	7 PO/WO 00-17 17-24	8 WO	9 WO ☼ 6.03-17.30
10 WO/OG 00-00 00-24	11 OG	12 OG/ZI 00-09 09-24	13 ZI	14 ZI/PO 00-20 20-24 PEŁNIA Od 9.00 do 21.00	15 PO	16 PO ☼ 5.47-17.43
17 PO/WO 00-09 09-24 Od 12.00	18 WO	19 WO/OG 00-21 21-24	20 OG	21 OG	22 OG/ZI 00-09 09-24 III Kwadra	23 ZI ☼ 5.31-17.05
24 ZI/PO 00-16 16-24	25 PO	26 PO/WO 00-21 21-24	27 WO	28 WO/OG 00-22 22-24 Od 11.00 do 23.00	29 OG NÓW	30 OG/ZI 00-22 22-24 ☼ 6.14-19.07 Od 1.00 do 13.00
31 ZI						

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◖ I KWADRA ○ PEŁNIA ◐ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc korzeń

kwiat liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

☻ - Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie

Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2025, działkowiec

eprasa.pl e2ce703689

Więcej upraw objętych dopłatami do składek ubezpieczenia

Od stycznia katalog upraw objętych 65-procentowymi dopłatami do składek ubezpieczenia został rozszerzony o słonecznik, facelię, len, konopie włókniste, bobowate drobnonasienne, rośliny zielarskie i gorczycę.

Rozszerzenie katalogu jest efektem przyjęcia przez Sejm RP ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich. Ustawa zwiększy dostępność ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek poprzez:
- zwiększenie fakultatywnej franszyzy do 35 proc. w przypadku ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek;
- zwiększenie limitów procentowych stawek sumy ubezpieczenia za ubezpieczenia upraw drzew i krzewów owocowych oraz truskawek z dopłatą do składek ubezpieczenia:
• z 9 do 20 proc. dla gleb I-IV klasy;
• z 12 do 22 proc. dla gleb V klasy;
• z 15 do 25 proc. dla gleb VI klasy;
z równoczesnym ograniczeniem prowizji dla dystrybutora ubezpieczeń do 3 proc. składki z tytułu ubezpieczenia tych upraw.

Ustawa zmienia również definicję przymrozków wiosennych poprzez wcześniejsze rozpoczęcie okresu ich wystąpienia. Zgodnie z nowym brzmieniem: **przymrozki wiosenne oznaczają szkody spowodowane przez obniżenie się temperatury poniżej 0°C, w okresie od 1 kwietnia do 30 czerwca, polegające na całkowitym lub częściowym zniszczeniu roślin lub całkowitej utracie plonu lub jego części.**

PODSTAWA PRAWNA: Ustawa z dnia 27 listopada 2024 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz.U. 2024 poz. 1836).

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo

RED.

Zwrot akcyzy za paliwo rolnicze

Od 1 do 28 lutego można składać wnioski o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

Wnioski należy złożyć do wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, w zależności od miejsca położenia gruntów rolnych, wraz z fakturami VAT (lub ich kopiami) stanowiącymi dowód zakupu oleju napędowego w okresie od **1 sierpnia 2024 r. do 31 stycznia 2025 r.** Obowiązuje jedna stawka zwrotu podatku akcyzowego od paliwa rolniczego i wynosi 1,46 zł na 1 litr oleju napędowego dla wszystkich producentów rolnych.

Limit zwrotu podatku akcyzowego
• 160,60 zł x ilość ha użytków rolnych (110 litrów x 1,46)
oraz
• 58,40 zł x średnia roczna liczba dużych jednostek przeliczeniowych bydła
• 5,84 x średnia liczba dużych jednostek przeliczeniowych świń
• 58,40 x średnia liczba dużych jednostek przeliczeniowych owiec
• 58,40 x średnia liczba dużych jednostek przeliczeniowych kóz
• 58,40 x średnia liczba dużych jednostek przeliczeniowych koni

Kwotę zwrotu podatku ustala się jako iloczyn ilości oleju napędowego zakupionego przez producenta rolnego, wynikającej z faktur VAT, i stawki zwrotu podatku na 1 litr oleju napędowego, obowiązującej w dniu złożenia wniosku o zwrot podatku, w ramach rocznego limitu.

Dotacje będą wypłacane przelewem na rachunek bankowy wskazany przez producenta rolnego w terminie do 30 kwietnia 2025 r.

Ważne dla posiadaczy bydła, świń, owiec, kóz i koni
Posiadacz zwierząt może wystąpić do kierownika biura powiatowego ARiMR z wnioskiem o wydanie informacji o liczbie DJP ww. zwierząt na potrzeby wniosku o zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej. Informację z ARiMR o DJP posiadanych przez wnioskodawcę zwierząt dostarczyć powinien sam producent rolny, chcący skorzystać z wnioskowanego limitu i musi to zrobić w I terminie składania wniosku. Zwiększenie limitu na posiadane zwierzęta niezgłoszone w lutym nie będzie możliwe w sierpniu (II termin), chyba że wniosek nie był składany w lutym!

Źródło: samorzad.gov.pl

RED.

eprasa.pl e2ce703689

Harmonogram naborów w 2025 roku

ARiMR przedstawiła harmonogram naborów wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Harmonogram planowanych przez ARiMR naborów wniosków w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 w 2025 roku (limity i terminy)

Lp.	Kod inter--wencji	Nazwa interwencji	Orientacyjny limit środków publicznych w ramach naboru* (w mln zł)	Orienta cyjny termin rozpo-częcia naboru	Orienta-cyjny termin za-kończenia naboru
Płatności bezpośrednie/wsparcie obszarowe					
1.	I.1	Podstawowe wsparcie dochodów	6 572,07	15.03.2025	15.05.2025
2.	I.1.1	Płatność dla małych gospodarstw	792,02	15.03.2025	15.05.2025
3.	I.2	Uzupełniające redystrybucyjne wsparcie dochodów	1 621,79	15.03.2025	15.05.2025
4.	I.3	Uzupełniające wsparcie dochodów dla młodych rolników	152,08	15.03.2025	15.05.2025
I.4.1 - I.4.7 Ekoschematy					
5.	I.4.1	Ekoschemat – Obszary z roślinami miododajnymi	34,66	15.03.2025	15.05.2025
6.	I.4.2	Ekoschemat – Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi	2 452,04	15.03.2025	15.05.2025
7.	I.4.3	Ekoschemat – Integrowana Produkcja Roślin	35,52	15.03.2025	15.05.2025
8.	I.4.4	Ekoschemat – Biologiczna ochrona upraw	1,93	15.03.2025	15.05.2025
9.	I.4.5	Ekoschemat – Retencjonowanie wody na trwałych użytkach zielonych	85,33	15.03.2025	15.05.2025
10.	I.4.6	Ekoschemat – Dobrostan zwierząt	1 082,75	15.03.2025	15.05.2025
11.	I.4.7	Ekoschemat – Grunty wyłączone z produkcji	117,76	15.03.2025	15.05.2025
I.5.1 - I.5.13 Wsparcie dochodów związane z produkcją					
12.	I.5.1	Wsparcie dochodów związane z produkcją do krów	695,37	15.03.2025	15.05.2025
13.	I.5.2	Wsparcie dochodów związane z produkcją do bydła	786,27	15.03.2025	15.05.2025
14.	I.5.3	Wsparcie dochodów związane z produkcją do owiec	21,32	15.03.2025	15.05.2025
15.	I.5.4	Wsparcie dochodów związane z produkcją do kóz	1,20	15.03.2025	15.05.2025
16.	I.5.5	Wsparcie dochodów związane z produkcją do buraków cukrowych	316,52	15.03.2025	15.05.2025
17.	I.5.6	Wsparcie dochodów związane z produkcją do chmielu	3,82	15.03.2025	15.05.2025
18.	I.5.7	Wsparcie dochodów związane z produkcją do lnu	2,62	15.03.2025	15.05.2025
19.	I.5.8	Wsparcie dochodów związane z produkcją do konopi włóknistych	0,43	15.03.2025	15.05.2025
20.	I.5.9	Wsparcie dochodów związane z produkcją do pomidorów	9,18	15.03.2025	15.05.2025
21.	I.5.10	Wsparcie dochodów związane z produkcją do truskawek	45,09	15.03.2025	15.05.2025
22.	I.5.11	Wsparcie dochodów związane z produkcją do ziemniaków skrobiowych	39,64	15.03.2025	15.05.2025
23.	I.5.12	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin pastewnych	76,15	15.03.2025	15.05.2025
24.	I.5.13	Wsparcie dochodów związane z produkcją do roślin strączkowych na nasiona	287,30	15.03.2025	15.05.2025
I.8.1 - I.10.14 Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne, ekologiczne, leśne					
25.	I.8.1	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków na obszarach Natura 2000	203,73	15.03.2025	15.05.2025
26.	I.8.2	Ochrona cennych siedlisk i zagrożonych gatunków poza obszarami Natura 2000	258,60	15.03.2025	15.05.2025
27.	I.8.3	Ekstensywne użytkowanie łąk i pastwisk na obszarach Natura 2000	15,14	15.03.2025	15.05.2025
28.	I.8.4	Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych	0,60	15.03.2025	15.05.2025
29.	I.8.5	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych roślin w rolnictwie	5,88	15.03.2025	15.05.2025
30.	I.8.6	Zachowanie zagrożonych zasobów genetycznych zwierząt w rolnictwie	100,90	15.03.2025	15.05.2025
31.	I.8.7	Bioróżnorodność na gruntach ornych	2,40	15.03.2025	15.05.2025

eprasa.pl e2ce703689

32.	I.8.8	Premie z tytułu zalesień, zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych	6,91	15.03.2025	15.05.2025
33.	I.8.9.1	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 4. Cenne siedliska i zagrożone gatunki ptaków na obszarach Natura 2000 (płatności będą częściowo realizowane z budżetu PROW)	211,15	15.03.2025	15.05.2025
34.	I.8.9.2	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 5. Cenne siedliska poza obszarami Natura 2000 (płatności będą częściowo realizowane z budżetu PROW)	191,46	15.03.2025	15.05.2025
35.	I.8.9.3	Zobowiązania rolno-środowiskowo-klimatyczne wdrażane w ramach Działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW na lata 2014-2020. Pakiet 1. Rolnictwo zrównoważone (płatności będą częściowo realizowane z budżetu PROW)	143,97	15.03.2025	15.05.2025
36.	I.8.10	Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006, PROW 2007-2013, PROW 2014-2020			
		Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2004-2006	57,49	1.06.2025	15.07.2025
		Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2007-2013	42,47	15.03.2025	15.05.2025
		Zobowiązania zalesieniowe z PROW 2014-2020	12,87	15.03.2025	15.05.2025
37.	I.8.11	Rolnictwo ekologiczne	1 052,17	15.03.2025	15.05.2025
38.	I.9	Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)	1 365,94	15.03.2025	15.05.2025
39.	I.10.11	Zalesianie gruntów rolnych	9,95	1.06.2025	31.07.2025
40.	I.10.12	Tworzenie zadrzewień śródpolnych	5,15	1.06.2025	31.07.2025
41.	I.10.13	Zakładanie systemów rolno-leśnych	5,15	1.06.2025	31.07.2025
42.	I.10.14	Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych	10,30	1.06.2025	31.07.2025
I.6.1-I.6.7 Interwencje w sektorze pszczelarskim					
43.	I.6.1	Wspieranie podnoszenia poziomu wiedzy pszczelarskiej	0,94	24.10.2025	28.11.2025
44.	I.6.2	Inwestycje, wspieranie modernizacji gospodarstw pasiecznych	17,76	24.10.2025	28.11.2025
45.	I.6.3	Wspieranie walki z warrozą produktami leczniczymi	13,60	24.10.2025	28.11.2025
46.	I.6.4	Ułatwienie prowadzenia gospodarki wędrownej	2,27	24.10.2025	28.11.2025
47.	I.6.5	Pomoc na odbudowę i poprawę wartości użytkowej pszczół	7,51	24.10.2025	28.11.2025
48.	I.6.6	Wsparcie naukowo-badawcze	0,77	24.10.2025	28.11.2025
49.	I.6.7	Wspieranie badania jakości handlowej miodu oraz identyfikacja miodów odmianowych	0,30	24.10.2025	28.11.2025
I.7.1-I.7.6 Interwencje w sektorze owoców i warzyw					
50.	I.7.1	Poprawa infrastruktury służącej do planowania i organizacji produkcji, dostosowania produkcji do popytu w odniesieniu do jakości i ilości, optymalizacji kosztów produkcji i zwrotu z inwestycji oraz stabilizacji cen producentów owoców i warzyw	Zgodnie z art. 86 ust. 5 ustawy z dn. 8 lutego 2023 r. o PS dla WPR na lata 2023-2027 - przepisu ust. 4 pkt 2 (limit środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy) nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.	2.06.2025	30.06.2025
51.	I.7.2	Poprawa wyposażenia technicznego wykorzystywanego do koncentracji dostaw i umieszczania produktów na rynku owoców i warzyw			
52.	I.7.3	Działania informacyjne, promocyjne i marketingowe w odniesieniu do produktów, marek i znaków towarowych organizacji producentów owoców i warzyw			
53.	I.7.4	Wycofanie z rynku owoców i warzyw			
54.	I.7.5	Działania na rzecz ochrony środowiska oraz łagodzenia zmian klimatu			
55.	I.7.6	Badania i rozwój			

eprasa.pl e2ce703689

I.10.1.1-I.11 Inwestycje i rozwój gospodarstw					
56.	I.10.1.1	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (obszary A i D)	836,55	20.11.2025	19.12.2025
57.	I.10.1.2	Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (instrumenty finansowe)**	557,70	1.03.2025	nabór ciągły
58.	I.10.2	Inwestycje w gospodarstwach rolnych w zakresie OZE i poprawy efektywności energetycznej (obszary A, B i C)	943,80	21.10.2025	19.11.2025
59.	I.10.3	Inwestycje zapobiegające rozprzestrzenianiu się ASF	793,65	2.09.2025	1.10.2025
60.	I.10.5	Rozwój małych gospodarstw, w tym:			
		- 10.5.1 krótki łańcuch dostaw i gospodarstwa ekologiczne	214,50	1.10.2025	28.11.2025
		- 10.5.2 pozostałe operacje	300,30	1.10.2025	28.11.2025
61.	I.10.6.2	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (Instrumenty finansowe) - w gospodarstwie**	64,35	1.03.2025	nabór ciągły
62.	I.10.7.1	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (dotacja) - poza gospodarstwem	218,79	2.12.2025	31.12.2025
63.	I.10.7.2	Rozwój współpracy w ramach łańcucha wartości (instrumenty finansowe) - poza gospodarstwem**	85,80	1.03.2024	nabór ciągły
64.	I.10.8	Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowych – nabory ogłaszane przez SW	583,44	30.08.2024	-
65.	I.10.9	Rozwój usług na rzecz rolnictwa i leśnictwa (instrumenty finansowe)**	214,5	2.01.2025	nabór ciągły
66.	I.10.10.1	Infrastruktura na obszarach wiejskich – przydomowe oczyszczalnie – nabory ogłaszane przez SW***	1 231,66	19.02.2025	-
67.	I.10.10.2	Infrastruktura na obszarach wiejskich – Smart Village – nabory ogłaszane przez SW***	205,49	24.10.2025	
68.	I.10.15	Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń	1 325,61	3.06.2025	4.07.2025
69.	I.11	Premie dla młodych rolników	810,81	2.06.2025	31.07.2025
I.12.1 Zarządzanie ryzykiem					
70.	I.12.1	Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich	53,63	27.01.2025 27.08.2025	28.02.2025 29.09.2025
I.13.1-I.13.5 Współpraca, rozwój lokalny					
71.	I.13.1	Rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS)			
		Wdrażanie LSR - nabory ogłaszane przez SW i LGD**	2 683,40	18.11.2024	-
72.	I.13.2	Tworzenie i rozwój organizacji producentów i grup producentów rolnych	Zgodnie z art. 86 ust. 5 ustawy z dn. 8 lutego 2023 r. o PS dla WPR na lata 2023-2027 - przepisu ust. 4 pkt 2 (limit środków przeznaczonych na przyznanie pomocy na operacje w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy) nie stosuje się w przypadku interwencji, o których mowa w art. 42 lit. a oraz art. 77 ust. 1 lit. d rozporządzenia 2021/2115.	25.09.2025	28.10.2025
73.	I.13.3	Promowanie, informowanie i marketing dotyczący żywności wytwarzanej w ramach systemów jakości żywności	79,37	nie planowany	nie planowany

eprasa.pl e2ce703689

74.	I.13.4	Rozwój współpracy producentów w ramach systemów jakości żywności	76,36	16.10.2025	14.11.2025
75.	I.13.5	Współpraca Grup Operacyjnych EPI			
	I.13.5.1	Wsparcie przygotowawcze	10,3	20.03.2025	20.04.2025
	I.13.5.2	Realizacja operacji	358,3	21.04.2025	21.05.2025
I.14.1-I.14.4 Transfer wiedzy i doradztwo					
76.	I.14.1	Doskonalenie zawodowe rolników			
	I.14.1.2	Doskonalenie zawodowe rolników (moduł 2 Szkolenia profilowane dla rolników konkurs)	21,45	3.03.2025	7.04.2025
77.	I.14.2	Kompleksowe doradztwo rolnicze			
	I.14.2.2	Kompleksowe doradztwo rolnicze (moduł 2 Doradztwo grupowe)	17,16	27.01.2025	25.02.2025
78.	I.14.3	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych			
	I.14.3.2	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych (moduł 3 Studia podyplomowe)	2,23	1.08.2025	30.08.2025
	I.14.3.3	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych (moduł 4 Mentoring)	1,33	9.06.2025	8.07.2025
	I.14.3.4	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych moduł 5. Praktyki zawodowe dla doradców rolniczych	4,72	3.11.2025	1.12.2025
	I.14.3.5	Doskonalenie zawodowe kadr doradczych (moduł 2 Szkolenia profilowa-ne)	3,09	16.05.2025	16.06.2025
79.	I.14.4	Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych			
	I.14.4.1	Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych (moduł 1 Transfer wiedzy w oparciu o demonstracje)	23,17	1.09.2025	30.09.2025
	I.14.4.2	Wsparcie gospodarstw demonstracyjnych (moduł 2 Wzmocnienie bazy gospodarstw demonstracyjnych)	2,57	24.11.2025	23.12.2025
Pomoc Techniczna					
80	Sche-mat I	Wsparcie wdrażania Planu Strategicznego WPR oraz utworzenie i funkcjo-nowanie KSOW+		6.10.2025	30.12.2025
81.	Schemat II	Wsparcie operacji realizowanych w ramach KSOW+		6.10.2025	30.12.2025
Przejściowe wsparcie krajowe					
82.		Płatność obszarowa niezwiązana z produkcją (uzupełniająca płatność podstawowa)	617,59	15.03.2025	15.05.2025
81.		Płatność niezwiązana do tytoniu	70.06	15.03.2025	15.05.2025

* Do przeliczenia limitów środków zastosowano kurs 4,29 PLN/EURO - zgodnie z aktualizacją wytycznych Ministra Finansów dotyczących stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw.
** Pomoc oferowana jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) w formie bezpłatnych gwarancji oraz dotacji na spłatę odsetek do kredytów komercyjnych w zakresie interwencji wdrażanych w ramach instrumentów finansowych. ARiMR nie prowadzi naborów wniosków w tym zakresie. Oferta udzielenia gwarancji oraz dotacji na spłatę odsetek jest opublikowana pod adresem: https://www.bgk.pl/male-i-srednie-przedsiebiorstwa/zabezpieczenie-finansowania/gwarancja-agromax/
*** Termin informacyjny wskazujący na gotowość po stronie czynności leżących w kompetencjach ARiMR. Nabory wniosków ogłaszane są przez Samorządy Województw.

Źródło: www.gov.pl/rolnictwo

RED.

eprasa.pl e2ce703689

Rolnicy, którzy hodują świnie, bydło, owce, kozy, konie lub drób i ubezpieczyli posiadane zwierzęta od ryzyka wystąpienia co najmniej jednej z kilkudziesięciu chorób zakaźnych, mogą ubiegać się w o refundację 70 proc. opłaconej składki. Pomoc realizowana jest w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, a wnioski będą przyjmowane od 27 stycznia do 28 lutego.

27 STYCZNIA - 28 LUTEGO

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

„Dopłaty do składek ubezpieczenia zwierząt gospodarskich" to kontynuacja znanego rolnikom z PROW na lata 2014-2020 działania „Zrządzanie ryzykiem". Realizowana w ramach PS WPR 2023-2027 interwencja została rozszerzona o nowe gatunki zwierząt gospodarskich oraz rodzaje chorób, na które można otrzymać wsparcie.

Rolnicy, którzy chcą wnioskować o taką pomoc, powinni mieć prawo do dysponowania nieruchomością, na której terenie prowadzona jest działalność rolnicza, a także zawrzeć umowę ubezpieczenia od ryzyka wystąpienia u świń, bydła, owiec, kóz, koni lub drobiu co najmniej jednej z następujących chorób: pryszczycy, klasycznego pomoru świń, afrykańskiego pomoru świń, wysoce zjadliwej grypy ptaków, afrykańskiego pomoru koni, księgosuszu, pomoru małych przeżuwaczy, choroby pęcherzykowej świń, choroby niebieskiego języka, ospy owiec lub ospy kóz, gorączki doliny Rift, choroby guzowatej skóry bydła, pęcherzykowego zapalenia jamy ustnej, wenezuelskiego wirusowego zapalenia mózgu i rdzenia koni, choroby krwotocznej zwierzyny płowej, zarazy płucnej bydła, rzekomego pomoru drobiu, gruźlicy bydła, brucelozy bydła (*abortus*), brucelozy owiec i kóz (*B. melitensis*), wąglika, wścieklizny, bąblowicy, przenośnych gąbczastych encefalopatii, kampylobakteriozy, listeriozy, salmonellozy odzwierzęcej, włośnicy, szczepu E. coli wytwarzającego werotoksynę, zakaźnego zapalenia nosa i tchawicy bydła (otrętu bydła), wirusowej biegunki bydła, choroby mętwikowej bydła, zarazy rzęsistkowej bydła, enzootycznej białaczki bydła, gorączki Q, paratuberkulozy.

Kolejnym warunkiem jest to, by polisa obejmowała ubezpieczenie co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych: kurcząt, gęsi, kaczek, perlic, indyków lub drobiu mięsnego; 14 sztuk świń lub 4 sztuk bydła, owiec, kóz lub koni.

Pomoc przyznawana jest w formie refundacji 70 proc. opłaconej składki, pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia ponad 20 proc. strat w produkcji zwierząt spowodowanych przez co najmniej jedną ze wskazanych chorób. Istotne jest również to, że okres objęty ubezpieczeniem nie może rozpocząć się przed 1 stycznia 2024 r., a starającemu się o dofinansowanie nie przyznano innych dopłat do ubezpieczenia.

Wnioski o przyznanie pomocy można będzie składać wyłącznie drogą elektroniczną na Platformie Usług Elektronicznych ARiMR. ■

Źródło: www.gov.pl/web/arimr
Fot. T.Burakowski

RED.

Nowe zasady pomocy de minimis

Limity pomocy de minimis w sektorze rolnym zostały podwyższone.

Obowiązujące przepisy umożliwiają wznowienie udzielania pomocy de minimis w rolnictwie na nowych zasadach, polegających na:

- zwiększeniu limitu całkowitej kwoty pomocy de minimis w rolnictwie z 20 tys. euro do 50 tys. euro w okresie trzech lat (liczony jako okres trzech pełnych lat, tj. 36 miesięcy poprzedzających udzielenie pomocy) oraz
- podniesieniu górnego limitu krajowego dla Polski z kwoty 295,932 mln euro do 682,850 mln euro w okresie trzech lat.

Rozporządzenie obowiązuje do 31 grudnia 2032 r.

PODSTAWA PRAWNA: Rozporządzenie Komisji (UE) 2024/3118 z dnia 10 grudnia 2024 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1408/2013 w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis w sektorze rolnym (Dz. U. L, 2024/3118, 13.12.2024).

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo
Fot. M. Maziarz

RED.

eprasa.pl e2ce703689

Fundusze Europejskie dla Rybactwa – dwa nowe nabory

Na stronie internetowej programu Funduszu Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 (FER) ukazały się nowe ogłoszenia o naborze wniosków o dofinansowanie w ramach programu.

1. Nabór wniosków w ramach działania 1.1 Kapitał ludzki

3-28 LUTEGO

Nabór realizowany będzie w terminie od 3 do 28 lutego 2025 r. przez ARiMR. Wniosek o dofinansowanie może złożyć uprawniony do rybactwa, czyli osoba władająca obwodem rybackim na podstawie umowy, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 883).

Dofinansowanie w ramach naboru można otrzymać na zakup usług związanych ze sporządzeniem operatu rybackiego, wodnoprawnego, raportu ichtiologicznego lub raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, z wyłączeniem usług prawnych.

O kolejności rozpatrywania wniosków decyduje czas złożenia wniosków o dofinansowanie w systemie teleinformatycznym i kolejność tę ustala się od operacji, dla której wniosek o dofinansowanie został złożony najwcześniej, do operacji, dla której został złożony najpóźniej.

Pomoc przyznaje się w formie zwrotu poniesionych kosztów kwalifikowalnych w wysokości do 50% tych kosztów, jednak nie więcej niż 100 000 zł na jednego beneficjenta w okresie realizacji programu. Do kosztów kwalifikowalnych operacji zalicza się również koszty pośrednio związane z realizacją celu operacji, finansowane na podstawie stawki ryczałtowej w wysokości do 7% wartości kosztów kwalifikowalnych operacji bezpośrednio związanych z realizacją celu tej operacji, w wysokości nie większej niż:

- 100 000 zł – w przypadku wartości kosztów kwalifikowalnych tej operacji nieprzekraczających 4 000 000 zł;
- 200 000 zł – w przypadku wartości kosztów kwalifikowalnych tej operacji powyżej 4 000 000 zł i nieprzekraczających 6 000 000 zł;
- 300 000 zł – w przypadku wartości kosztów kwalifikowalnych tej operacji powyżej 6 000 000 zł.

Pula środków na nabór- 862 000 zł.

2. Nabór wniosków w ramach działania 2.4 Organizacje producentów

10-24 LUTEGO

Nabór realizowany będzie od 10 do 24 lutego 2025 r. przez ARiMR. Wniosek o dofinansowanie może złożyć uznana organizacja producentów i uznany związek organizacji producentów, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o organizacji rynku rybnego ((Dz.U z 2023 r. poz. 2045), zwanej dalej „ustawą o organizacji rynku rybnego"), będących mikro-, małym lub średnim przedsiębiorstwem zgodnie z załącznikiem I do rozporządzenia Komisji (UE) 2022/2473 z dnia 14 grudnia 2022 r. uznającego niektóre kategorie pomocy udzielanej przedsiębiorstwom prowadzącym działalność w zakresie produkcji, przetwórstwa i wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowa-

eprasa.pl e2ce703689

niu art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz. Urz. UE L 327 z 21.12.2022, str. 82, z późn. zm.).

Dofinansowanie można otrzymać na przygotowanie i wdrażanie planów produkcji i obrotu na rok 2025.

O kolejności rozpatrywania wniosków decyduje czas złożenia w systemie teleinformatycznym i kolejność tę ustala się od operacji, dla której wniosek został złożony najwcześniej, do operacji, dla której został złożony najpóźniej.

Pomoc przyznaje się w formie:
1. zwrotu kosztów kwalifikowalnych w wysokości do 75% tych kosztów,
2. finansowania na podstawie stawek jednostkowych w wysokości 6680 zł za miesiąc pracy jednej osoby, jednak nie więcej niż 360 720 zł rocznie, zwiększonej o średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem w poprzednim roku kalendarzowym ogłaszany przez Prezesa GUS – w wysokości 75% stawki jednostkowej.

Pomoc wypłaca się pod warunkiem zatwierdzenia sprawozdania rocznego oraz udokumentowania opłacenia – nie później niż do dnia złożenia tego sprawozdania – kosztów przygotowania danego planu produkcji i obrotu, oraz kosztów związanych z realizacją działań określonych w tym planie, których wyniki zostały zatwierdzone w tym sprawozdaniu.

Pomoc nie może przekroczyć 12% średniej rocznej wartości produkcji wprowadzonej do obrotu przez wszystkich członków odpowiednio uznanej organizacji producentów lub uznanego związku organizacji producentów z trzech lat kalendarzowych poprzedzających rok, na który ma być przyznana pomoc, przy czym liczbę członków ustala się według stanu na dzień 31 grudnia każdego roku.
Pula środków na nabór- 14 654 000 zł.

Szczegółowe informacje dotyczące trybu rozpatrywania wniosków o dofinansowanie zawarte są w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 października 2023 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej na realizację operacji w ramach Priorytetów 1-4 objętych programem Fundusze Europejskie dla Rybactwa na lata 2021-2027 (Dz. U. poz. 2289).

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo; www.funduszeeuropejskie.gov.pl/nabory
Fot. T. Burakowski

RED.

Rusza Energia dla wsi

START 3 LUTEGO

3 lutego rozpocznie się II nabór wniosków w programie „Energia dla wsi" . Nabór będzie prowadzony przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i potrwa do 19 grudnia 2025 r. lub do wyczerpania środków.

Program „Energia dla wsi" jest przeznaczony dla rolników, spółdzielni energetycznych lub jej członków oraz powstających spółdzielni energetycznych. Budżet naboru wynosi 1 mld zł.

Zakres dofinansowania

Rolnik będzie mógł dofinansować:
• instalacje fotowoltaiczne i instalacje wiatrowe o mocy powyżej 50 kW, nie większej niż 1 MW;
• elektrownie wodne i biogazownie rolnicze o mocy powyżej 10 kW, nie większej niż 1 MW;
• magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji.

Istniejąca **spółdzielnia energetyczna** lub jej członek, lub powstająca spółdzielnia energetyczna będą mogli dofinansować:
• instalacje fotowoltaiczne, instalacje wiatrowe, elektrownie wodne i biogazownie o mocy powyżej 10 kW, nie większej niż 10 MW;
• magazyn energii pod warunkiem zintegrowania ze źródłem realizowanym w ramach inwestycji.

Wielkość i formy dofinansowania
• Instalacje fotowoltaiczne i instalacje wiatrowe są wspierane w formie pożyczki do 100 proc. kosztów kwalifikowanych.
• Elektrownie wodne i biogazownie są wspierane w formie dotacji do 65 proc. kosztów kwalifikowanych i/lub pożyczki do 100 proc. kosztów kwalifikowanych.
• Magazyny energii są wspierane w formie dotacji do 20 proc. kosztów kwalifikowanych.

Formy dofinansowania:
• pożyczka do 25 mln zł na danego beneficjenta;
• dotacja do 20 mln zł na danego beneficjenta.

Program jest wdrażany przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a okres jego realizacji to lata 2022-2030. Źródłem finansowania jest Fundusz Modernizacyjny. Więcej informacji na stronie internetowej NFOŚIGW.

Źródło: www.gov.pl/web/rolnictwo
Fot. pexels.com

RED.

eprasa.pl e2ce703689

Rodzaje i rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej oraz norm szacunkowych dochodu rocznego obowiązujące w 2025 roku

1. Uprawy w szklarniach ogrzewanych powyżej 25 m²:
- rośliny ozdobne – 18,42 zł/m²
- pozostałe – 6,86 zł/m²

2. Uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 25 m² – 4,21 zł/m²

3. Uprawy w tunelach foliowych ogrzewanych powyżej 50 m²:
- rośliny ozdobne – 13,73 zł/m²
- pozostałe – 8,41 zł/m²

4. Uprawy grzybów i ich grzybni - powyżej 25 m2 powierzchni uprawowej – 7,90 zł/m²

5. Drób rzeźny- powyżej 100 szt.:
- kurczęta – 0,25 zł/szt.
- gęsi – 2,06 zł/szt.
- kaczki – 0,54 zł/szt.
- indyki – 1,33 zł/szt.

6. Drób nieśny powyżej 80 szt.:
- kury nieśne (w stadzie reprodukcyjnym) – 5,24 zł/szt.
- kury mięsne (w stadzie reprodukcyjnym) – 4,34 zł/szt.
- gęsi (w stadzie reprodukcyjnym) – 2,89 zł/szt.
- kaczki (w stadzie reprodukcyjnym) – 5,40 zł/szt.
- indyki (w stadzie reprodukcyjnym) – 22,94 zł/szt.
- kury (produkcja jaj konsumpcyjnych) – 3,84 zł/szt.

7. Wylęgarnie drobiu:
- kurczęta – 0,01 zł/szt.
- gęsi – 0,15 zł/szt.
- kaczki – 0,03 zł/szt.
- indyki – 0,15 zł/szt.

8. Zwierzęta futerkowe:
- lisy i jenoty – 72,60 zł/od 1 samicy stada podstawowego
- norki – 31,93 zł/powyżej 2 szt. samic stada podstawowego
- tchórze – 24,70 zł/powyżej 2 szt. samic stada podstawowego
- szynszyle – 37,73 zł/powyżej 2 szt. samic stada podstawowego
- nutrie powyżej 50 sztuk samic stada podstawowego – 8,70 zł/od 1 samicy stada podstawowego

- króliki powyżej 50 sztuk samic stada podstawowego – 8,70 zł/od 1 samicy stada podstawowego

9. Zwierzęta laboratoryjne:
- szczury białe – 0,23 zł/szt.
- myszy białe – 0,03 zł/szt.

10. Jedwabniki - produkcja kokonów – 0,53 zł/1 dm³

11. Pasieki powyżej 80 rodzin – 5,27 zł/1 rodzinę

12. Uprawy roślin in vitro - powierzchnia półek – 315,98 zł/m²

13. Hodowla entomofagów - powierzchnia uprawy roślin żywicielskich – 263,27 zł/m²

14. Hodowla dżdżownic - powierzchnia łoża hodowlanego – 131,65 zł/m²

15. Hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym:
- krowy powyżej 5 sztuk – 526,54 zł/szt.
- cielęta powyżej 10 sztuk – 110,63 zł/szt.
- bydło rzeźne powyżej 10 sztuk (z wyjątkiem opasów) – 57,88 zł/szt.
- tuczniki powyżej 50 sztuk – 65,84 zł/szt.
- prosięta i warchlaki powyżej 50 sztuk – 26,34 zł/szt.
- chów i hodowla owiec powyżej 10 sztuk – 10,54 zł/szt.
- tucz owiec powyżej 15 sztuk – 15,80 zł/szt.
- konie rzeźne – 789,84 zł/szt.
- konie hodowlane – 631,92 zł/1 szt. stada podstawowego
- hodowla ryb akwariowych powyżej 700 dm³ objętości akwarium, obliczonej według wewnętrznych długości krawędzi – 2,37 zł/dm³
- hodowla psów rasowych – 71,10 zł/szt. stada podstawowego
- hodowla kotów rasowych – 26,34 zł/szt. stada podstawowego

PODSTAWA PRAWNA: Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29.10.2024 r. (Dz. U. poz. 1628) w sprawie norm szacunkowych dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej

Wybrane normy szacunkowe dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej w 2025 r.

Porównanie wybranych rodzajów upraw i produkcji		
Rodzaj upraw i produkcji	Norma szacunkowa dochodu rocznego	
	2024 r.	2025 r.
Uprawy w szklarniach ogrzewanych powyżej 25 m² - rośliny ozdobne (1 m²) - pozostałe (1 m²)	 18,91 zł 7,04 zł	 18,42 zł 6,86 zł
Uprawy w szklarniach nieogrzewanych powyżej 25 m² (1 m²)	4,32 zł	4,21 zł
Uprawy grzybów i ich grzybni - powyżej 25 m² powierzchni uprawowej (1 m²)	8,11 zł	7,90 zł
Drób rzeźny- powyżej 100 sztuk: - kurczęta (1 sztuka) - gęsi (1 sztuka) - kaczki (1 sztuka) - indyki (1 sztuka)	 0,26 zł 2,12 zł 0,55 zł 1,37 zł	 0,25 zł 2,06 zł 0,54 zł 1,33 zł
Pasieki powyżej 80 rodzin (1 rodzina)	5,41 zł	5,27 zł
Hodowla i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym, np.: - hodowla psów rasowych (1 sztuka stada podstawowego) - hodowla kotów rasowych (1 sztuka stada podstawowego)	 73,00 zł 27,04 zł	 71,10 zł 26,34 zł

Źródło: Gazeta Podatkowa nr 93/2024 (2176), www.gofin.pl
Fot. S.Lenard

eprasa.pl e2ce703689

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 3.12.2024 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	-	236,50	230,50	212,75	280,00	239,94	212,75	280,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	302,00	319,00	375,00	-	307,80	330,00	326,76	302,00	375,00
Korn-Kali 40	dt	151,00	151,00	156,00	-	151,20	165,00	154,84	151,00	165,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	205,00	-	165,00	-	-	185,00	185,00	165,00	205,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	215,00	210,00	185,00	202,50	312,00	240,00	227,42	185,00	312,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	197,00	216,00	190,00	193,00	216,30	234,00	207,72	190,00	234,00
Polifoska 4-12-32	dt	262,50	-	278,00	-	-	-	270,25	262,50	278,00
Polifoska 6-20-30	dt	297,00	291,00	286,67	290,98	332,15	296,12	298,99	286,67	332,15
Polifoska 8-24-24	dt	-	278,00	307,50	-	-	277,50	287,67	277,50	307,50
RSM- wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	1,39	1,51	1,43	1,35	2,04	1,72	1,57	1,35	2,04
Saletra amonowa 34	dt	166,75	167,00	148,00	159,86	175,05	177,50	165,69	148,00	177,50
Saletrzak/Salmag 28	dt	142,50	148,25	-	-	-	159,00	149,92	142,50	159,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	151,00	-	143,50	137,50	145,00	157,50	146,90	137,50	157,50
Sól potasowa 60	dt	185,00	-	167,50	178,47	165,30	204,00	180,05	165,30	204,00
Superfosfat poj. granulowany 19	dt	-	-	292,50	-	280,00	-	286,25	280,00	292,50
Wapniowe węlanowe CaCO3, typ 04, 50 % granulowany	t	565,00	529,20	-	-	440,00	-	511,40	440,00	565,00
Agil-S 100 EC	l	-	114,50	120,00	130,41	115,00	-	119,98	114,50	130,41
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	137,00	-	137,00	137,00	137,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	-	-	88,00	88,00	88,00
Caryx 240 SL	l	-	128,00	-	-	164,50	-	146,25	128,00	164,50
CCC 720 SL	l	-	11,50	-	-	15,25	-	13,38	11,50	15,25
Cyperkill Max 500 EC	l	-	275,00	-	272,00	235,00	-	260,67	235,00	275,00
Decis Mega 50 EW	l	-	199,00	183,50	191,16	-	-	191,22	183,50	199,00
Delan 700 WG	kg	-	278,00	-	237,22	-	-	257,61	237,22	278,00
Delmetros 100 SC	l	-	-	-	205,07	183,00	199,00	195,69	183,00	205,07
Dewrinol 450 SC	l	-	78,00	-	-	-	-	78,00	78,00	78,00
Goal 480 SC	l	-	356,00	-	-	-	-	356,00	356,00	356,00
Huzar Active Plus	l	-	-	-	-	162,00	-	162,00	162,00	162,00
Inazuma 130 WG	kg	-	234,00	272,00	274,55	287,00	289,00	271,31	234,00	289,00
Karate Zeon 050 CS	l	-	149,00	-	172,52	168,00	170,50	165,00	149,00	172,52
Lancet Plus 125 WG	kg	-	760,00	750,00	789,98	787,50	-	771,87	750,00	789,98
Moddus 250 EC	l	-	170,00	-	-	-	-	170,00	170,00	170,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl e2ce703689

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	95,00	80,00	110,00	-	-	-	95,00	80,00	110,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	66,75	76,17	71,00	-	-	65,75	69,92	65,75	76,17
Kukurydza	dt	-	76,50	77,00	-	80,00	-	77,83	76,50	80,00
Łubin słodki	dt	-	100,25	105,00	-	115,00	104,00	106,06	100,25	115,00
Owies konsumpcyjny	dt	76,00	79,50	72,00	-	-	77,00	76,13	72,00	79,50
Owies paszowy	dt	75,00	73,00	-	-	68,75	62,50	69,81	62,50	75,00
Peluszka	dt	95,00	108,00	100,00	-	115,00	110,00	105,60	95,00	115,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	89,17	89,50	89,00	87,00	85,00	87,08	87,79	85,00	89,50
Pszenica paszowa	dt	78,67	80,00	82,33	84,00	82,50	78,08	80,93	78,08	84,00
Pszenżyto	dt	70,25	70,67	72,67	68,50	74,25	68,25	70,76	68,25	74,25
Jałówki opasane (kl. E)	kg	11,00	-	11,00	14,44	-	11,00	11,86	11,00	14,44
Maciory i braki	kg	4,20	-	3,50	-	4,41	3,00	3,78	3,00	4,41
Mleko	l	2,15	-	1,60	2,20	2,07	1,94	1,99	1,60	2,20
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	11,00	-	13,00	14,44	-	10,00	12,11	10,00	14,44
Tuczniki kl. I	kg	7,10	6,70	8,00	-	6,02	6,23	6,81	6,02	8,00

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	290,00	-	-	-	290,00	290,00	290,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	260,00	-	-	310,00	285,00	260,00	310,00
Mieszanka B	dt	-	-	192,00	-	-	250,00	221,00	192,00	250,00
Mieszanka BO	dt	-	-	-	-	-	350,00	350,00	350,00	350,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	395,00	306,00	-	331,25	320,06	248,00	395,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	357,00	-	-	270,00	296,33	262,00	357,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	340,00	-	-	338,00	329,33	310,00	340,00
Koncentrat PW	dt	-	260,00	352,00	255,00	-	329,50	299,13	255,00	352,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	336,00	245,00	-	290,00	280,25	245,00	336,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	198,00	154,00	-	160,00	169,25	154,00	198,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	169,00	-	-	155,00	160,33	155,00	169,00
Mieszanka PP grower	dt	-	192,50	245,00	155,00	-	228,00	205,13	155,00	245,00
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	294,00	-	-	283,75	269,25	230,00	294,00
Mieszanka PW	dt	-	201,00	228,00	197,00	-	227,80	213,45	197,00	228,00
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	245,00	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	163,00	-	-	160,00	161,50	160,00	163,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	-	180,00	150,00	148,67	116,00	180,00
Śruta sojowa	dt	-	-	318,00	-	-	315,00	316,50	315,00	318,00

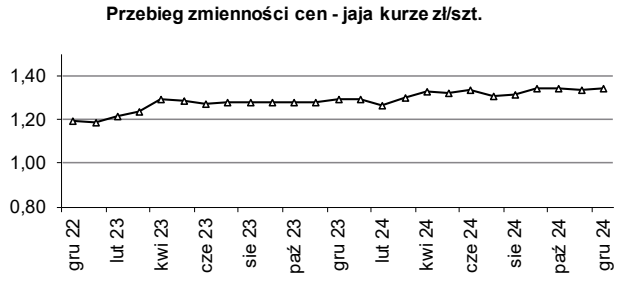

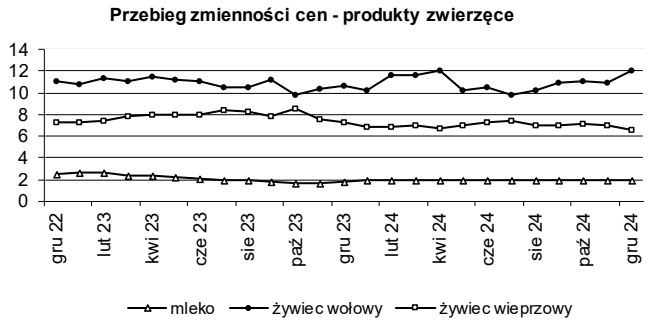

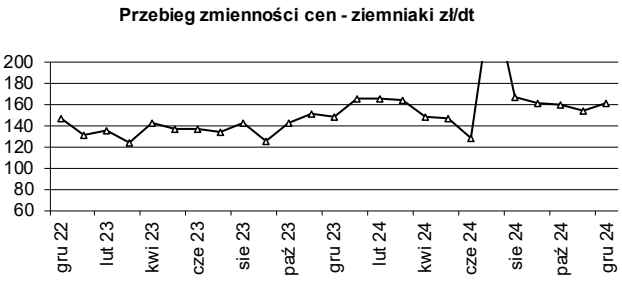

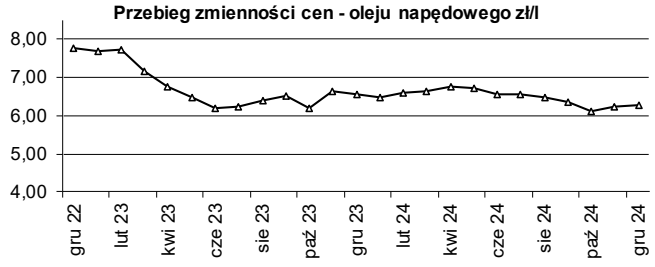

eprasa.pl e2ce703689

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	1 200,00	1 200,00	800,00	-	-	1 066,67	800,00	1 200,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,38	1,40	1,33	1,27	1,28	1,33	1,33	1,27	1,40
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	4 200	-	5 650	7 000	-	5 617	4 200	7 000
Jęczmień	dt	-	120,00	-	90,00	-	-	105,00	90,00	120,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	4 500	-	5 000	8 000	-	5 833	4 500	8 000
Mieszanka zbożowa	dt	-	-	-	75,00	-	-	75,00	75,00	75,00
Miód	l	47,67	43,33	43,75	41,67	43,33	50,75	45,08	41,67	50,75
Mleko krowie	l	3,75	3,50	3,32	4,50	3,75	2,10	3,49	2,10	4,50
Obornik	t	-	200,00	-	150,00	148,75	100,00	149,69	100,00	200,00
Owies	dt	95,00	100,00	-	85,00	-	-	93,33	85,00	100,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	250,00	300,00	300,00	-	-	283,33	250,00	300,00
Pszenica	dt	-	120,00	100,00	120,00	90,00	-	107,50	90,00	120,00
Pszenżyto	dt	-	100,00	90,00	85,00	-	-	91,67	85,00	100,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	420,00	-	330,00	-	-	375,00	330,00	420,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	200,00	-	200,00	-	-	200,00	200,00	200,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	150,00	200,00	-	140,00	-	162,50	163,13	140,00	200,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	140,00	150,00	120,00	113,00	150,00	139,67	113,00	165,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	265,00	150,00	170,00	200,00	207,50	200,00	198,75	150,00	265,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	25,00	-	32,50	30,00	-	29,38	25,00	32,50
Olej napędowy	l	6,32	6,26	6,31	6,34	6,17	6,28	6,28	6,17	6,34
Oprysk roślin	ha	100,00	85,00	100,00	95,00	122,30	98,33	100,11	85,00	122,30
Orka głęboka	ha	300,00	350,00	325,00	285,00	372,00	406,67	339,78	285,00	406,67
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	-	33,50	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	31,17	26,00	25,00	17,00	24,50	-	24,73	17,00	31,17
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew punktowy	ha	-	-	150,00	130,00	215,00	-	165,00	130,00	215,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	300,00	195,00	285,00	268,13	235,00	251,36	195,00	300,00
Suszenie ziarna (za każdy %)	t	-	100,00	-	-	-	-	100,00	100,00	100,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	150,00	160,00	156,67	220,33	274,50	185,25	150,00	274,50
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	130,00	180,00	176,67	250,00	140,00	177,78	130,00	250,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	175,00	238,00	228,00	197,67	150,00	238,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	222,50	190,00	212,50	196,67	228,00	206,67	209,39	190,00	228,00
Włókowanie	ha	-	100,00	110,00	100,00	-	140,00	112,50	100,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	150,00	-	100,00	150,00	-	133,33	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	120,00	200,00	130,00	175,00	120,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1400,00	900,00	-	-	1 150,00	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	476,67	435,00	537,50	510,00	440,00	500,00	483,19	435,00	537,50
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	360,00	400,00	462,50	475,00	415,00	588,67	450,19	360,00	588,67
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	850,00	-	625,00	400,00	850,00
Zbiór traw przyczepą samozbierającą	ha	-	150,00	-	160,00	-	-	155,00	150,00	160,00

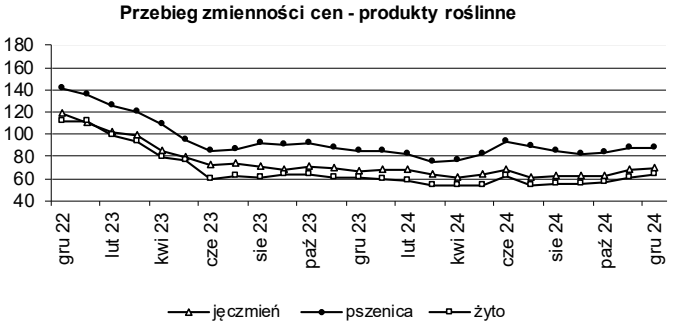

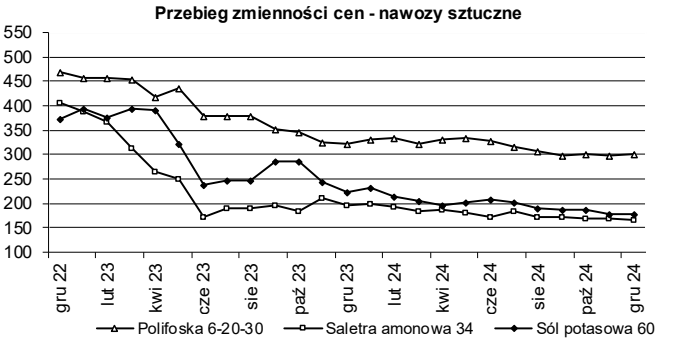

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl e2ce703689

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w PZDR opracowały
BARBARA GROBELSKA, ZODR Oddział w Koszalinie
EWA WENC, ZODR w Barzkowicach

Wybrane ceny w dniu 3.01.2025 r.

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	-	235,00	230,50	273,00	-	246,17	230,50	273,00
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	303,50	319,00	376,00	-	307,80	336,00	328,46	303,50	376,00
Korn-Kali 40	dt	151,00	151,00	168,00	-	151,20	178,00	159,84	151,00	178,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	195,00	-	165,00	-	-	240,00	200,00	165,00	240,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	212,50	230,00	-	204,60	-	219,50	216,65	204,60	230,00
Mocznik otoczkowany 46	dt	-	-	-	-	-	239,00	239,00	239,00	239,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	211,00	216,00	-	193,00	217,95	217,00	210,99	193,00	217,95
Polifoska 4-12-32	dt	-	-	278,00	-	-	-	278,00	278,00	278,00
Polifoska 6-20-30	dt	289,00	291,00	291,87	280,18	317,20	278,67	291,32	278,67	317,20
Polifoska 8-24-24	dt	260,00	278,00	302,50	-	-	281,50	280,50	260,00	302,50
Saletra amonowa 32	dt	-	166,00	157,00	152,00	165,30	181,00	164,26	152,00	181,00
Saletra amonowa 34	dt	169,25	169,50	156,87	174,09	171,75	170,50	168,66	156,87	174,09
Saletrzak/Salmag 28	dt	140,00	153,00	-	-	-	159,00	150,67	140,00	159,00
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	151,00	-	154,00	137,50	156,00	179,17	155,53	137,50	179,17
Sól potasowa 60	dt	168,50	-	183,60	178,47	164,55	169,80	172,98	164,55	183,60
Wapniowe węglanowe CaCO3, typ 04, 50 %	t	-	-	136,76	250,00	-	183,00	189,92	136,76	250,00
Agil-S 100 EC	l	-	115,00	-	130,41	122,00	-	122,47	115,00	130,41
Boogie Xpro 400 EC	l	-	-	-	-	183,00	-	183,00	183,00	183,00
Butisan 400 SC	l	-	-	-	-	105,00	97,20	101,10	97,20	105,00
Cabrio Duo 112 EC	l	-	88,00	-	-	100,00	-	94,00	88,00	100,00
Caryx 240 SL	l	-	128,00	-	-	159,00	140,00	142,33	128,00	159,00
Coragen 200 SC	l	-	1 532,50	-	1 800,00	1 720,00	-	1 684,17	1 532,50	1 800,00
Cyperkill Max 500 EC	l	-	175,00	-	272,00	235,00	234,00	229,00	175,00	272,00
Decis Mega 50 EW	l	-	199,00	184,00	191,16	191,00	190,00	191,03	184,00	199,00
Delan 700 WG	kg	-	278,00	-	237,22	-	-	257,61	237,22	278,00
Delmetros 100 SC	l	-	166,00	-	205,07	191,00	170,00	183,02	166,00	205,07
Dewrinol 450 SC	l	-	78,00	-	-	-	-	78,00	78,00	78,00
Huzar Active Plus	kg	-	142,00	-	-	-	-	142,00	142,00	142,00
Huzar Active Plus	l	-	-	-	-	157,00	140,00	148,50	140,00	157,00
Infinito 687,5 SC	l	-	117,50	180,00	-	134,00	135,00	141,63	117,50	180,00
Karate Zeon 050 CS	l	-	149,00	-	172,52	163,67	161,00	161,55	149,00	172,52
Moddus 250 EC	l	-	170,00	-	-	-	-	170,00	170,00	170,00

Rejon I Białogard, Koszalin, Sławno

Rejon II Drawsko, Szczecinek, Wałcz

Rejon III Kołobrzeg, Świdwin, Łobez

Rejon IV Goleniów, Gryfice, Kamień

Rejon V Gryfino, Szczecin, Stargard

Rejon VI Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce

eprasa.pl e2ce703689

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Gryka	dt	95,00	80,00	110,00	-	-	-	95,00	80,00	110,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	66,75	74,25	75,00	-	66,00	68,75	70,15	66,00	75,00
Kukurydza	dt	-	77,83	76,50	-	84,50	-	79,61	76,50	84,50
Łubin słodki	dt	-	106,25	105,00	-	115,00	104,00	107,56	104,00	115,00
Owies konsumpcyjny	dt	76,00	71,75	69,50	-	-	77,00	73,56	69,50	77,00
Owies paszowy	dt	77,00	71,00	-	-	73,75	62,50	71,06	62,50	77,00
Peluszka	dt	95,00	98,00	100,00	-	112,00	110,00	103,00	95,00	112,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	88,67	90,50	91,00	87,00	87,00	87,42	88,60	87,00	91,00
Pszenica paszowa	dt	78,67	84,33	83,00	84,00	82,50	81,42	82,32	78,67	84,33
Pszenżyto	dt	68,33	75,00	75,67	69,50	73,67	73,00	72,53	68,33	75,67
Jałówki opasane (kl. E)	kg	9,75	-	11,00	14,44	-	11,00	11,55	9,75	14,44
Maciory i braki	0	-	-	-	-	5,07	-	5,07	5,07	5,07
Maciory i braki	kg	3,10	-	3,50	-	4,60	3,00	3,55	3,00	4,60
Mleko	l	2,15	-	1,60	2,20	2,09	2,00	2,01	1,60	2,20
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	9,50	-	13,00	14,44	-	11,00	11,98	9,50	14,44

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	-	290,00	-	-	-	290,00	290,00	290,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	263,00	-	-	310,00	286,50	263,00	310,00
Mieszanka B	dt	-	-	192,00	-	-	250,00	221,00	192,00	250,00
Mieszanka BO	dt	-	-	-	-	-	350,00	350,00	350,00	350,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	248,00	395,00	306,00	-	303,75	313,19	248,00	395,00
Koncentrat LP	dt	-	262,00	357,00	-	-	270,00	296,33	262,00	357,00
Koncentrat prosiak	dt	-	310,00	340,00	-	-	338,00	329,33	310,00	340,00
Koncentrat PW	dt	-	275,00	352,00	255,00	-	329,50	302,88	255,00	352,00
Koncentrat T	dt	-	250,00	338,00	245,00	-	290,00	280,75	245,00	338,00
Mieszanka LK	dt	-	165,00	198,00	154,00	-	160,00	169,25	154,00	198,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	157,00	169,00	-	-	155,00	160,33	155,00	169,00
Mieszanka PP grower	dt	-	192,50	244,00	155,00	-	178,00	192,38	155,00	244,00
Mieszanka PP starter	dt	-	230,00	295,00	-	-	278,75	267,92	230,00	295,00
Mieszanka PW	dt	-	201,00	230,00	197,00	-	227,80	213,95	197,00	230,00
Prowit T	dt	-	245,00	-	-	-	245,00	245,00	245,00	245,00
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	163,00	-	-	160,00	161,50	160,00	163,00
Śruta kukurydziana	dt	-	116,00	-	-	172,00	150,00	146,00	116,00	172,00
Śruta sojowa	dt	-	-	320,00	-	-	315,00	317,50	315,00	320,00

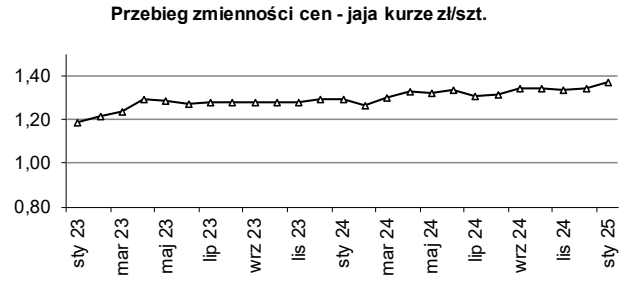

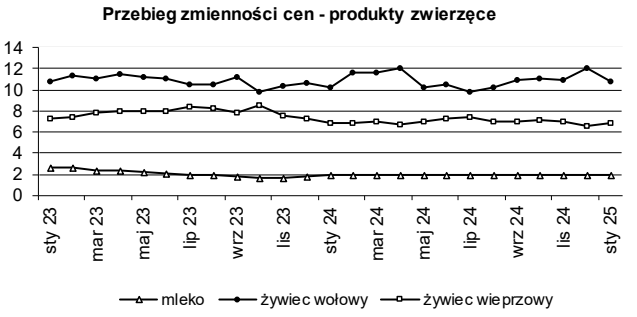

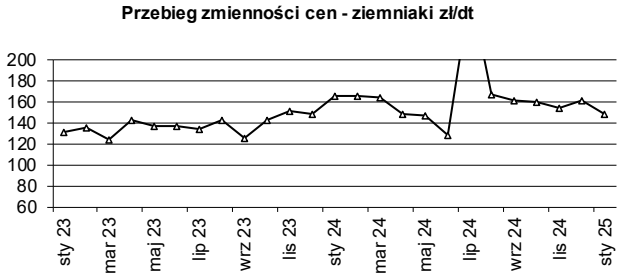

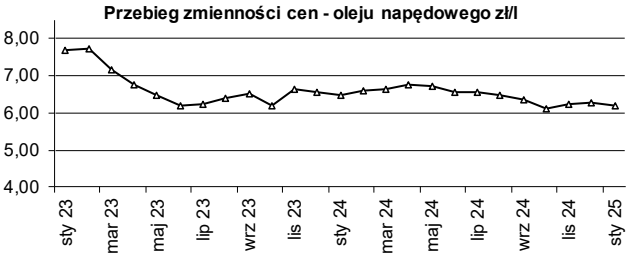

eprasa.pl e2ce703689

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	1 500,00	1 200,00	800,00	-	-	1 166,67	800,00	1 500,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	1,38	1,57	1,33	1,27	1,28	1,35	1,36	1,27	1,57
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	5 000	-	5 650	7 500	-	6 050	5 000	7 500
Jęczmień	dt	-	100,00	-	100,00	-	-	100,00	100,00	100,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	6 500	-	5 000	8 000	-	6 500	5 000	8 000
Miód	l	47,67	45,00	43,75	43,33	45,00	50,75	45,92	43,33	50,75
Mleko kozie	l	-	10,00	11,50	-	12,00	-	11,17	10,00	12,00
Obornik	t	-	-	-	150,00	148,75	100,00	132,92	100,00	150,00
Obornik z fermy drobiu	t	-	-	90,00	-	100,00	-	95,00	90,00	100,00
Prosię (15- 20 kg)	szt.	-	-	400,00	300,00	-	-	350,00	300,00	400,00
Pszenica	dt	-	100,00	100,00	120,00	92,00	-	103,00	92,00	120,00
Pszenżyto	dt	-	90,00	90,00	85,00	-	-	88,33	85,00	90,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	-	-	330,00	-	-	330,00	330,00	330,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	-	-	200,00	-	-	200,00	200,00	200,00
Żyto	dt	-	80,00	-	70,00	61,50	-	70,50	61,50	80,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	125,00	200,00	-	140,00	-	150,00	153,75	125,00	200,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Rejon I	Rejon II	Rejon III	Rejon IV	Rejon V	Rejon VI	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	165,00	150,00	150,00	125,00	119,67	150,00	143,28	119,67	165,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	40,00	-	-	-	-	40,00	40,00	40,00
Koszenie traw	ha	265,00	150,00	170,00	200,00	210,00	200,00	199,17	150,00	265,00
Najem pracownika- prace dorywcze	h	30,00	25,00	-	32,50	30,00	-	29,38	25,00	32,50
Olej napędowy	l	6,25	6,24	6,13	6,27	6,14	6,16	6,20	6,13	6,27
Oprysk roślin	ha	100,00	100,00	100,00	95,00	122,30	98,33	102,61	95,00	122,30
Orka głęboka	ha	287,50	350,00	312,50	285,00	372,00	409,00	336,00	285,00	409,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	27,00	40,00	-	-	-	-	33,50	27,00	40,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	29,50	26,00	15,00	17,00	25,00	-	22,50	15,00	29,50
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	250,00	220,00	-	-	223,33	200,00	250,00
Siew punktowy	ha	-	-	150,00	130,00	220,00	-	166,67	130,00	220,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	225,00	300,00	187,50	220,00	268,13	235,00	239,27	187,50	300,00
Suszenie ziarna (za każdy %)	t	-	100,00	-	-	-	-	100,00	100,00	100,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	150,00	125,00	160,00	156,67	220,33	180,00	165,33	125,00	220,33
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	190,00	130,00	180,00	176,67	250,00	140,00	177,78	130,00	250,00
Uprawa agregatem podorywkowym	ha	220,00	175,00	150,00	150,00	234,67	228,00	192,94	150,00	234,67
Uprawa agregatem uprawowym	ha	222,50	190,00	212,50	195,00	231,33	206,67	209,67	190,00	231,33
Włókowanie	ha	-	100,00	110,00	90,00	-	140,00	110,00	90,00	140,00
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	150,00	-	100,00	150,00	-	133,33	100,00	150,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	250,00	-	120,00	200,00	130,00	175,00	120,00	250,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	1400,00	900,00	-	-	1 150,00	900,00	1 400,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	476,67	435,00	537,50	510,00	440,00	500,00	483,19	435,00	537,50
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	360,00	400,00	462,50	475,00	415,00	588,67	450,19	360,00	588,67
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	400,00	850,00	-	625,00	400,00	850,00
Zbiór traw przyczepą samozbierającą	ha	-	150,00	-	160,00	-	-	155,00	150,00	160,00

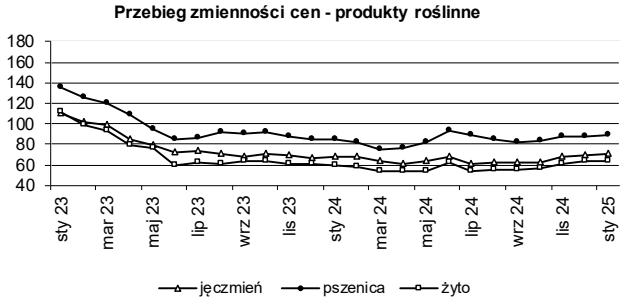

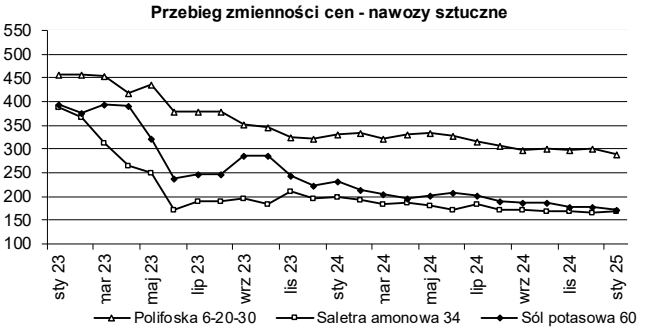

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

eprasa.pl e2ce703689

RYNKI ROLNE

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
					Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
		12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]
Pszenica	kons.	943	930	1,4	950	929	2,2	959	993	-3,5	959	966	-0,7
	pasz.	893	888	0,7	890	900	-1,0	912	899	1,5	945	924	2,2
Żyto	kons.	689	676	2,0	677	658	2,8	740	nld	*	711	709	0,2
	pasz.	665	672	-1,0	698	702	-0,5	nld	nld	*	679	692	-1,8
Jęczmień	kons.	832	809	2,8	nld	--	--	--	--	--	801	nld	*
	pasz.	760	755	0,6	806	815	-1,1	761	767	-0,7	806	823	-2,2
	browar.	974	955	1,9	nld	nld	*	--	--	--	1048	nld	*
Kukurydza	pasz. "mokra"	562	565	-0,5	--	--	--	--	--	--	--	--	--
	pasz.	811	825	-1,7	827	824	0,3	nld	nld	*	869	871	-0,2
Owies	kons.	838	849	-1,3	--	--	--	--	--	--	811	789	2,8
	pasz.	725	740	-2,0	740	769	-3,8	--	--	--	773	nld	*
Pszenżyto	pasz.	778	761	2,2	805	794	1,4	787	nld	*	810	811	-0,1

2. Średnie miesięczne ceny netto (bez VAT) zbóż w Polsce

Rodzaj ZIARNA		styczeń '24	luty '24	marzec '24	kwiecień '24	maj '24	czerwiec '24	lipiec '24	sierpień '24	wrzesień '24	październik '24	listopad '24	grudzień '24
Pszenica	konsumpcyjne	902	847	818	803	872	964	856	873	879	912	939	941
	paszowe	871	836	802	797	832	891	819	862	877	890	902	909
Żyto	konsumpcyjne	628	598	580	561	584	636	574	584	598	642	687	700
	paszowe	622	598	589	543	577	664	606	605	616	639	675	685
Jęczmień	konsumpcyjne	731	652	660	638	664	668	645	669	710	736	810	780
	paszowe	750	728	707	704	709	716	681	699	718	737	765	794
	browarniane	1 170	1 112	1 154	1 196	1158	1082	860	923	924	981	990	992
Kukurydza	paszowe	798	751	724	725	780	870	883	875	820	802	824	840
Owies	konsumpcyjne	1 102	1 041	976	932	896	947	793	799	790	826	847	815
	paszowe	894	883	811	784	774	773	721	707	718	710	738	756
Pszenżyto	paszowe	734	693	658	627	647	716	679	693	704	733	777	793

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa półtusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]	12.01	5.01	zmiana [%]
S	7 716	7 866	-1,9	7 733	7 887	-1,9	7 691	7 818	-1,6	7 644	7 811	-2,1	7 780	7 999	-2,7
E	7 587	7 790	-2,6	7 583	7 781	-2,6	7 574	7 750	-2,3	7 474	7 681	-2,7	7 649	7 900	-3,2
U	7 224	7 473	-3,3	7 137	7 367	-3,1	7 206	7 448	-3,2	7 135	7 343	-2,8	7 317	7 597	-3,7
R	6 909	7 154	-3,4	6 727	6 990	-3,8	6 860	7 188	-4,6	6 785	6 951	-2,4	7 073	7 275	-2,8
O	6 486	6 760	-4,1	nld	nld	*	6 374	6 736	-5,4	6 344	nld	*	6 631	6 991	-5,1
P	6 519	6 751	-3,4	nld	nld	*	nld	nld	*	nld	nld	*	6 925	nld	*
RAZEM	**7 594**	**7 787**	**-2,5**	**7 598**	**7 778**	**-2,3**	**7 588**	**7 757**	**-2,2**	**7 509**	**7 711**	**-2,6**	**7 637**	**7 884**	**-3,1**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	12.01 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	12.01 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	12.01 w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	10,91	1,1	325,2	--	10,77	1,1	318,8	--	10,51	-1,2	312,7	--
bydło 8-12 m-cy (Z)	--	--	nld	0,0	10,82	5,0	229,3	0,0	--	--	--	--
byki 12-24 m-ce (A)	11,93	1,2	354,9	14,7	11,88	0,8	356,8	12,5	11,82	-2,2	353,4	4,5
byki > 24 m-cy (B)	11,91	2,4	396,3	3,6	11,92	1,5	404,6	1,5	11,60	-1,4	417,5	0,6
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	nld	--	--	--	nld	--	--	--	--	--
krowy (D)	9,05	6,9	290,4	14,2	9,07	3,9	295,4	15,1	9,17	-0,3	289,7	8,9
jałówki > 12 m-cy (E)	11,10	0,9	307,3	11,3	11,13	-0,2	291,7	9,5	10,79	-2,5	301,1	3,0

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował: Andrzej Kamiński

eprasa.pl e2ce703689

OGŁOSZENIA ROLNIKÓW

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Drób, ryby, pszczoły. Resko, tel. 518 558 924.

MASZYNY I URZĄDZENIA

Ciągnik Ursus 1012, moc 100 KM, czerwony, gruby dach, rok prod. 1990, zając-żółw działa, od nowości u rolnika. Cena 38.000 zł. Tel. 724 592 147.

Ciągnik MF 5475 z turem. Tel. 693 429 270.

Ciągnik MF 5445. Tel. 693 429 270.

Przyczepa HL 8011, 8 t. Tel. 693 429 270.

Opryskiwacz. Tel. 693 429 270.

Agregat uprawowo-siewny ARES z siewnikiem. Tel. 693 429 270.

Rozsiewacz nawozów SULKY. Tel. 693 429 270.

Kosiarka dyskowa. Tel. 693 429 270.

Pług obrotowy. Tel. 693 429 270.

Kosiarka samojezdna z wyrzutem bocznym YTH150XP Husqvarna z przyczepką T-80013. Użytkowana ogrodniczo. Kosiarka - stan bardzo dobry, mało używana, garażowana, przyczepka – nowa. Cena do negocjacji. Tel. 513 062 877.

Kombajn Bizon rok prod. 1986. Stan dobry. Tel. 797 543 446.

KUPUJESZ?
SPRZEDAJESZ?
ZAMIENIASZ?

Ogłoś się na anszych łamach!

OGŁOSZENIA DROBNE OD ROLNIKÓW ZAMIESZCZAMY BEZPŁATNIE

tel. 91 479 40 73, 479 40 41
e-mail: redakcja@zodr.pl

Warunki prenumeraty

WARUNKI PRENUMERATY
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty
1 egz. u doradcy - 40,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja@zodr.pl lub sekretariat.barzkowice@zodr.pl, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
▸Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 300 zł, kolejne - 1100 zł
A5 - pierwsza emisja - 650 zł, kolejne - 600 zł
Artykuł reklamowy A4 - 650 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 50 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 10. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie)** na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.

Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 73, 479 40 41
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja@zodr.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Milena Worach (skład, projekt okładki)
Druk: System-Graf Drukarnia Agencja Reklamowo-Wydawnicza Janusz Laskowski, Zemborzyce Tereszyńskie 73b, 20-515 Lublin, nakład 1250 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: sekretariat.barzkowice@zodr.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Grunwaldzka 36, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pomorskim
ul. Mieszka I 6a, 72-400 Kamień Pomorski
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Sikorskiego 6, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

eprasa.pl e2ce703689

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach
ODDZIAŁ W KOSZALINIE
zaprasza na:

VIII WOJEWÓDZKI KONKURS WIELKANOCNY "WIELKANOC Z TRADYCJĄ"

Kategorie: PALMA, PISANKA,

oraz

"Konkurs Wielkanocny -Rękodzieło"

"Wielkanocny Konkurs Zespołów Ludowych"

"Smaki Wielkanocne - Konkurs Świątecznych Wypieków"

08.04.2025 g. 8:00 - 15:00 -Przyjmowanie prac konkursowych w Delegaturze Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie ul. W. Andersa 34

- "Wielkanoc z Tradycją" - kategorii: palma, pisanka
- "Konkurs Wielkanocny - Rękodzieło"

10.04.2025 g. 8:00 -10:00 Przyjmowanie wypieków na konkurs "Smaki Wielkanocne - Konkurs Świątecznych Wypieków"

10.04.2025 g. 10:00- 13:00 Gala Finałowa w Delegaturze Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Koszlalinie ul. W.Andersa 34

Przyjmowanie zgłoszeń uczestników do dnia 01.04.2025
Serdecznie zapraszamy wszystkich uczestników w.w konkursów do odbioru prac oraz dyplomów po Gali Finałowej do g. 16:00. Informacji udziela organizator ZODR O. Koszalin pod nr. tel. 94 341 87 30, email: koszalin.oddzial@zodr.pl

eprasa.pl e2ce703689

Zachodniopomorski Ośrodek
Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

WYSTAWA OGRODNICZA

BARZKOWICKA WIOSNA

10-11 MAJA 2025

WSTĘP WOLNY!

Więcej informacji:
www.zodr.pl/wystawa
www.facebook.com/zodr.barzkowice

“Zapylacz za wiedzę”
zdobądź drzewko owocowe
w ekoloteriadzie

eprasa.pl e2ce703689